

ବଣା
BONDA

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ
ଆଦିବାସୀ କଲ୍ୟାଣ ଭୋଗ
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ACADEMY OF TRIBAL DIALECTS & CULTURE
TRIBAL WELFARE DEPARTMENT
Government of Orissa

ବଣ୍ଡା

(ବ୍ୟାକରଣ ଓ ଶବ୍ଦକୋଷ)

ସଂଗ୍ରହ ଓ ସଂକଳନ :

ଅଧ୍ୟାପକ କାଳନ୍ଦୀ ଚରଣ ସାହୁ

ଶ୍ରୀ ଶକ୍ତି ପ୍ରସନ୍ନ ସାମନ୍ତରାୟ

ଡଃ ପରମାନନ୍ଦ ପଟ୍ଟେଲ

ସୂଚକ :

ନାରାୟଣ ନାଏକ (ମୁଦ୍ରିକା)

ଶ୍ରୀମତୀ ମଙ୍ଗଳା ନାଏକ

ଶ୍ରୀ ମଙ୍ଗଳା ଚାନ୍ଦିନୀ

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ :

ଖଗେଶ୍ୱର ମହାପାତ୍ର

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ

ଭୁବନେଶ୍ୱର

୧୯୯୩

ACKNOWLEDGEMENT

The study was carried out with financial assistance from the Ministry of Welfare (T. D.), Govt. of India in 1990-91

BONDA

Compilation : Sri Kalandi Charan Sahu
Sri Sakti Prasanna Samantray
Dr. Paramananda Patel

Informants : Narayan Nayak, Mudulipara
Smt. Mangala Nayak
Sri Mangala Chalan

Supervisor : Khageswar Mahapatra

Academy of Tribal Dialects & Culture

Tribal Welfare Department, Government of Orissa

Adivasi Exhibition Ground, Bhubaneswar - 751 009

1993

Price ; Rupees **Fifty** Only

Printed at : Bholanath Press, 1201/1601, Bomikhal, Bhubaneswar - 751 010

ସୂଚନା

ଏହି ପୁସ୍ତିକାରେ ବସ୍ତା ବସ୍ତାରେ ପୋଷ୍ଟାଳ ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ଓଥା ସୋମାନ ଲିପିଲିଖିତ ଅନୁର୍ନାତକ ଧ୍ୱନିଚାତ୍ରିକ ଲିପି (I. P. A.) ମାଧ୍ୟମରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ବସ୍ତା ବସ୍ତାରେ ଉଦାହରଣ ଦେଖିବୁ୍ୟ ଧରଣାକ୍ରମା ନମନ୍ତେ 'ବ୍ୟାକରଣ' ଅନୁର୍ନାତ 'ଧ୍ୱନିଚାତ୍ରିକ' ଅନୁର୍ନାତକ ଅନୁର୍ନାତକ । ଅବଶ୍ୟା ଉଦାହରଣରେ ଦେଖିବୁ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ମଧ୍ୟ ଏହି କଥାଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବାର ପ୍ରସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ନେତେ ବସ୍ତା ଧିକ୍ଷା ନମନ୍ତେ ଧ୍ୱନିଚାତ୍ରିକ ଲିପି, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନୁର୍ନାତକ ବୋଲି ବବେଶେତ ହେଉଥିବାରୁ ଏଗଲ ଏକ ବସ୍ତା-ଧିକ୍ଷା-ସମାପ୍ତକ ପୁସ୍ତିକାରେ ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ପରବର୍ତ୍ତୀ ସୋମାନ ଲିପି ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଉପାଦେୟତା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ।

ନିତେତ ବ୍ୟାକରଣ :

- (ମରିରେ ଥଲେ) ଶରଦୀମା
- (ପୁବରେ ଥଲେ) ଉପନର୍ଣ
- (ପରେ ଥଲେ) ପର ପ୍ରତ୍ୟୟ

/ ବଳେ

() ବ୍ୟଂଜନ ବା ଅପସାରିତ

- ବସ୍ତୁବିନ୍ଦୁ (°)

? ବସ୍ତୁବିନ୍ଦୁ

୨ ବ

୩ ଗ

୪ ଘ

୫ ଙ

୬ ଛ

୭ ଜ

୮ ଝ

୯ ଞ

ସୂଚୀ

ପ୍ରଥମ ଭାଗ : ବ୍ୟାକରଣ

- ୦ । ଉପକ୍ରମଣିକା
- ୧ । ଧ୍ୱନିଚକ୍ର
- ୨ । ବ୍ୟାକରଣ ସଂରଚନା
 - ୨: ୧: ବିଶେଷ୍ୟ
 - ୨: ୨: ପଦ୍ୟକାମ
 - ୨: ୩: ବିଶେଷଣ
 - ୨: ୪: କ୍ରିୟା
 - ୨: ୫: ନିପାତ
- ୩ । ବାକ୍ୟ ସଂରଚନା

ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ : ଶବ୍ଦକୋଷ

- (ବ) ବନ୍ୟା — ଓଡ଼ିଆ / ଇଂରାଜୀ
- (ଘ) ଓଡ଼ିଆ — ବନ୍ୟା

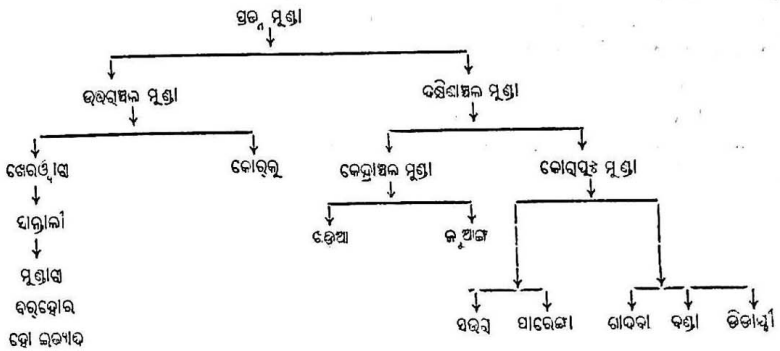
ପ୍ରଥମ ଭାଗ

(ବ୍ୟାକରଣ)

ଉପନିବନ୍ଧିକା

ଭାରତରେ ଅବଦାରୀ ବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳ ଭବନରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ତଳକୁ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ଥାନ ଦିଆଯାଏ । ଏଠାରେ ୭୨ ପ୍ରକାର ଉପନାମର ଅବଦାରୀ ରହିଛି ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଜନ ସଂଖ୍ୟାରେ ଏମାନଙ୍କ ଭାର ଶତକଡ଼ା ୨୨.୪୩ । ନୂତାନ୍ତର୍କି ବୃଦ୍ଧିରୁ ଏମାନେ ସିଦ୍ଧ ପ୍ରଜାତିର ଅନ୍ତର୍ଗତ - ମୁଣ୍ଡା (ଅସ୍ତିକ୍), ଗ୍ରାବକ୍ ଏବଂ ଭାରତୀୟ-ଅର୍ଥୀ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକାର ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ଷୟ ଉପକାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ମୁଣ୍ଡା ପ୍ରଜାତିର ଏକ ଉପକାର **ବଣ୍ଡା** । ମୁଣ୍ଡା-ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ଏହାର ସ୍ଥାନ ନିମ୍ନେ ନକ୍ସା ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁଭବ୍ୟ ।

ବଣ୍ଡା ଜାତିର ବାସସ୍ଥାନ ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜରାବସୁଟ ଓ କୁଡୁମୁଲୁଗୁମା ନୂତନ ଅଞ୍ଚଳ । ମାବରୁଣ୍ଡ ନଦୀର ଉତ୍ତର-ପଶ୍ଚିମରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏହି ଅଞ୍ଚଳ ସାଧାରଣତଃ ବଣ୍ଡା ପଦ୍ମାଞ୍ଚଳ ନାମରେ ଚିହ୍ନିତ । ବଣ୍ଡାମାନେ ଏହି ସାହାରା ଉପରେ ବସିଥିବା ବ୍ୟତୀତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରାମ ମାନଙ୍କରେ ରହନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କେନ୍ଦ୍ର ମୁଦୁକପଡ଼ା ଏବଂ ତାହା ଉପରକୁ ଅଗ୍ରାଧାର । ଡେରୁସୁଟ ସାତାପାଣି ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ କିଛି ସଂଖ୍ୟକ ବଣ୍ଡା ବାସ କରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଜନନ, ବେଶଭୂଷା ଓ ଦଧାସୁଆ ଅନେକ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତିତ । ଜନସଂଖ୍ୟା ୧୯୮୧ ଅନୁସାରେ ବଣ୍ଡା ଜାତିର ମୋଟ ଜନ ସଂଖ୍ୟା ୫୯୫ ।

ବଣ୍ଡାମାନେ ନିଜକୁ କହନ୍ତି 'ରେମୋ' (ମନୁଷ୍ୟ) । ତାଙ୍କ ଭାଷାର ନାମ ତେଣୁ ରେମୋ ଭାଷା । ଏହି ଭାଷା ମୁଣ୍ଡା ପରିବାରର ଅପରାଧର ବ୍ରାହ୍ମୀନଙ୍କ ସହୃଦ, ବିଶେଷତଃ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବର୍ଣ୍ଣୀ ଗୋଦା ଭାଷା 'ଗୁଡକ' ଓ ତଡ଼ାୟା ଭାଷା 'ଡୋ' ସହୃଦ ସମ୍ବନ୍ଧିତ । ତଳ ବଣ୍ଡା ଓ ଉପର ବଣ୍ଡାଙ୍କ ବୋଲିରେ ଦେବେନ ଚାରତମ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । କୋରସୁଟର ସମସ୍ତ ଉପକାର ପଞ୍ଚ ବଣ୍ଡାମାନେ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ନିଜ ଭାଷାରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କ ସହୃଦ 'ଦେସିଆ' ଭାଷାରେ ଧ୍ବଜ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । ମାତ୍ର ବଣ୍ଡାମାନେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହୃଦ ଶୁଭ ମିଳନୀଶା କରୁନାହାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଦେସିଆରେ ଜନମଧ୍ୟ ସ୍ଥଳ ।

ରେମୋ ଭାଷା ଉପରେ ବିଶେଷ ନା ବହୁତ ଚର୍ଚ୍ଚା ହୋଇନାହିଁ । Verrier Elwin କ 'Bondo High Lander' (1950) ରେ ଏହାର ସାମାନ୍ୟ ସୂଚନା ଦିଅନ୍ତି । ୧୯୬୧ ଡେକେମ୍ବର ୧୯ ନବମାନ କାର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାରେ ଉକ୍ତ ମୁଣ୍ଡା ଭାଷା ଅଧ୍ୟୟନ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ଚାହାଣ ଅର୍ଥାତରେ କୋରସୁଟର ଅନ୍ୟତମ ଭାଷା ସମେତ ବଣ୍ଡାଭାଷା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ବେବେଣ୍ଡା ନେଇ । ଏହା ଫଳରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଗ୍ରାମାଣିକ ଶୁଦ୍ଧ ଉପଲବ୍ଧ୍ୟ (୧) A Grammatical sketch of Remo - F. Ferrandez (ଅନୁକାଶିତ) (୨) A Bonda Dictionary - S. Bhattacharya (1968) ।

ଓଡ଼ିଶାର ଆଦମତମ ଉପନୀତ ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଡା ଅସ୍ତରଣ । ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଗତିର ପ୍ରଧାନ ଅନୁରାୟ ହୋଇଛି ତାଙ୍କ ଚରଣ ଓ ପ୍ରକୃତ । ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆତ୍ମ-ସଚେତନ । ଅଭିମାନ ଛାଡ଼ିଦେଇ, ଅମିଶ୍ରଣ ଏବଂ ନିଜର ଓ ନିଜ ଗୋଷ୍ଠୀ ବାହାରେ ସବୁକିଛି ପ୍ରତି ଅନାସକ୍ତ । ଏ ଯାବତ ବଣ୍ଡା-ପଦାଞ୍ଚଳ ଏତ ଅଭେଦ୍ୟ ଦୁର୍ଗ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଥିଲା ଭୟ । ହାଟପାଳକୁ ସେମାନେ ଅପେକ୍ଷା କଲେ ଓଡ଼ିଆ ଅପତ୍ନ । ଅନ୍ୟ କଥା କହୁ ଶୀଘ୍ର କଣ କଟା କରି ଦେଖିଯାନ୍ତି । ବାହାର ଦୁର୍ଗୁଆଁ ସମ୍ପତ ଏତକ ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ଦମ୍ଭଧରାଏ । ସୁତରାଂ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅନ୍ୟର ଗୁଣ ବା ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ା ଶିଖିବାର ବୁଦ୍ଧିବାର ମୁହୋର କମ ଆସିଥାଏ ।

ବଣ୍ଡା ନୀତିର ଉନ୍ନତ ବର୍ଣ୍ଣମାନ ସମସ୍ତଙ୍କର ନାମ । କିନ୍ତୁ ସବୁପ୍ରକାର ଯୋଜନା ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହିଛି ବନ୍ଦ-ବନ୍ଧମୟ ମାଧ୍ୟମର ଅଭାବ । କେବଳ ସହିତ ଅସ୍ତ୍ରୀୟତା ଗ୍ରାସନ ଧାର୍ମି ପ୍ରଥମ ଅବଶ୍ୟକତା ଯୋଗୁଁ । ବଣ୍ଡାମାନଙ୍କର ଆମ ମାନଦଣ୍ଡର ପ୍ରତି, ସର୍ବଜା, ଉନ୍ନତ ପ୍ରତି ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେଉ ଆନୁଗ୍ରାହୀ ଶିଖିବାରୁ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉଦ୍ୟମ ଅନୁସୂଚ । ଏଣୁ ପ୍ରଥମତଃ ଆମକୁ ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ା ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କ ସହିତ ଭବ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବଣ୍ଡାଗୁଣା ଓ ଦେଖିଆ ଛାଡ଼ାର ଯଥେଷ୍ଟ ଭାବରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ସମସ୍ତ ଯୋଜନାରେ ଅନ୍ତର୍ଭାବ୍ୟ ପାଇବା ପ୍ରୟୋଜନ ।

ବଣ୍ଡା ଗୁଣା ବ୍ୟକ୍ତିର ସମ୍ପର୍କରେ ପାଣ୍ଡିଂଶ୍ଟେକଙ୍କ ବହୁ ପ୍ରାମାଣିକ, ସହଜବୋଧ୍ୟ ଓ ସୁଲଭ୍ୟ ନୁହେଁ । ସେପରି ବଣ୍ଡା ଅଭିଧାନ (ଇଣ୍ଡିକାଟରୀ) ସାଧାରଣ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଏବଂ କେତେକାଂଶରେ କୃଷିପୁଣ୍ଡି, ଯା ହେଲେକି ଏ ଦୁଇଟି ପ୍ରାଥମିକ ସମ୍ପର୍କ ରହିବ ବଣ୍ଡାଗୁଣା ସମ୍ପର୍କରେ ସହଜବୋଧ୍ୟ ଶୈଳୀରେ ଏହି ସମ୍ପର୍କଟି ସଂକଳନ କରାଯାଇଛି ।

ଧ୍ୱନିତତ୍ତ୍ୱ

୧:୦ ବଣ୍ଟା ଭାଷାର ମୂଳ ଧ୍ୱନି (ସ୍ୱନମ) :

ବଣ୍ଟା ଭାଷାର ମୂଳ ଧ୍ୱନି (ସ୍ୱନମ) ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ସମରୂପ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଧ୍ୱନି ମାଧ୍ୟମରେ ନିମ୍ନରେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି ।

ବଣ୍ଟା ସ୍ୱନମ

ସମତୁଲ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଧ୍ୱନି

ଉଦାହରଣ

ସ୍ୱର :

i	ଇ	(ଅଲିଆନ୍) olian ଅପ୍ପଲ
u	ଉ	(କୁନୁଇ) kunui ସ୍ତ୍ରୀ
e	ଏ	(କୁଲେ) cule ଫେଟ
o	ଓ	(କୁରୁତମ୍) kurtom ଜଣ
o	ଓ	(ଓଲି) oli ଭଲ
a	ଆ	(କାନା) kana କଣା
-	(ଚନ୍ଦ୍ରବନ୍ଧୁ)	(ଓଃ ଓଁନ୍) o?on ଶିଶୁ

ବ୍ୟଞ୍ଜନ :

p	ପ୍	(ଅପରେମ) oporem ସାହିତ୍ୟ
b	ବ୍	(ଅଥ୍ ବକ୍ତା) othbokni ନାକୁଡ଼ିଆ
t	ଡ୍	(କନ୍ତ) konti ପାଟେଇ
d	ଡ୍	(ଦେବତା) debota ଦେବତା
t	ଟ୍	(ଟୁକ୍) tuk ଡିଗ
d	ଡ୍	(ଆଡି) adi ନାଟ
j	ଜ୍	(ଜା) ja ଘାଣ୍ଟା
k	କ୍	(କମ) kamo ଘରର ଖାଲ
g	ଗ୍	(ଗିମେ) gime ଛେଳ
ʔ	ଃ	(ଅଁ ଅଁ ସା) ଅଁ ଅଁ କୁକୁର ବୁଆ
s	ସ୍	(ସକା) soka କାମ
m	ମ୍	(ମରିଚ) morico ଲଙ୍କା

n	ନ୍	(ନା ନି ନୀ)	nañ nã ଅନୁମାନଙ୍କର
ɲ	ଣ	(ଅଣ୍ଡ୍ରେମ)	andrem ତେଣ
ɳ	ଞ	(ଛବର)	ñjoeri ମୋଟାହେବା
g	ଞ୍	(ଟ୍ରେଇ)	gkui କନ୍ୟାଳ
l	ଲ୍	(ଲିଲପ)	lilapo ପ୍ରକାଶକ
r	ର	(ରଗ୍ଗୁ)	raggu ବର୍ଣ୍ଣକା

ଅର୍ଦ୍ଧ ବ୍ୟଞ୍ଜନ :

w	ଓ	(ଓଏର୍)	wak ଧନୁ
y	ସ୍	(ସ୍ଆର)	yãri ଶସର

୧:୧:୦ ସ୍ଵଳିପ ସମୂହର ଧ୍ଵନିତାତ୍ଵିକ ବର୍ଗୀକରଣ :

୧:୧:୧ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଧ୍ଵନି :

	ଓଷ୍ଠ୍ୟ	ଦନ୍ତ୍ୟ	ବର୍ତ୍ତ୍ୟ	ମୂର୍ଦ୍ଧନ୍ୟ	ତାଲବ୍ୟ	କଣ୍ଠ୍ୟ	କାକଲ୍ୟ				
ସ୍ଵର :											
ଅଲଗା	p	b	t	d	t	d	c	j	k	g	ʔ
	(ପ)	(ବ)	(ଡ)	(ଡ)	(ଟ)	(ଡ)	(ଚ)	(ଜ)	(କ)	(ଗ)	(ଃ)
ନାସିକ୍ୟ	m	n			ɳ	ɳ̃		ŋ			
	(ମ୍)	(ନ୍)			(ଣ)	(ଞ)		(ଞ୍)			
ଦ୍ଵାବର୍ଣ୍ଣୀ		s									
		(ସ)									
ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ				l							
				(ଲ)							
ନୈତ୍ୟ				r							
				(ର)							
ଅର୍ଦ୍ଧ ବ୍ୟଞ୍ଜନ	w							y			
	(ଓ)							(ସ୍)			

୧:୧:୨ ସ୍ଵରସ୍ଵଳ୍ପନ :

	ଅଗ୍ର	କୈନ୍ଦ୍ରକ	ପଶ୍ଚ
ଉଚ୍ଚ	i (୧)	ଊ	u (୨)
ମଧ୍ୟ	e (୩)	ଋ	ଌ (୪)
ନିମ୍ନ		a (୫)	

୧:୨:୦ ସ୍ଵଳ୍ପନ ମାନଙ୍କର ବିତରଣ :

ସ୍ଵଳ୍ପନ	ଆଦ୍ୟ	ମଧ୍ୟ	ଅନ୍ତ୍ୟ
i	iyଠି (ମହୁମାଛ)	morico (ଲଙ୍କା)	kunui (ହା)
u	u?a (ଧନୁ)	kunui (ହା)	koka-ru (ପାଣିକଣାରୁ)
e	elamo (ହରିଣ)	ଠଢ଼rem (ଡେଣା)	cule (ପେଟ)
ଠ	olian (ଅସୁନ୍ଦର)	debota (ଦେବତା)	morico (ଲଙ୍କା)
o	oli (ଭଲ)	ଠଢ଼-lon଼ି (ଭରଲାକାବା)	ano (ଭୋଡ଼େ)
a	adi (ହାତ)	olian (ଅସୁନ୍ଦର)	soka (କାମା)
p	pe (ରୁମେ)	sempulabo (ମେଘ)	dup (ଧୂସ)
b	bolu (ପାଚେଇଫଳ)	baibai (ପାଗଳ)	icemibagb (ନାକଦଣ୍ଡା)
t	tebulu (ଟେବୁଲ)	intorā (ପେଟ)	jet (କଟା)
d	dup (ଧୂସ)	gudola (କାବୁଡ଼)	—
ଢ଼	ṭola (ମହୁକମି)	udarāṅjī (ସାଉକଣା)	coit (କୈଣ)
ḍ	ḍru (ସାକ)	coḡḍa (ଠିଆହେବା)	—
c	celi (ମାଂସ)	ṅcemi (ନାକଦୁଣ୍ଡା)	—
j	jona (ମନା)	uggkujā (କଦଳୀ)	—
k	kinda (କନ୍ଦ)	ḍakra (ସବୁଜ)	ḍausemṅgk (ଗ୍ରେଟର)
g	gime (ଛେଳ)	gagako (କାଉ)	uriggṅg (ସୁଲିବା)
m	muṅ (ଏକ)	jaḍemota (ଦେଖିମାନେ)	kulomrem (ଭଦ୍ରମାନ)
n	naja (କେଶ)	condāno (କନ୍ଦ)	olian (ଅସୁନ୍ଦର)

ପୁନିମ	ଆଦ୍ୟ	ମଧ୍ୟ	ଅନ୍ତ୍ୟ
h	—	jhoriṅa (ଖସିବା)	—
ḥ	ñjōeri (ଶସ୍ତ୍ର)	udaroñjīṅī (ଧାର କରବା)	—
g	gṛṛa (ବଜରା)	gṛisigg (କୁକୁଡ଼ା)	kurug (ଗଛର ଝେଣା)
l	lia (ଶଲ)	kulia (କିଲିଆ)	koil (କୋଇଲି)
r	raja (ରାଜା)	carmo (କର୍ମା)	khalisor (କୋଣାର୍କ)
s	soka (କାମା)	siser (ଶିଶ)	pus (ପୋଷ)
?	—	ṛ? ṛ s? (କୁକୁର ଛୁଆ)	nuba? (ବାସୁଆ)
w	wak (ଧକୁ)	terwā (ନଦୀପକ)	—
y	yāri (ଶସ୍ତ୍ର)	ñjoiyosa?mo (ମାଣିଆଦାର)	sag-sag-bay (ହଳଦିଆ)

ଉପରୋକ୍ତ ବିଚାରଣ ଅନୁସାରେ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ :

- (କ) ସମସ୍ତ ସ୍ଵରଧ୍ଵନି ଆଦ୍ୟ, ମଧ୍ୟ ଓ ଅନ୍ତ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
- (ଖ) ସମସ୍ତ ସ୍ଵରଧ୍ଵନି ଅନୁନାସିକ ଭାବରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
- (ଗ) ṛ, ? ବ୍ୟତୀତ ସମସ୍ତ ବ୍ୟତୀତ ଧ୍ଵନି ଆଦ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଅନ୍ତି ।
- (ଘ) ସମସ୍ତ ବ୍ୟତୀତ ଧ୍ଵନି ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
- (ଙ) w, ḥ, ṛ, ḍ, c, ṭ, d ଅନ୍ତ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୋଇନଥାନ୍ତି ।
- (ଚ) ṣ, ṅ ଏକକ ଭାବରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୋଇନଥାନ୍ତି ।

୨:୦ ରୂପତତ୍ତ୍ଵ :

ବ୍ୟାକରଣିକ ସଂରଚନାରେ ବାକ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶକୁ ପଦ ଏବଂ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବା ଏକ ବା ଏକାଧିକ ଧ୍ଵନି ସମନ୍ୱିତ୍ କି ଶବ୍ଦ କୁହାଯାଇ ଥାଏ । ଶବ୍ଦ ଗୁଡ଼ିକ ନିପତ୍ତ ପରସ୍ପର ସହଜ ନିୟମାନୁସାରେ ଭାବରେ ବିନ୍ୟାସ ହେଲେ ଭାବର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ, ତାହା ହେଉଛି ବ୍ୟାକରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୁଏ । ଶବ୍ଦ ସମୂହ ରୂପରଚନା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ନାନାଭାବରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ରୂପରଚନା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପ୍ରଧାନ ଉପାଦାନ Morpheme ବା ରୂପିମ । ବ୍ୟାକରଣିକ ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ଏହି ରୂପିମ କୁ ଅର୍ଥବୋଧକାରୀ ନ୍ୟୁନତମ ଅଂଶରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ । ରୂପିମ ଦ୍ଵିବିଧ :

(୧) ମୁକ୍ତ ରୂପିମ (Free) ଓ (୨) ବନ୍ଧ ରୂପିମ (Bound) ।

ମୁକ୍ତ ରୂପିମ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ରଭାବେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ବେଳେ ବନ୍ଧ ରୂପିମ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଦ ସଂଯୋଗରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସମୂହ ଏହି ବନ୍ଧ ରୂପିମ ଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ମୁକ୍ତ ରୂପିମ ବା ମୁକ୍ତ ଓ ବନ୍ଧ ରୂପିମର ସଂଯୁକ୍ତ ରୂପକୁ ଶବ୍ଦରଚନା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ନ୍ୟୁନତମ ଅଂଶ ବା ପ୍ରାଥମିକ । ଏହି ପ୍ରାଥମିକ ହିଁବିଧ (୧) ମୌଳିକ (simple root) (୨) ଯୌଗିକ (compound) ଏବଂ (୩) ମିଶ୍ର ବା କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ (complex)

ବ୍ୟାକରଣିକ ବିଶେଷଣରେ ଶବ୍ଦକୁ ଦୁଇଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । (୧) ଅର୍ଥସ୍ୱ ଶବ୍ଦ (content words) ଏବଂ (୨) ପ୍ରକାର୍ଯ୍ୟ ଶବ୍ଦ (function words) ବିଶେଷ୍ୟ, ସଂଜ୍ଞାନାମ, ବିଶେଷଣ, କ୍ରିୟା ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଏବଂ ନପଂଚ (ଅବ୍ୟୟ) ପ୍ରତ୍ୟୟ ପ୍ରଭୃତି ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

କଣ୍ଠା (ରେମୋ) ଗୁଣାର ଶବ୍ଦ ସମୂହକୁ ଏହି ପଦ୍ଧତିରେ ନମୁନାରେ ବିଭାଜିତ କରାଯାଇ ପାରେ ।

(୧) ଆଶୟ ଶବ୍ଦ	(୨) ପ୍ରକାର୍ଯ୍ୟ ଶବ୍ଦ
(କ) ବିଶେଷ୍ୟ	(ଡ) ଅନୁସର୍ଗ / ଉପସର୍ଗ
(ଖ) ସଂଜ୍ଞାନାମ	(ଢ) କ୍ରିୟା-ବିଶେଷଣ
(ଗ) ବିଶେଷଣ	(ଢ) ଉପବାକ୍ୟ ସଂରଚନାସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ
(ଘ) କ୍ରିୟା	(ନ) ଅବ୍ୟୟ

୨:୧:୦ ବିଶେଷ୍ୟ :

କଣ୍ଠାଗୁଣାରେ ନମୁନାରେ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ ଉପଲବ୍ଧ ।

(୧) ନାମବାଚକ : ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ନାମ, ଗାଆଁର ନାମ, ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ନାମ ଇତ୍ୟାଦି ।

- sukra (ସୁକ୍ରା) — ଜଣେ ଲୋକର ନାମ
- buda (ବୁଦା) — ଜଣେ ଲୋକର ନାମ
- mūḍlipaḍa (ମୁଁଦ୍ ଲି ପଡା) — ଗୋଟିଏ ଗାଁର ନାମ ।

(୨) ଜାତିବାଚକ : ବନ୍ଧୁ ଜାତିର କୁଟୁମ୍ବିକା ପରିବର୍ତ୍ତନ (kinship terms) ମଣିଷ, ପତ୍ନୀ-ପତ୍ନୀ-ଭାଇ ପ୍ରଭୃତି

- ନାମବିଶେଷ । ଠିକ (ଅର୍ଥ) — ବାପ, agḡ (ଅଗ୍) — ମାଆ, ati (ଅତି) — ଭାଇ,
- arjū (ଅରଜୁ) — ଭଉଣି, igḡe (ଇଗ୍ ଗେ) — ପୁତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ।

(୩) ବିଷୟବାଚକ : ସୁନା, ରୂପା, ଲୁହା ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରକାର ବିଶେଷ ।

- areḍa (ଅରେଡା) — (ଲୁହାପତର), bali (ବାଲି) — ଦାଳ
- īsuk (ଇସୁକ୍) — ତୁଣ୍ଡ, lag (ଲଗ୍) — ଲୁହା, biti (ବିତି) — ଲୁହ,
- lubu (ଲୁଭୁ) — ମାଟି ଇତ୍ୟାଦି ।

(୪) ଭାବ ବାଚକ : କ୍ରିୟା ବିଶେଷ୍ୟ ନାମସ୍ୱ ପଦ ବିଶେଷ ।

- mi-me (ମି-ମେ) — ମାତ, si-ser (ସି-ସେର) — ଗୀତ
- oy-rig (ଓୟ୍-ରିଗ) — ସୂଆଁ (ପାଚଳ), ku-kap (କୁ କାପ୍) — ବାଣ
- ḍugga-rem (ଡୁଗ୍ଗା-ରେମ୍) — ସ୍ତୋତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ।

(୫) ଯମୁହ ବାଦକ : ଯାଣା, ଭଡ଼, ହାଟ ଇତ୍ୟାଦି ସମୂହ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ନାଚକ/ଯଥା : aṭ (ଆଟ୍) ହାଟ ।

କ୍ଷେତ୍ରୀ ପଦରୂପ, ଲଙ୍କା, ବଚନ, ତାରକ-କରଣ, ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୋଜନରେ ଜଣାଦଳ ହୋଇଥାଏ ।

୨:୧:୧: ଲିଙ୍ଗ :

ବନ୍ତା ସପାରେ ଲଙ୍କା ବ୍ୟାକରଣିକ ନୁହେଁ, ଏହା ଦେବଳ ଶାଞ୍ଜଣକ ବିଭେଦ ରହିଲେ ନିରୂପିତ ହୋଇଥାଏ ।

(କ) ସ୍ତବ୍ଧ ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗରେ :

gulayne (ଗୁଲ୍‌ୟ-ନେ) — ପୁଞ୍ଜ

sela-ne (ସେଲ-ନେ) — ଝିଅ

(ଖ) ଲଙ୍କା ପଦ୍ମକ ଶବ୍ଦ ସଂଯୋଗରେ :

ପୁଲଙ୍କ ପାଇଁ — lay? / ଲୟା? / — (ଅଣ୍ଡିର) ଏବଂ ସ୍ତ୍ରୀଲଙ୍କ ପାଇଁ — / j o ḡ / (ମାରି) ଶବ୍ଦ ପୁଞ୍ଜରୁ ମନୁଷ୍ୟତର ପ୍ରାଣୀ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ବସିଥାଏ ।

lay?-bug (ଲୟା-ବୁଝ) — ଅଣ୍ଡିର ମଇଁଷି

jḡg-bug (ଜଝ-ବୁଝ) ମାରି ମଇଁଷି

lay?-bu (ଲୟା-ବୁ) — ଅଣ୍ଡିର ପୁଞ୍ଜରୁ

jḡg-bu (ଜଝ-ବୁ) — ମାରି ପୁଞ୍ଜରୁ ଇତ୍ୟାଦି ।

(ଗ) ଲଙ୍କା ପଦ୍ମକ ଶବ୍ଦ ସଂଯୋଗରେ ସ୍ତବ୍ଧ ସଂଯୋଗରେ :

ପୁଞ୍ଜ ପାଇଁ / -a / (-ଆ) > ସ୍ତ୍ରୀ ପାଇଁ / -i / (-ଇ)

sukra (ସୁକ୍ରା) — ପୁଞ୍ଜର ନାମ

sukri (ସୁକ୍ରି) — ସ୍ତ୍ରୀର ନାମ

mḡḡḡḡa (ମଝା) — ପୁଞ୍ଜର ନାମ

mḡḡḡḡi (ମଝି) — ସ୍ତ୍ରୀର ନାମ

bañja (ବାନ୍‌ଜା) — ଲଙ୍କା

bañji (ବାନ୍‌ଜି) — ସ୍ତ୍ରୀର ନାମ

୨:୧:୨: ବଚନ :

ଏଦେବଳ ପାଇଁ ଚୌକ୍ଷେ ସ୍ତବ୍ଧ ପ୍ରତ୍ୟୟ ନାହିଁ । ତେବେ ବହୁବଚନ ପାଇଁ /-e / ଏ, / le / ଇ ଏ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ ।

/remo / ରେମୋ — ମଣିଷ > /remol-e / ରେମୋଲ୍‌ଏ — ଲେକମାନେ

/bop / ବପ୍ — ମୁଣ୍ଡ > /bope / ବପ୍‌ଏ > /bobe / ବବ୍‌ଏ — ମୁଣ୍ଡସୂତା

୨:୧:୩ କାରକ :

ବଣ୍ଡା ବାସାରେ କାରକ ଦ୍ୱିବିଧ ।

କର୍ମ / ବ୍ୟଘ୍ରଦାନ	=	a - / ଆ - /	ପୂର୍ବପ୍ରତ୍ୟୟ
ବ୍ୟଘ୍ରଦାନ	=	- pulay / - ପୁଲୟ /	ଅନୁସର୍ଗ
ସମ୍ବନ୍ଧ	=	na / - ନା / n / ନ /	ପରପ୍ରତ୍ୟୟ
କରଣ	=	brog-burag / ବ୍ରୋଗ-ବୁରାଗ /	ଅନୁସର୍ଗ
ଅପାଦାନ	=	- din-ni-ni?ta / ଡିନ-ନି-ନିତା /	ପରପ୍ରତ୍ୟୟ
ଅଧିକରଣ	=	- ba / ବା /	ପରପ୍ରତ୍ୟୟ

୨:୨:୦ ସଙ୍କଳ୍ପନାମ :

ବଣ୍ଡା ସଙ୍କଳ୍ପନାମ ପଦ ଦୁଇ ପ୍ରକାର (୧) ପୁରୁଷ ବାଚା ଓ (୨) ଅ - ପୁରୁଷ ବାଚା ।

୨:୨:୧ ପୁରୁଷ କାରକ :

ପୁରୁଷ କାରକ ଉପନାମର ଦ୍ୱିବିଧ ବଚନରୂପ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି ।

ଏକବଚନ :

ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ — nig (ନିଗ) — ମୁଁ

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ — no (ନୋ) — ତୁ

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ — may (ମାୟ) — ସେ

ଦ୍ୱିବଚନ :

ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ — nag (ନାଗ) — ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ — pa (ପା) — ତୁମେ ଦୁହେଁ

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ — may-pa (ମାୟ-ପା) — ସେ ଦୁହେଁ

ବହୁବଚନ :

ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ — nay (ନାୟ) — ଆମ୍ଭେମାନେ

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ — pe (ପେ) — ତୁମେମାନେ

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ — may?e (ମାୟାଏ) — ସେମାନେ

ପୁରୁଷ ବାଚକ ସଂଜ୍ଞାମରେ ସମ୍ବନ୍ଧବାଚୀ / -ଣା / ଶର ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗାଯାଇ ସମ୍ବନ୍ଧ ନାମକ ଏବଂ ଡ- (ଅ-) ପୂର୍ବ ପ୍ରତ୍ୟୟ
ଯୋଗାଯାଇ କର୍ମ ବାଚକ ଯଥା ଅସ୍ତବାଚୀ ସଂଜ୍ଞାମ ନିମ୍ନଲିଖିତାଏ ।

ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ :

କର୍ତ୍ତା — nig (ନିଗ୍) — ମୁଁ

କର୍ମ/ସପ୍ତଦାନ — anig (ଅନିଗ୍) — ମୋତେ/ମୁଁ ନିଜେ

ସମ୍ବନ୍ଧ — nig-na (ନିଗ୍-ଣା) — ମୋର

ଦ୍ଵିବଚନ :

କର୍ତ୍ତା — nag (ନାଗ୍) — ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ

କର୍ମ/ସପ୍ତଦାନ — anag (ଅନାଗ୍) — ଆମ୍ଭ ଦୁହେଁକୁ

ସମ୍ବନ୍ଧ — nag-na (ନାଗ୍-ଣା) — ଆମ୍ଭର

ବହୁବଚନ :

କର୍ତ୍ତା — nay (ନାୟ) — ଆମ୍ଭେ / ଆମ୍ଭେ ନିଜେ

କର୍ମ/ସପ୍ତଦାନ — anay (ଅନାୟ) — ଆମ୍ଭକୁ/ଆମ୍ଭେ ନିଜେ

ସମ୍ବନ୍ଧ — nayna (ନାୟଣା) — ଆମ୍ଭର

ଦ୍ଵିତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ :

କର୍ତ୍ତା — no (ନୋ) — ତୁ

କର୍ମ/ସପ୍ତଦାନ — a-no (ଅ-ନୋ) — ତୋର

ସମ୍ବନ୍ଧ — no-na (ନୋ-ଣା) — ତୋର

ଦ୍ଵିବଚନ :

କର୍ତ୍ତା — pa (ପା) — ତୁମେ ଦୁହେଁ

କର୍ମ/ସପ୍ତଦାନ — a-pa (ଅ-ପା) — ତୁମ ଦୁହେଁକୁ

ସମ୍ବନ୍ଧ — pa-na (ପା-ଣା) — ତୁମର

ବହୁବଚନ :

କର୍ତ୍ତା — pe (ପେ) — ତୁମେମାନେ

କର୍ମ/ସପ୍ତଦାନ — a-pe (ଅ-ପେ) — ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ

ସମ୍ବନ୍ଧ — pe - na (ପେ-ଣା) — ତୁମ୍ଭର

ତୁମ୍ଭଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନ : ଏକବଚନ :

କଣ୍ଠା — may (ମାୟ) — ସେ

କମ୍ପି/ସଂପ୍ରଦାନ — a - may (ଆ - ମାୟ) — ତାକୁ

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ — may-na (ମାୟ - ଣା) — ତାର

ଦ୍ୱିବଚନ :

କଣ୍ଠା — may - pa (ମାୟ - ପା) — ସେ ଦୁହେଁ

କମ୍ପି/ସଂପ୍ରଦାନ — a - may-pa (ଆ - ମାୟ - ପା) — ସେ ଦୁହେଁକୁ

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ — may-pa-na (ମାୟ - ପା - ଣା) — ସେ ଦୁହେଁର

ବହୁବଚନ .

କଣ୍ଠା — mayo'e (ମାୟାଏ) — ସେମାନେ

କମ୍ପି/ସଂପ୍ରଦାନ — a - mayo'e (ଆ - ମାୟାଏ) — ସେମାନଙ୍କୁ

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ — mayo'e - na (ମାୟାଏ - ଣା) — ସେମାନଙ୍କର

୨:୨:୨ ଅ-ସ୍ୱରୂପ ବାଚକ :

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ — ବ୍ୟକ୍ତି, ବସ୍ତୁ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ସୂଚକ କରୁଥିବା ସଂଜ୍ଞାମ ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ।

kon (କୋନ) — ଏହା / ଏହି

kon - e (କୋନ୍ - ଏ) — ଏହୁସବୁ

ge (ଜେ) — ତାହା / ସେହି (ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ)

gitig (ଗିଟିଜ୍) — ତାହା / ସେହି (ଅଦୂରବର୍ତ୍ତୀ)

gitige (ଗିଟିଜ୍ - ଏ) — ସେ ସବୁ

gusu (ଗୁସୁ) — ତାହା / ସେଇଟା (ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ) — ତାହା ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖାଯିବ

geta (ଜେଟା) — ତାହା (ଅଦୂରବର୍ତ୍ତୀ) — ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ନ ଥିବ

ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ :—

am (ଅମ୍) — କଣ / କେହି

ma (ମା) — କଣ

ja (ଜା) — କିଏ

ja-na (ଜାଣା) — କାହାର

ଅନୁସୂଚୀ ବାଚକ :

ଅନୁସୂଚୀ ବାଚକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ନେତେକ ପଦ ବ୍ୟତୀତ ସମସ୍ତେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ ।

gulay-ଢ଼ା (ଗୁଲୟ-ଡ଼ା) — ସମସ୍ତେ

(ଯଥା : gulay-ଢ଼ା-dayaଘା (ଗୁଲୟ-ଡ଼ା-ଦାୟା) — ସମସ୍ତେ ଚର୍ଚ୍ଚିଲେ) ।

ṭaṭeḍa (ଟାଟେଡ଼) — ସମସ୍ତେ

(ଯଥା : ṭaṭeḍa ḍiobo? (ଟାଟେଡ଼ ଡ଼ିଅବୋ?) — ସମସ୍ତେ ସରଳ ରଲେ) ।

somano-ଢ଼ା (ସୋମାନ-ଡ଼ା) — ସମସ୍ତେ

(ଯଥା : soman-ଢ଼ା-aḍiowiga (ସୋମାନ-ଡ଼ା-ଅଡ଼ିଅଓ଼ିଗା) — ସମସ୍ତେ ସରଳ ରଲେ) ।

rapte-ଢ଼ା (ରାପ୍ଟେ-ଡ଼ା) — ଅନେକ

(ଯଥା : rappedoḍenta (ରାପ୍ଟେଡ଼େଡ଼େଡ଼େଡ଼ା) — ଅନେକ ସେବୁଛନ୍ତି) ।

una-ଢ଼ା (ଉନା-ଡ଼ା) — କେତେକ

(ଯଥା : unadā mūdālipodāwiga (ଉନାଡ଼ା ମୁଡ଼ାଲିପଡ଼ାଓ଼ିଗା) — କେତେକ ମୁଡ଼ାଲିପଡ଼ା ରଲେ) ।

୨:୩:୦: ବିଶେଷଣ :

୨:୩:୦: ବିଶେଷଣ : ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ବିଶେଷଣ ବିଶେଷଣ ସହଜ ଲିଙ୍ଗରେ ଅନୁପାଦ୍ୟ ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରକ୍ଷା କରାଯାଏ ।

କେତୁ ଏହି ପ୍ରାପଚକ ସମୂହ ପରିଲକ୍ଷିତ; ମାତ୍ର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଶେଷଣ ଅପରିଲକ୍ଷିତ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ :—

sut-a (ସୁଟ-ଆ) — ଛୋଟ > sut-i (ସୁଟ-ଇ) — ଛୋଟା

kan-a (କାନ-ଆ) — କଣ > kan-i (କାନ-ଇ) — କଣା; କନୁ

kal (କାଲ) — ଖାଲ, mis (ମିସ୍) — ମିଛ, bala (ବାଲା) — ବାଲ । କିନ୍ତୁ ଅପରିଲକ୍ଷିତ ରହେ ।

ବ୍ୟାପକ ପ୍ରକ୍ରିୟା : ବିଶେଷଣ ସହ ବିଶେଷଣ ସହ ପ୍ରାପଚକରୁ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗେ ବ୍ୟାପକ ବିଶେଷଣ ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରାପଚକ + ଶ୍ରେଣୀ ବାଚକ (classifier)

sag - sag + bay (ସାଗ୍ - ସାଗ୍ + ବାୟ୍) — ସାଗସାଗ

gi - geb + bay (ଗି - ଗେବ୍ + ବାୟ୍) — ଗରମ

mona? + bay (ମୋନା? + ବାୟ୍) — ମୋଟା, ବଡ଼

ḍaw + bay (ଡ଼ାଓ଼ି + ବାୟ୍) — ଛୋଟ

solayon + bay (ସୋଲୟନ୍ + ବାୟ୍) — ଲମ୍ବା

ପ୍ରାଚୀନ + ପ୍ରାଚୀନ —

kode + das (କୋଡେ + ଦସ୍) — ଦଶଶ

kode + dui (କୋଡେ + ଦୁଇ) — ଦ୍ଵାଇଶ

kode + atra (କୋଡେ + ଅଟ୍ଟା — ଅଠଦଶ)

୧:୩:୨ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଶେଷଣ :

ପରିମାଣପଦ :

odig (ଅଦିଗ) — ଦକ୍ଷିଣ, ଦେଶ

una (ଉନା) — ଅଳ୍ପ

una-đa (ଉନା-ଡା) — ଅଳ୍ପ

rapte (ରାପ୍ତେ) — ଦକ୍ଷିଣ

ସାହାଯ୍ୟ :

gulayđa (ଗୁଲୟଡା) — ସମସ୍ତେ

raptedo (ରାପ୍ତେଡୋ) — ଅନେକ

unado (ଉନାଡୋ) — କେତେକ

ପରିମାଣପଦ :

ମନୁଷ୍ୟବାଚୀ

mindā (ମିଣ୍ଡା) — ଜଣେ

m-bay-yo (ମ୍-ବାୟ୍-ୟୋ) — ଦୁଇଜଣ

g-gendā (ଜ୍-ଜେନ୍ଦା) — ତିନିଜଣ

witi-o (ଓଡି-ଓ) — ଗୁଡାଏ

ମନୁଷ୍ୟତର

muyo (ମୁୟୋ) — ଗୋଟାଏ

m-ba?ar (ମ୍-ବାଅର୍) — ଦୁଇଜଣ

g-gi?i (ଜ୍-ଜି-ଇ) - ତିନିଜଣ

witi-gi (ଓଡି-ଗି) — ଗୁଡାଏ

ସଂଖ୍ୟା ଶବ୍ଦ :

କଣ୍ଠା ଦଂଶ୍ୟା ଶବ୍ଦ ଦର୍ଶନୀନ ଏବଂ କି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ, ଯଥା —

ପ୍ରାଣୀବାଚୀ

mindā (ମିଣ୍ଡା) — ଏକ

mbay-ye (ମ୍-ବାୟ୍-ୟେ) — ଦୁଇ

ggendā (ଜ୍-ଜେନ୍ଦା) — ତିନି

ଅପ୍ରାଣୀବାଚୀ

muy (ମୁୟ)

mba?ar (ମ୍-ବାଅର୍)

ggi?i (ଜ୍-ଜି-ଇ)

u7undo (ଭାବନା) — ଭାବନା — u7u (ଭାବ)
 molayoda (ମନସ୍କା) — ମନସ୍କା — molay (ମନସ୍କା)
 pi7iri (ତାଲକ) — ତାଲକ — pi7iri (ତାଲକ)

ଏହାଛଡ଼ା ସାତରୁ ବୋଧ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥାନୀୟ ଓଡ଼ିଆ ଗଣନା ପ୍ରକାରେ କରାଯାଏ ।

satgo7a (ସାତଗଣା) — ସାତ, at7go7a (ଆଟଗଣା) — ଆଠ,
 na7go7a (ନାଟଗଣା) — ନଅ, do7go7a (ଦୋଟଗଣା) — ଦଶ
 e7ar7a (ଏକାଗଣା) — ଏକାଦଶ, bar7a (ବାଗଣା) — ବାର
 ter7a (ତେଟଗଣା) — ତେର, so7du7a (ସୋଡୁଗଣା) — ଚଉଦ
 pa7ndor7a (ପାନ୍ଦରଗଣା) — ପନ୍ଦର, sol7a (ସୋଲଗଣା) — ଷୋଡ଼ଶ
 so7ro7a (ସୋରଗଣା) — ସତର, otoro7a (ଅଟରଗଣା) — ଅଠର
 onista (ଅନିଷ୍ଟା) — ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ko7eta/kore7a (କୋଟେଟା/କୋରେଟା) ପୁନଶ୍ଚ ko7e/kore
 (କୋଟେ/କୋରେ) ରୁ ko7emuy (କୋଟେମୁୟ), ko7e — କୋଟେ ବୁଲି ହୋଇଥିବା ବୁଲି । ସେହିପରି
 di7ko7i - ଦିକୋଟି - ti7ko7i (ତିକୋଟି) ଇତ୍ୟାଦି ଗଣନା କରାଯାଏ ।

୨:୪:୦

କ୍ରିୟା :

ଯେଉଁ ପଦଦ୍ୱାରା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥିବାର ସ୍ୱଚ୍ଛ ହୁଏ, ତାହାକୁ କ୍ରିୟା କହନ୍ତି । ଏହି କ୍ରିୟାପଦ ଗଣନାର ମୂଳଭୂତି ହେଉଛି କ୍ରିୟା ପ୍ରାତିପଦକ ବା ଧାତୁ । ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରିବା ସମୟରେ ଏହି ପ୍ରାତିପଦକ ସହିତ ପୁରୁଷ-ବଚନ, କାଳ, ଭାବନା କ୍ରିୟାରୂପ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରତ୍ୟୟ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ କ୍ରିୟା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରୂପ ଧାରଣ କରେ ।

ଉଦା. କ୍ରିୟାପଦ ଦ୍ୱିବିଧ - ସମାପିତା ଓ ଅସମାପିତା ।

୨:୪:୧ ସମାପିତା କ୍ରିୟାପଦ :

ସମାପିତା କ୍ରିୟାପଦ ଠେକେଇ ଭାଗଦାନ :

- (୧) ଧାତୁ (root)
- (୨) ଭାବନା (mood)
- (୩) କାଳ (Tense)
- (୪) ଅଭିମୁଖ୍ୟ (Aspect)
- (୫) ପୁରୁଷ-ବଚନ (Person-Number)

ଏହି ଭାଗଦାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଉପସ୍ଥିତ ଅନୁସାରେ କ୍ରିୟାରୂପର ବିଭିନ୍ନତା ନିମ୍ନରେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସହ ଅନୁଭବନା କରାଯାଉଛି ।

ଧାତୁ :

ଉଦା. କ୍ରିୟାପଦର ଧାତୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୌଳିକ ଓ ଗୋଟିକ ଭେଦରେ ଦ୍ୱିବିଧ ।

ମୌଳିକ ଧାତୁ :

ଏହା ଏକାନ୍ତର ବା ବହୁଅନ୍ତର ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରେ । ଏହା ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ । ଚେଦେ ଦ୍ଵିଭାବୁତ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ରୂପ ପାଇଁ ଧାତୁ ସହ - ଢେଞ୍ (ଚେଡ଼) - ଗ୍ରାଞ୍ (ଗଡ଼) ଏବଂ - ଢୁ-ସଂ? (-ଭୁସୋଂ) ଭାବେ ଲିଖିତାଏ ।

ଯୌଗିକ ଧାତୁ :

ଏକାଧିକ ମୌଳିକ ଧାତୁର ସମନ୍ୱୟରେ ଏହା ଘଷାଏତ । ଚେଦେ ସମାପି - ସୁଞ୍ (-ସୁଡ଼) ଭାବେ ଧାତୁ ହେଲେ ସମ୍ପର୍କିତା ବୁଝାଇଥାଏ ।

(୧) ଭାବ : ଭାବ ପ୍ରକାର ହୋଇପାରେ ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ।

ସତତ (continuous) / - ଢେଞ୍ / (ଚେଡ଼)

ସମାପି (completive) / - ସୁଞ୍ / (ସୁଡ଼)

ସମର୍ଥ (abilitative) / - ଗ୍ରାଞ୍ / (ଗଡ଼)

ଲଜ୍ଜା (desiderative) / - ଢୁ-ସଂ? / (- ଭୁସୋଂ)

(୩), (୪) କାଳ/ଅଭିମୁଖ୍ୟ ସୂଚକ :

କ୍ରମା ଭାଷାରେ କାଳ ଦ୍ଵିବିଧ : ଅତୀତ ଏବଂ ଅଗତ (ବର୍ତ୍ତମାନ/ଭବିଷ୍ୟତ) ।

ଅଭିମୁଖ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦ୍ଵିବିଧ : ସମ୍ପନ୍ନ ଏବଂ ଅସମ୍ପନ୍ନ । ନିମ୍ନରେ ଏହାର ଭାବରାଜ୍ୟ ଦର୍ଶାଉଛି ।

	ଅଗ-ଅଗତ	ଅତୀତ
ସାମାନ୍ୟ	—	ଚ +
ଅସମ୍ପନ୍ନ	ଚ +	ଚ +, ଚ +
ସମ୍ପନ୍ନ	କ +	କ +, କ +

(+ ଅର୍ଥ କୌଣସି ଏକ ପୁରସ୍କୃତ ସୂଚକ)

(୫) ପୁରୁଷ-ବଚନ ସୂଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ : (ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ)

ଏକବଚନ — (- ig) (- ଇଞ୍ଜ) (- nig) (- ନିଞ୍ଜ) — ଅପମନ୍ୟୁ ଅଣ-ଅପମନ୍ୟୁ

ଦ୍ୱିବଚନ — (- nag) (- ନାଞ୍ଜ)

ବହୁବଚନ — (- nay) (- ନାୟ)

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — (- no) (- ନୋ)

ଦ୍ୱିବଚନ — (- po) (- ପୋ)

ବହୁବଚନ — (- pe) (- ପେ)

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଦ୍ୱିବଚନ — (- gra) (- ଗା) / ଠ /

ନୈମିତ୍ତିକ ଧାତୁର ସଂରଚନା :

ଧାତୁ + ଧାତୁ —

bana - wiy (ବାନା - ଓଁୟ) — bana (ବାନା) ଭାବବା + wiy (ସିଦ୍ଧା) = ଭାବସିଦ୍ଧା

bulo - sug = bulo - ଭୁଲ୍ (ସୃଷ୍ଟିବା) + sug (ସୃଷ୍ଟ) = ଭୁଲ୍‌ସୃଷ୍ଟିବା

gwoyti (ହାତ ଧୋଇବା) + gwi - sug (ଗ୍ଵି - ସୃଷ୍ଟ) — ଗୋଡ଼ ଧୋଇବା + wiy (ଓଁୟ) — ସିଦ୍ଧା =
gwoyti gwi — sug wiy ହାତଗୋଡ଼ ଧୋଇନେବା

biba (ବିବା) — dem (ଡେମ୍) = biba (ବାବାହେବା) + dem — ଡେମ୍ (ଭେବା) = ବିବାହ ଭେବା ।

ଧାତୁ + ସଂଯୋଜକ + ଧାତୁ :

gen - o? - rug (ଜେନ - ଓଃ - ରୁଞ୍ଜ) = gen (ଜେନ) — ପୁରାଇବା + o? (ଓଃ) — ଏକ +
rug (ରୁଞ୍ଜ) — ଅଖିବା = ପୁରାଇଅଖିବା ।

rag - o? - sum (ରାଞ୍ଜ - ଓଃ - ସୁମ୍) = rag (ରାଞ୍ଜ) — ରାଜବା + o? (ଓଃ) ଏକ + sum (ସୁମ୍)
— ଆଇବା = ରାଜଆଇବା ।

ବିଶେଷ୍ୟ (ବିଶେଷଣ) + ଧାତୁ :

bol - dem (ବୋଲ୍ - ଡେମ୍) = bol (ଭଲ) + dem (ଡେମ୍) ଭଣ୍ଡା = ଭଲଭଣ୍ଡା ।

naga - di (ନାଞ୍ଜା - ଡି) = naga (ନାଞ୍ଜା) — ନାଜନା + di (ଡି) ହେବା = ନାଜନାହେବା ।

୨୪୫୨: କି ସ୍ତ୍ରୀଧାତୁର ରୂପାନ୍ତରଣ :

ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ — ଧାତୁ ସହଜ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତ୍ୟୟ / ଠ - / ଓ - ସଂଯୋଗରେ ଜଣାଦତ ହୋଇଥାଏ । ଯଥା :—

ଦାକ (ତାକ) — ଚଡ଼ିବା > ଠାକ ଓତାକ (ଚଡ଼ାଇବା) ।

ନିଷ୍ପାଥକ = ଧାତୁ ସହଜ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତ୍ୟୟ a - (ଆ -) ସଂଯୋଗରେ ଜଣାଦତ ହୋଇଥାଏ ।

ଯଥା :— sum - o? - nig (ସୁମ୍ - ଓଃ - ନିଜ୍) = ମୁଁ ଖାଇଲି ।

a - sum - o? - nig (ଆ - ସୁମ୍ - ଓଃ - ନିଜ୍) = ମୁଁ ଖାଇଲି ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ :— କି ସ୍ତ୍ରୀଧାତୁ ଶେଷରେ - ki (- କି) ସଂଯୋଗରେ ଏହା ଜଣାଦତ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ :— sum - o? - nag (ସୁମ୍ - ଓଃ - ନାଜ୍) = ତୁ ଖାଇଲୁ ।

sum - o? - nag - ki ? (ସୁମ୍ - ଓଃ - ନାଜ୍ - କି ?) = ତୁ ଖାଇଲୁ କି ?

ଏହି ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକର ଉପସ୍ଥିତି ନେଇ ବଣ୍ଟା କି ସ୍ତ୍ରୀଧାତୁ ନିମ୍ନ ମତେ ଜଣାଦତ ହୋଇପାରେ ।

ସମାପିକା କି ସ୍ତ୍ରୀଧାତୁ ଗଠନର ସୂତ୍ର :

ଧାତୁ + (ଶବ୍ଦ + { କାଳ / ଅଭିମୁଖ୍ୟ }) + ପ୍ରତ୍ୟୟ - ବଚନ

ଏଥିରୁ ନିମ୍ନ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରକାରର କି ସ୍ତ୍ରୀଧାତୁ ଜଣକ ହୋଇପାରେ ।

- (୧) ଧାତୁ + କାଳ + ପ୍ରତ୍ୟୟ-ବଚନ
- (୨) ଧାତୁ + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପ୍ରତ୍ୟୟ-ବଚନ
- (୩) ଧାତୁ + କାଳ + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପ୍ରତ୍ୟୟ-ବଚନ
- (୪) ଧାତୁ + ଶବ୍ଦ + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପ୍ରତ୍ୟୟ-ବଚନ
- (୫) ଧାତୁ + ଶବ୍ଦ + କାଳ + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପ୍ରତ୍ୟୟ-ବଚନ

କେବେ ଯୌଗିକ କି ସ୍ତ୍ରୀଧାତୁ ସଂରଚନରେ ସମାପି (-ସୁତ୍ର) -ସୁତ୍ର କିମ୍ବା ସମ୍ପର୍କିତ -ସୁତ୍ର -ସୁତ୍ର (-ସୁତ୍ର -ସୁତ୍ର) ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

- (୧) ଧାତୁ + କାଳ + ସୁତ୍ର + କାଳ + ପ୍ରତ୍ୟୟ ବଚନ
- (୨) ଧାତୁ + କାଳ + ସୁତ୍ର + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପ୍ରତ୍ୟୟ-ବଚନ
- (୩) ଧାତୁ + କାଳ + ସୁତ୍ର + ଶବ୍ଦ + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପ୍ରତ୍ୟୟ-ବଚନ

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମୂଳକ ପ୍ରାକରଣ :

ଧାତୁ : ବାଡ଼ bad (ବାଡ଼େଇବା / ମାରିବା)

ମୌଳିକ କି ସ୍ତ୍ରୀ ଧାତୁରେ କି ସ୍ତ୍ରୀଧାତୁ ଗଠନର ଉଦାହରଣ

(୧) ଧାତୁ + କାଳ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

ଅଙ୍ଗତ (ସାମାନ୍ୟ) : ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — bad-o?-nig (ବାଡ୍-ଓ-ନିଗ୍) — (ମୁଁ) ବାଡ଼େଇଲି

ଦ୍ଵିବଚନ — bad-o?-nag (ବାଡ୍-ଓ-ନାଗ୍) — (ଆମ୍ଭେ) ଦୁହେଁ ବାଡ଼େଇଲୁ

ବହୁବଚନ — bad-o?-nay (ବାଡ୍-ଓ-ନାୟ୍) — (ଆମ୍ଭେ) ବାଡ଼େଇଲୁ

ଦ୍ଵିତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — bad-o?-no (ବାଡ୍-ଓ-ନୋ) — ବାଡ଼େଇଲୁ (ତୁ)

ଦ୍ଵିବଚନ — bad-o?-Pa (ବାଡ୍-ଓ-ପା) — ବାଡ଼େଇଲୁ (ତୁମେ ଦୁହେଁ)

ବହୁବଚନ — bad-o?-Pe (ବାଡ୍-ଓ-ପେ) — ବାଡ଼େଇଲୁ (ତୁମେମାନେ)

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ / ଦ୍ଵିବଚନ / ବହୁବଚନ — bad-o? (ବାଡ୍-ଓ) ବାଡ଼େଇଲେ (ସେ/ଦୁହେଁ/ସେମାନେ)

(୨) ଧାତୁ + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

ଅଣ ଅଙ୍ଗତ ଅଭିମୁଖ୍ୟ : (ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ)

ଏକବଚନ — ba-t-ig (ବା-ଡ୍-ଇଗ୍) — ବାଡାଏ (ମୁଁ)

ଦ୍ଵିବଚନ — ba-t-nag (ବା-ଡ୍-ନାଗ୍) — ବାଡାଉଁ (ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ)

ବହୁବଚନ — ba-t-nay (ବା-ଡ୍-ନାୟ୍) — ବାଡାଉଁ (ଆମ୍ଭେମାନେ)

ଦ୍ଵିତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — ba-to-no (ବା-ଡୋ-ନୋ) — ବାଡାଉ (ତୁ)

ଦ୍ଵିବଚନ — ba-t-pa (ବା-ଡ-ପା) — ବାଡାଅ (ତୁମେ ଦୁହେଁ)

ବହୁବଚନ — ba-te-pe (ବା-ଡେ-ପେ) — ବାଡାଅ (ତୁମେମାନେ)

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ/ଦ୍ଵିବଚନ/ବହୁବଚନ — ba-t-o (ବା-ଡ୍-ଓ) ବାଡାନ୍ତୁ (ସେ / ସେ ଦୁହେଁ / ସେମାନେ)

(୩) ଧାତୁ + କାଳ + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

(୧) ଅଙ୍ଗତ ଅଭିମୁଖ୍ୟ : (ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ)

ଏକବଚନ - bad-o?-t-ig (ବାଡ୍-ଓ-ଡ୍-ଇଗ୍) - ବାଡାଉଥଲି (ମୁଁ)

ଦ୍ଵିବଚନ - bad-o?-t-nag (ବାଡ୍-ଓ-ଡ୍-ନାଗ୍) - ବାଡାଉଥଲୁଁ (ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ)

ବହୁବଚନ - bad-o?-t-nay (ବାଡ୍-ଓ-ଡ୍-ନାୟ୍) - ବାଡାଉଥଲୁଁ (ଆମ୍ଭେମାନେ)

ଦ୍ଵିତୀୟ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ - bad-o?-to-no (ବାଡ଼-ଓ-ତୋ-ନୋ) - ବାଡ଼ାଉଥିଲୁ (ଭୂ)
- ଦ୍ଵିବଚନ - bad-o?-t-Pa (ବାଡ଼-ଓ-ତ-ପା) - ବାଡ଼ାଉଥିଲ (ଭ୍ରମେ ଦୁହେଁ)
- ବହୁବଚନ - bad-o?-te-Pe (ବାଡ଼-ଓ-ତେ-ପେ) - ବାଡ଼ାଉଥିଲ (ଭ୍ରମେମାନେ)

ଚତୁର୍ଥୀ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ/ଦ୍ଵିବଚନ/ବହୁବଚନ - bad-o?-ta (ବାଡ଼-ଓ-ତା) - ବାଡ଼ାଉଥିଲେ (ସେ/ସେ ଦୁହେଁ/ସେମାନେ)
- (ଶ) ଅନ୍ତତ ଫଳନ : ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ - bad-o?-ki-nig (ବାଡ଼-ଓ-କି-ନିଗ) - ବାଡ଼େଇ ଦେଲି
- ଦ୍ଵିବଚନ - bad-o?-k-nag (ବାଡ଼-ଓ-କ-ନାଗ) - ବାଡ଼େଇ ଦେଲୁଁ
- ବହୁବଚନ - bad-o?-k-nay (ବାଡ଼-ଓ-କ-ନାୟ) - ବାଡ଼େଇ ଦେଲୁ

ଦ୍ଵିତୀୟ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ - bad-o?-ko-no (ବାଡ଼-ଓ-କୋ-ନୋ) - ବାଡ଼େଇଦେଲୁ (ଭୂ)
- ଦ୍ଵିବଚନ - bad-o?-k-pa (ବାଡ଼-ଓ-କ-ପା) - ବାଡ଼େଇ ଦେଲେ (ଭ୍ରମେ ଦୁହେଁ)
- ବହୁବଚନ - bad-o?-ke-pe (ବାଡ଼-ଓ-କେ-ପେ) - ବାଡ଼େଇ ଦେଲ (ଭ୍ରମେମାନେ)

ଚତୁର୍ଥୀ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ/ଦ୍ଵିବଚନ/ବହୁବଚନ - bad-o?-k-gra (ବାଡ଼-ଓ-କ-ଗା) - ବାଡ଼େଇ ଦେଲେ (ସେ/ସେଦୁହେଁ/ସେମାନେ)

(ଧ) ଧାତୁ + କ୍ଷର + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

(ଢ) ଅଂଶଂତ (ଅସମ୍ପନ୍ନ ସମର୍ଥ)

ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ - ba-ba-gra-t-iḡ (ବା-ବା-ଗ୍ରା-ତ-ଇଗ) - ବାଡ଼େଇ ପାଶବ (ସ୍ତ୍ରୀ)
- ଦ୍ଵିବଚନ - ba-ba-gra-t-nag (ବା-ବା-ଗ୍ରା-ତ-ନାଗ) - ବାଡ଼େଇ ପାଶବା (ଅନ୍ତେ ଦୁହେଁ)
- ବହୁବଚନ - ba-ba-gra-t-nay (ବା-ବା-ଗ୍ରା-ତ-ନାୟ) - ବାଡ଼େଇ ପାଶବା (ଅନ୍ତେ ମାନେ)

ଚତୁର୍ଥୀ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ - ba-ba-gra-to-no (ବା-ବା-ଗ୍ରା-ତୋ-ନୋ) - ବାଡ଼େଇ ପାଶ୍ବୁ (ଭୂ)
- ଦ୍ଵିବଚନ - ba-ba-gra-t-pa (ବା-ବା-ଗ୍ରା-ତ-ପା) - ବାଡ଼େଇ ପାଶବ (ଭ୍ରମେ ଦୁହେଁ)
- ବହୁବଚନ - ba-ba-gra-te-pe (ବା-ବା-ଗ୍ରା-ତେ-ପେ) - ବାଡ଼େଇ ପାଶବ (ଭ୍ରମେମାନେ)

ଚତୁର୍ଥୀ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ/ଦ୍ଵିବଚନ/ବହୁବଚନ - ba-ba-gra-ta (ବା-ବା-ଗ୍ରା-ତା) - ବାଡ଼େଇ ପାଶ୍ବେ (ସେ/ସେ ଦୁହେଁ/ସେମାନେ)

(ଷ) ଉମ୍ମ-କମର୍ତ୍ତ : ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ - ba-ba-gaṅ-ki-nig (ବ-ବା-ଗଙ୍-କି-ନିଗ) - ମୁଁ ମାଣପାରି
ଦ୍ୱିବଚନ - ba ba-gaṅ-k-naṅ (ବ-ବା-ଗଙ୍-କି-ନାଙ୍) - ଅମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ମାଣପାରି
ବହୁବଚନ - ba-ba-gaṅ-ki-nay' (ବ-ବା-ଗଙ୍-କି-ନାୟ) - ଅମ୍ଭେମାନେ ମାଣପାରି

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ - ba-ba-gaṅ-ko-no (ବ-ବା-ଗଙ୍-କୋ-ନୋ) - ତୁ ମାଣପାରି
ଦ୍ୱିବଚନ - ba-ba-gaṅ-k-pa (ବ-ବା-ଗଙ୍-କ-ପା) - ତୁମେ ଦୁହେଁ ମାଣପାରି
ବହୁବଚନ - ba-ba-gaṅ-ke-pe (ବ-ବା-ଗଙ୍-କେ-ପେ) - ତୁମେମାନେ ମାଣପାରି

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ/ଦ୍ୱିବଚନ/ବହୁବଚନ - ba-ba-gaṅ-ka-ga (ବ-ବା-ଗଙ୍-କ-ଗା) - ସେ/ସେ ଦୁହେଁ/ସେମାନେ ମାଣ ପାଣବେ

(ଈ) ଅପମ୍ନା ବ୍ୟଞ୍ଜନ : ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ - ba-ba-ḍeṅ-t-iṅ (ବ-ବା-ଢେଙ୍-ଡି-ଇଙ୍) - ମୁଁ ମାରୁଅଛି
ଦ୍ୱିବଚନ - ba-ba-ḍeṅ-t-naṅ (ବ-ବା-ଢେଙ୍-ଡି-ନାଙ୍) - ଅମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ମାରୁଅଛୁ
ବହୁବଚନ - ba-ba-ḍeṅ-t-nay (ବ-ବା-ଢେଙ୍-ଡି-ନାୟ) - ଅମ୍ଭେମାନେ ମାରୁଅଛୁ

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ - ba-ba-ḍeṅ-to-no (ବ-ବା-ଢେଙ୍-ଡୋ-ନୋ) - ତୁ ମାରୁଅଛୁ
ଦ୍ୱିବଚନ - ba-ba-ḍeṅ-t-pa (ବ-ବା-ଢେଙ୍-ଡି-ପା) - ତୁମେ ଦୁହେଁ ମାରୁଅଛ
ବହୁବଚନ - ba-ba-ḍeṅ-te-pe (ବ-ବା-ଢେଙ୍-ଡେ-ପେ) - ତୁମେମାନେ ମାରୁଅଛ

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ/ଦ୍ୱିବଚନ/ବହୁବଚନ - ba-ba-ḍeṅ-ta (ବ-ବା-ଢେଙ୍-ଡା) ସେ/ସେ ଦୁହେଁ/ସେମାନେ ମାରୁଅଛନ୍ତି

(ଊ) ଉମ୍ମ-କମର୍ତ୍ତ : ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ - ba-ba-ḍen-ki-nig (ବ-ବା-ଢେନ୍-କି-ନିଗ) - ମୁଁ ବାଡେଇଥିଲି
ଦ୍ୱିବଚନ - ba-ba-ḍen-ka-naṅ (ବ-ବା-ଢେନ୍-କି-ନାଙ୍) - ଅମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ବାଡେଇଥିଲୁ
ବହୁବଚନ - ba-ba-ḍen-k-nay (ବ-ବା-ଢେନ୍-କି-ନାୟ) - ଅମ୍ଭେମାନେ ବାଡେଇଥିଲୁ

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ - ba-ba-ḍen-ko-no (ବ-ବା-ଢେନ୍-କୋ-ନୋ) - ତୁ ବାଡେଇଥିଲୁ
ଦ୍ୱିବଚନ - ba-ba-ḍen-k-pa (ବ-ବା-ଢେନ୍-କ-ପା) - ତୁମେ ଦୁହେଁ ବାଡେଇଥିଲୁ
ବହୁବଚନ - ba-ba-ḍen-ke-pe (ବ-ବା-ଢେନ୍-କେ-ପେ) - ତୁମେମାନେ ବାଡେଇଥିଲୁ

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ/ଦ୍ୱିବଚନ/ବହୁବଚନ - ba-ba-ḍen-ka-ga (ବ-ବା-ଢେନ୍-କ-ଗା) - ସେ/ସେ ଦୁହେଁ/ସେମାନେ

ବାଡେଇଥିଲେ

(*) ଧାତୁ + ଶବ୍ଦ + କାଳ + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

(କ) ଅଗ୍ରତ (ଅଭିମୁଖ୍ୟ ଘଟତ) : ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — ba-ba-ḍen-gi-t-ig (ବ-ବା-ଡେନ୍-ଗି-ଡ-ଇଜ) — ମୁଁ ବାଡେଇ ଅସୁଛୁ

ଦ୍ୱିବଚନ — ba-ba-ḍen-go-t-nag (ବ-ବା-ଡେନ୍-ଗ-ଡ-ନାଜ) — ବାଡେଇ ଅସୁଛୁଁ

ବହୁବଚନ — ba-ba-ḍen-go-t-nay (ବ-ବା-ଡେନ୍-ଗ-ଡ-ନାୟ) — ବାଡେଇ ଅସୁଛୁଁ

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — ba-ba-ḍen-go-t-no (ବ-ବା-ଡେନ୍-ଗୋ-ଡ-ନୋ) — ତୁ ବାଡେଇ ଅସୁଛୁ

ଦ୍ୱିବଚନ — ba-ba-ḍen-go-t-pa (ବ-ବା-ଡେନ୍-ଗ-ଡ-ପା) — ତୁମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ବାଡେଇ ଅସୁଛୁ

ବହୁବଚନ — ba-ba-ḍen-ge-t-pe (ବ-ବା-ଡେନ୍-ଗେ-ଡ-ପେ) — ତୁମ୍ଭେମାନେ ବାଡେଇ ଅସୁଛୁ

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ/ଦ୍ୱିବଚନ/ବହୁବଚନ — ba-ba-ḍen-go-tā (ବ-ବା-ଡେନ୍-ଗ-ଡା) ଯେ/ସେ ଦୁହେଁ/ସେମାନେ ବାଡେଇ ଅସୁଛନ୍ତି

(ଖ) ଅଗ୍ର ଅଗ୍ରତ (ଅଭିମୁଖ୍ୟ ଇତ୍ରାସିବ) :

ba-ba-ḍuso?-go-ta (ବ-ବା-ଡୁସୋ-ଗ-ଡା) — ସେ/ସେ ଦୁହେଁ/ସେମାନେ ଇତ୍ରାକରନ୍ତି ବାଡେଇବାକୁ ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ ପାଇଁ ପ୍ରକୃତ୍ୟ ।

(ଗ) ଉତ୍ତମ ଇତ୍ରାସିବ :

ba-ba-ḍuso?-ko-ga (ବ-ବା-ଡୁସୋ-କ-ଗା) — ସେ/ସେ ଦୁହେଁ/ସେମାନେ ବାଡେଇବାକୁ ଇତ୍ରା କଲେ ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ ପାଇଁ ପ୍ରକୃତ୍ୟ ।

ଯୌଗିକ କ୍ରିୟା ଧାତୁରେ କ୍ରିୟାପଦ ଗଠନର ପୁସ୍ତକ :

(୧) ଧାତୁ + କାଳ + ଧାତୁ + କାଳ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

ଅଗ୍ରତ ଉତ୍ତମ : ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — bad-o?-sug-o?-niḡ (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଗ୍-ଓ-ନିଜ) — ମୁଁ ବାଡେଇ ଦେଇ

ଦ୍ୱିବଚନ — bad-o?-sug-o?-nag (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଗ୍-ଓ-ନାଜ) — ଅମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ବାଡେଇଦେଲୁ

ବହୁବଚନ — bad-o?-sug-o?-nay (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଗ୍-ଓ-ନାୟ) — ଅମ୍ଭେମାନେ ବାଡେଇଦେଲୁ

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — bad-o?-sug-o?-no (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଗ୍-ଓ-ନୋ) — ତୁ ବାଡେଇ ଦେଇ

ଦ୍ୱିବଚନ — bad-o?-sug-o?-pa (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଗ୍-ଓ-ପା) — ତୁମ୍ଭେ ବାଡେଇଦେଲୁ

ବହୁବଚନ — bad-o?-sug-o?-pe (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଗ୍-ଓ-ପେ) — ତୁମ୍ଭେମାନେ ବାଡେଇଦେଲୁ

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ/ଦ୍ଵିବଚନ/ବହୁବଚନ — bad-07-sug-0? (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ଓଃ) — ସେ / ସେ ବୁଝେ / ସେମାନେ ବାଡ଼େଇଦେଲେ

(୧) ଧାତୁ + କାଳ + ଧାତୁ + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

ଅଜ୍ଞତ (ଅସମ୍ପନ୍ନ ସମାପି) : ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ — bad-07-sug-t-ig (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ତ୍-ଇଟ୍) — ମୁଁ ବାଡ଼େଇ ଦେଇଛି
- ଦ୍ଵିବଚନ — bad-07-sug-t-nag (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ତ-ନାଟ୍) — ଆମ୍ଭେବୁଝେ ବାଡ଼େଇ ଦେଇଛୁ
- ବହୁବଚନ — bad-07-sug-t-nay (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ତ-ନାୟ) — ଆମ୍ଭେମାନେ ବାଡ଼େଇ ଦେଇଛୁ

ଦ୍ଵିତୀୟ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ — bad-07-sug-to-no (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ତୋ-ନୋ) — ତୁ ବାଡ଼େଇ ଦେଇଛୁ
- ଦ୍ଵିବଚନ — bad-07-sug-to-pa (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ତ-ପା) — ତୁମେ ବୁଝେ ବାଡ଼େଇ ଦେଇଛ
- ବହୁବଚନ — bad-07-sug-te-pe (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ତେ-ପେ) — ତୁମ୍ଭେମାନେ ବାଡ଼େଇ ଦେଇଛ

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ/ଦ୍ଵିବଚନ/ବହୁବଚନ — bad-07-sug-ta (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ତା) — ସେ / ସେ ବୁଝେ / ସେମାନେ ବାଡ଼େଇ ଦେଇଛନ୍ତି

(୨) ଧାତୁ + କାଳ + ଧାତୁ + ଭାବ + ଅଭିମୁଖ୍ୟ + ପୁରୁଷ-ବଚନ

(୧) ଅଜ୍ଞତ (ଅସମ୍ପନ୍ନ ବଚନ ସମାପି) ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ — bad-07-sug-sug-d-en-t-ig (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-ତ୍-ଇଟ୍) — ମୁଁ ବାଡ଼େଇ ସାରିଛି
- ଦ୍ଵିବଚନ — bad-07-sug-sug-d-en-t-nag (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-ତ-ନାଟ୍) — ଆମ୍ଭେ ବୁଝେ ବାଡ଼େଇ ସାରିଛୁ
- ବହୁବଚନ — bad-07-sug-sug-d-en-t-nay (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-ତ-ନାୟ) — ଆମ୍ଭେମାନେ ବାଡ଼େଇ ସାରିଛୁ

ଦ୍ଵିତୀୟ ପୁରୁଷ :

- ଏକବଚନ — bad-07-sug-sug-d-en-to-no (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-ତୋ-ନୋ) — ତୁ ବାଡ଼େଇ ସାରିଛୁ
- ଦ୍ଵିବଚନ — bad-07-sug-sug-d-en-t-pa (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-ତ-ପା) — ତୁମ୍ଭେବୁଝେ ବାଡ଼େଇ ସାରିଛ
- ବହୁବଚନ — bad-07-sug-sug-d-en-te-pe (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-ତେ-ପେ) — ତୁମ୍ଭେମାନେ ବାଡ଼େଇ ସାରିଛ

ତୃତୀୟ ପୁରୁଷ

ଏକବଚନ/ଦ୍ଵିବଚନ/ବହୁବଚନ — bad-07-sug-sug-d-en-ta (ବାଡ୍-ଓଃ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-ତା) ସେ/ସେ ବୁଝେ/ସେମାନେ ବାଡ଼େଇ ସାରିଛନ୍ତି

(ଖ) ଅଞ୍ଜଳ (କେନ୍ଦ୍ର ସଂଚଳ ସମାପି) : ପ୍ରଥମ ସ୍ଵରୂପ :

ଏକବଚନ — bad-o?-sug-sug-den-ki-nig (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-କି-ନିଗ୍) —
ମୁଁ ବାଡ଼େଇ ସାଗଛୁ ।

ଦ୍ଵିବଚନ — bad-o?-sug-sug-den-ko-nag (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-କୋ-ନାଗ୍) —
ଆମ୍ଭ ଦୁହେଁ ବାଡ଼େଇ ସାଗଛୁ ।

ବହୁବଚନ — bad-o?-sug-sug-den-ko-nay (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-କୋ-ନାୟ୍) —
ଆମ୍ଭେମାନେ ବାଡ଼େଇ ସାଗଛୁ ।

ତ୍ରିତୀୟ ସ୍ଵରୂପ :

ଏକବଚନ — bad-o?-sug-sug-den-ko-no- (ବାଡ୍ ଓ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-କୋ-ନୋ) —
ତୁ ବାଡ଼େଇ ସାଗଛୁ ।

ଦ୍ଵିବଚନ — bad-o?-sug-sug-den-ko-pa (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-କୋ-ପା) —
ତୁମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ବାଡ଼େଇ ସାଗଛୁ ।

ବହୁବଚନ — bad-o?-sug-sug-den-ke-pe (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-କେ-ପେ) —
ତୁମ୍ଭେମାନେ ବାଡ଼େଇ ସାଗଛୁ ।

ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଵରୂପ :

ଏକବଚନ / ଦ୍ଵିବଚନ / ବହୁବଚନ — bad-o?-sug-sug-den-ko-ga (ବାଡ୍-ଓ-ସୁଟ୍-ସୁଟ୍-ଡେନ୍-କୋ-ଗା) —
ସେ/ସେ ଦୁହେଁ/ସେମାନେ ବାଡ଼େଇ ସାଗଛନ୍ତି ।

ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ ଓ ନାସ୍ତିବାଚକ କ୍ରିୟାପଦ ଗଠନର ସୂତ୍ର :

କ୍ରିୟାଧାତୁ : ସୁମ୍ (ଖାଇବା)

(୧) ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ / ନାସ୍ତିବାଚକ + ଧାତୁ + କାଳ + ସ୍ଵରୂପ-ବଚନ

ଅଞ୍ଜଳ (ସାମାନ୍ୟ) ପ୍ରଥମ ସ୍ଵରୂପ

ଏକବଚନ — o-sum-o?-nig (ଓ-ସୁମ୍-ଓ-ନିଗ୍) — ମୁଁ ଖୁଆଇଲି ।

ଏକବଚନ — a-sum-o?-nig (ଅ-ସୁମ୍-ଓ-ନିଗ୍) — ମୁଁ ଖାଇଲି ନାହିଁ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — o-sum-o7-no- (ଓ-ସୁମ୍-ଓ-ନୋ) — ରୁ ଓ ଆଇଲୁ ।

ଏକବଚନ — a-sum-o7-no (ଆ-ସୁମ୍-ଓ-ନୋ) — ରୁ ଆଇଲୁ ନାହିଁ ।

ଚତୁର୍ଥୀ ପୁରୁଷ :

o-sum-o7- (ଓ-ସୁମ୍-ଓ) — ସେ / ସେ ଦୁହେଁ / ସେମାନେ ଗୁଆଇଲେ ।

a-sum-o7 (ଆ-ସୁମ୍-ଓ) — ସେ / ସେ ଦୁହେଁ / ସେମାନେ ଖାଇଲେ ନାହିଁ ।

* ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ ଏବଂ ନାସ୍ତିବାଚକ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂଯୋଜନ ଧାର୍ଯ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ହୋଇଥାଏ । ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ କିସ୍ତାପକ ଗଠନର ସୁକ୍ଷ୍ମ ମୌଳିକ କିସ୍ତାଧାରୁ ପରି ହୋଇଥାଏ । ତେବେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଉଛି — ଅଗତ ଅସମ୍ପନ୍ନ ସଂଜ୍ଞା ପାଇଁ ପ୍ରେରଣାର୍ଥକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲିପି ନ ଥାଏ । ତେବେ ନାସ୍ତିବାଚକ କିସ୍ତାପକ ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇଥିବାର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ।

ଅଗତ (ଅସମ୍ପନ୍ନ ସଂଜ୍ଞା) ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — a-sum-den-gi-t-ig (ଆ-ସୁମ୍-ଡେନ୍-ଗି-ଡି-ଇଟ୍) — ମୁଁ ଖାଇଅସୁ ନାହିଁ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — a-sum-den-go-t-no (ଆ-ସୁମ୍-ଡେନ୍-ଗୋ-ଡି-ନୋ) — ତୁ ଖାଇଅସୁ ନାହିଁ ।

ଚତୁର୍ଥୀ ପୁରୁଷ :

ଏକବଚନ — a-sum-den-go-ta (ଆ-ସୁମ୍-ଡେନ୍-ଗୋ-ଡା) — ସେ / ସେ ଦୁହେଁ /

ସେମାନେ ଖାଇଅସୁନାହିଁ ।

୨:୪:୩: ଅସମପିତା କିସ୍ତା :

ଧାରୁ + ପ୍ରତ୍ୟୟ ।

ଏହା କାଳ୍ପ୍ୟ କିସ୍ତାପଦ ଘୋଷିତ ସମପିତା କିସ୍ତା ବା ପଦବନ୍ଧ ସଂରଚନାରେ ଏକ କଟିଳ ବାକ୍ୟରେ ଉପବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ସଂଯୋଜନାରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ତେବେ ବନ୍ଧା ସ୍ୱପାରି ଅସମପିତା କିସ୍ତା ଧାରୁ ନିତ୍ୟ ।

(୧) ଅନୁଜ୍ଞା (୨) କିସ୍ତା ବିଶେଷ୍ୟ (୩) ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉପବାକ୍ୟ — (Sub-ordinate clause)ର କିସ୍ତାଧାରୁ ।

(୧) ଅନୁଜ୍ଞା : ଅସ୍ତିବାଚକ ଏବଂ ନାସ୍ତିବାଚକ ଉଭୟ ପାଇଁ ଅନୁଜ୍ଞା ରୂପ ସ୍ୱରୂପ । ଅନୁଜ୍ଞା ସୂଚକ / ଅସ୍ତି = / - ଅ, ଅସ୍ତି, - ଓ / ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ ପାଇଁ ବଚନ ଶୁଦ୍ଧି କିରୁଣାବାଚକେଣ ସାଧାରଣତଃ ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁରୁଷ ଓ ଚତୁର୍ଥୀ ପୁରୁଷ ପାଇଁ ଚୈତ୍ୟ ପୁରୁଷ-ବଚନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟୟ ଲିପି ନ ଥାଏ ।

ଅସ୍ତିବାଚକ ଅନୁଜ୍ଞା ଗଠନର ସୂତ୍ର :

ଧାରୁ + ଅନୁଜ୍ଞା + ସ୍ଵରୂପ-ବଚନ

ପ୍ରଥମ ସ୍ଵରୂପ

ଏକବଚନ — sum-ଅ-nig (ସମ୍-ଅ-ନିଟ୍) — ଖାଉଁ

ଦ୍ଵିବଚନ — sum-ଅ-nag (ସମ୍-ଅ-ନାଟ୍) — ଖାଉଁ

ବହୁବଚନ — sum-ଅ-nay (ସମ୍-ଅ-ନାୟ) — ଖାଉଁ

ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍ଵରୂପ

ଏକବଚନ / ଦ୍ଵିବଚନ / ବହୁବଚନ — sum-ଅ-ଅ (ସମ୍-ଅ-ଅ) — ଖାଅ

ତୃତୀୟ ସ୍ଵରୂପ

ଏକବଚନ / ଦ୍ଵିବଚନ / ବହୁବଚନ — sum-ଅ-ୟ-ଅ (ସମ୍-ଅ-ୟ-ଅ) — ଖାଅ

ନାସ୍ତିବାଚକ ଅନୁଜ୍ଞା ଗଠନର ସୂତ୍ର :

ନାସ୍ତିବାଚକ ପ୍ରତ୍ୟୟ + ଧାରୁ + ଅଜ୍ଞତ ସ୍ଵରୂପ ପ୍ରତ୍ୟୟ + ଅନୁଜ୍ଞା + ସ୍ଵରୂପ-ବଚନ

ପ୍ରଥମ ସ୍ଵରୂପ

ଏକବଚନ — a-sum-ଅ?-ଅ-nig (ଅ-ସମ୍-ଓ-ଅ-ନିଟ୍) — ନ ଖାଉଁ

ଦ୍ଵିବଚନ — a-sum-ଅ?-ଅ-nag (ଅ-ସମ୍-ଓ-ଅ-ନାଟ୍) — ନ ଖାଉଁ

ବହୁବଚନ — a-sum-ଅ?-ଅ-nay (ଅ-ସମ୍-ଓ-ଅ-ନାୟ) — ନ ଖାଉଁ

ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍ଵରୂପ

ଏକବଚନ / ଦ୍ଵିବଚନ / ବହୁବଚନ — a-sum-ଅ?-ଅ-ଅ (ଅ-ସମ୍-ଓ-ଅ-ଅ) — ନ ଖାଅ

(୨) କ୍ରିୟାବାଚକ ବିଶେଷ୍ୟ :

/ ଶା / ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତ୍ୟୟର କ୍ରିୟା ବିଶେଷ୍ୟ ସଂଯୋଜନ ଛାଡ଼ାଦେଇ ପ୍ରସ୍ତୋତ ।

/ sunu? bo? tug o? ta susug bo?na / - ସୁନୁ ବୋ ରୁଓ ତା ସୁସୁ ବୋନା /

(ମୁଣ୍ଡ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ଯେ ପାଳନ୍ତି ନାଲି)

/ ଚଲସ୍ / - ନମିଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟକ, (ପାଇଁ)

/ gurumen ggom remo bire dno²-ta gunom juk juk polay /

/ ଗୁରୁମେନ୍ ଗ୍ ଗୋମ୍, ରେମୋ ବିରେ ଉନ୍ତା-ତା ଗୁନୋମ୍ ଜୁକ୍ ଜୁକ୍ ପୋଲୟ /

(ଅଗ୍ରାହାଳର ଲୋକେ ପଥରଟି ସ୍ଵାରକ ନର୍ମାଣ ପାଇଁ ଅଣିଛନ୍ତି)

(୩) ଆଶ୍ରୁତ ଉପବାକ୍ୟର ହିସ୍ତାଧାର :

/ -lo / -wiy-lo- / ଲୋ / -ଝିସ୍-ଲୋ — (ଝିବାବେଳେ),

mime-nbe-lo — ମିମେ-ନବେ-ଲୋ — (ନାଟବାବେଳେ)

/ -set / bug-set ବୁଟ୍-ସେଟ୍ — (ବସି) ଇତ୍ୟାଦି ।

୨:୫:୦: ନିପାତ ' (ପଦାର୍ଥ ଶବ୍ଦ)

ନିପାତ ଦ୍ଵିବିଧ — ମୁକ୍ତ ଓ ବଦ । ବଦ ନିପାତ ବର୍ଣ୍ଣୋପାଦାନ ଅଥା ହିସ୍ତାଧାର ପଦ୍ମ ପ୍ରୟୁକ୍ତ ହୁଏ । ମୁକ୍ତ ନିପାତ ସ୍ଵେଚ୍ଛା ବଦେ ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଥାଏ । ନିମ୍ନରେ ବଦ ଓ ମୁକ୍ତ ନିପାତ ସମୂହର ଉଦାହରଣ ଗ୍ରହଣ କର ।

୨:୫:୧: ବଦ ନିପାତ :

ପରସ୍ପର ଶ୍ରୀଲକ୍ଷ୍ୟ ନିପାତ		
/ -alug / ଅଲୁଗ୍	ତଳେ	semu ² -alug ତଳତଳେ
/ -bag-bo ² / ବାଗ୍-ବୋ	ଉପରେ	a-remo-bag-bo ² ମଣିଷ ଉପରେ
/ -bitre / ବିତ୍ରେ	ଭିତରେ	o ² om-bitre ଶର ଭିତରେ
/ bo ² / ବୋ	ଉପରେ, ଠାରେ, ଠାରୁ	sugo-bo ² ନିଆଁ ଉପରେ
/ borog / ବରଗ୍	ସହୃଦ, ନିକଟରେ	bire-borog ପଥର ସହୃଦ
/ je / ଜେ	ଏଇଟା	
/ gori / ଗର	ଠାରୁ	a ² -gori ଗାଟରୁ
/ -nande / ନାନ୍ଦେ	ମସିରେ, ଜଗତରେ	tur-nande ବାଡ଼ ମସିରେ
/ n-tu / ନ-ତୁ	ପାଖରେ	dio-n-tu ଦର ପାଖରେ
/ -pake / ପାକେ	ପାଖରେ	remo-pake ଲୋକ ପାଖରେ
/ -polay / ପୋଲୟ	ପାଇଁ	dio-polay ଦରପାଇଁ

୨:୪:୨: ମୁକ୍ତ ନିପାତ :

ହିନ୍ଦୀ ବିଶେଷଣମୂଳକ :

ଭ୍ରତୃଭବ :- / baṇi - baṇi / (ବାଣି-ବାଣି) ଭଲ ଭବରେ

gulay-ne o?om baṇi baṇi twin - to — ଏହି ପିଲାଟି ଭଲ ଶର ବଢ଼େ ।

/ baṅṅi - tuṅṅi / ବଜାଜକା

/ remo baṅṅi - tuṅṅi urig-o?-ta / ଲେବଟି କଢ଼େଇ ଛୋଟେଇ ସୁଲୁଟୁ ।

/ dire-dire / - ଧରେ ଧରେ

remo-dire dire wi-ḍen-ta - ଲେବଟି ଧରେ ଧରେ ଯାଏ ।

/ kole-kole / - ଆଗ୍ରେ ଆଗ୍ରେ

remo kole - kole wi-ḍen-ta - ଲେବଟି ଆଗ୍ରେ ଆଗ୍ରେ ଯାଏ ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ : / suri-suri / ଚଞ୍ଚଳ, / soro - soro / ଢିଲ, / siru? bra / ଆମ୍ବ, ଇତ୍ୟାଦି ।

କାଳ ବୋଧକ :

/ isa / - ପ୍ରତ୍ୟକ୍ - / nig isa n-tra u-t-ig / ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ ପେଲ ପିଏ ।

/ miṅḍip / ଅଧ୍ୟାୟେ—nig miṅḍip ḍio-gori a-wi-t-ig / ଅଧ୍ୟାୟେ ମୁଁ ସବୁ ଯାଏନାହିଁ ।

/ ṅ-jur / - ପ୍ରସତ୍ - / ṅ-jur ḍi-ta / - ସକାଳ ହେଲଣି ।

/ ṅag-jur / - ସକାଳ / ṅag-jur a-biri wi-tig - ସକାଳେ ମୁଁ ବସକୁ ଯିବି ।

/ oy? / - ଏବେ / may oy? wi ta / ଏବେ ସେ ଯିବ ।

/ nay oy? bubu jul-o? nay / ଏବେ ଅମେ ସାପକୁ ଚୋଷିଲୁ ।

/ tumugga / ଶୁଭରେ / tumugga kukusa sa-ga / ଶୁଭରେ ବାସ ଅଧିକ ।

/ tugola / ଗତକାଳ / tugola nig bop-ṅa nag-buk ḡaraḡ-o?-nig /

ଗତକାଳ ମୁଁ ସାପ ମୁଣ୍ଡକୁ ନାଟିଦେଲି ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ : / ero?-ga / - ଅସନ୍ତା କାଳ, / oy?-ka / ଅଃ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଦିନ ବାର ସୂଚକ :

/ dos-mi-bo / - ଦଶମୀ ତଥ୍ୟ

/ puni-bo / - ପୁନିମୀ

/ mi-sig / - ଚନ୍ଦେ, / bar-si / - ଦୁଇଦିନ

- /er-si / - ଉଡ଼ ଦଳ, /bar-to-ga / - ପଥର ଦଳ (ଅଗ୍ରତ)
- /boros-ek / - ବର୍ଷେ /mar-to-ga / - ପଥର ଦଳ (ରକ୍ଷାଦଳ)
- /pa?ar / - ଅଗ୍ରା ବର୍ଷ, /oy-mo / - ଏହୁବର୍ଷ
- /n-di-mo / - ଚେବର୍ଷ

ସ୍ଥାନ ବୋଧକ :

- /aka / - ଏଠାରେ, /ate / - ସେଠାରେ
- /keto / - ଏଇଠି /manja / - ମଝିରେ
- /sodayno / - ଆଗରେ /tiggu / - ପଛରେ

ତୁଳନାତ୍ମକ :

- /mir / - ପରି, ଭଳି
- /losuna / - ସେହୁପରି ଭାବ୍ୟଦ ।

୩:୦: ବାକ୍ୟ ରଚନା :

କଣ୍ଠା ସ୍ତରରେ, ଏକ ବା ଏକାଧିକ ଉପବାକ୍ୟର ସମାହାରରେ ବାକ୍ୟ ରଚିତ ହୋଇଥାଏ । ଉପବାକ୍ୟ ଏକ ସମାପିକା ହିସା ବା ଅସମାପିକା ହିସାକୁ ନେଇ ରଚିତ ହୋଇଥାଏ । କଣ୍ଠା ସ୍ତର ଏକ ସରଳ ବାକ୍ୟ ଏକ ମାତ୍ର ଉପବାକ୍ୟକୁ ନେଇ ରଚିତ ହୋଇଥିବାବେଳେ, ଏକ ଜଟିଳ ବାକ୍ୟ ଏକାଧିକ ଉପବାକ୍ୟର ସମାହାରରେ ରଚିତ ହୋଇଥାଏ । ସମାପିକା ହିସା ଉତ୍ତର କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ବାକ୍ୟ ସ୍ଵାଧୀନ ତଥା ପୂର୍ଣ୍ଣ ରଚିତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଅସମାପିକା ହିସାପଦଥିବା ଉପବାକ୍ୟ ଅନ୍ତ୍ରୀତ, ଅନୁଜ୍ଞା ବା ତୁଳନାତ୍ମକ ବାକ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବ ।

- ରୋଷାଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରଚିତ ବାକ୍ୟର ହି ବିଷୟ ରୂପ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ :
- (ଚ) ସରଳବାକ୍ୟ (ଝ) ଯୌଗିକ ବାକ୍ୟ ଓ (ଞ) ଜଟିଳବାକ୍ୟ

୩:୧: ସରଳ ବାକ୍ୟ :

ସରଳ ବାକ୍ୟ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଉପବାକ୍ୟକୁ ନେଇ ରଚିତ ହୋଇଥାଏ । ଏପରି ବାକ୍ୟର ସଂରଚନା କଣ୍ଠା-ହିସା, ହିସା-କର୍ମ, ହିସା ବିହୀନ ବାକ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନରାଜକ ଓ ଅନୁଜ୍ଞା ଭାବ୍ୟତ ସ୍ତରରେ ଦେଖାଯାଏ ।

- (i) କଣ୍ଠା-ହିସା - (a) କଣ୍ଠା ବିହୀନ - ସୁମ୍ତୋ / sumto / - (ବେ) ଖାଏ
- (b) କଣ୍ଠା ପୂର୍ଣ୍ଣ - ମାୟ ସୁମ୍ତୋ / may-sumto / ସେ ଖାଏ

(ii) କିସ୍ତା-କର୍ମ :

ଆ-ମାୟା-ତା-ମିବାଗ୍ତା / a-may-ta?-mibagta / - ତାକୁ ଗୁଞ୍ଜ ଦେବେ ।

(iii) କିସ୍ତା ବହୁଳ (ସମାଜରଣାସୁକ) ବାକ୍ୟ — ରେମୋ ବାଣି / remo bani / - ଲୋକଟି ଭଲ ।

(iv) ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ : ନୋ ଏସୋଗା କସ୍ତାଟ୍ ସୁମ୍ତନୋକ / no ero?ga kiyag sumtonoki /
ତୁମେ କାଲି କ୍ଷମ କାଲି କ ?

(v) ଅନୁକ୍ଷା — ସୁମ୍ / sum / ଖ,

ଆ-ନିଗ୍ କସ୍ତାଟ୍ ବେ / a-nig kiyag be / ମୋତେ କ୍ଷମ ଦେ ।

୩:୧:୨: ପୌଷ୍ଟିକ ବାକ୍ୟ :

ଏସ୍ତକାର ବାକ୍ୟ ଏକାଧିକ ମୁଖ୍ୟ ଉପବାକ୍ୟ ସମନ୍ୱିତ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଏକାଧିକ ସମାପିତା କିସ୍ତାମୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ । ଏସ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ଉପବାକ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଧାରଣତଃ ସଂଯୋଜକ ପଦ ଦ୍ୱାରାମୁକ୍ତ ହୋଇଥା'ନ୍ତି । ତେବେ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ମଧ୍ୟ ପଶିଲିଭିତ ହୁଏ ।

i) ନିଗ୍ ସାଗ୍ନିଗ୍ ଆ-ରେମୋ କୁଲୋନିଗ୍ ।

/ nig sagnig a-remo julo? nig / ମୁଁ ଅସିଲି ଓ ସେ ଲୋକେ ଦେଖିଲି ।

ii) ନିଗ୍ ମୁଦୁଲିପଡା ପଡା ଓଡିତଟ୍ ସାପୁଗ୍ ସପୁଗ୍ ଆ-ପେ ରୁଗ୍ ଓବେ ତିଗ୍ ।

/ nig mudulipada wutig sapug soptig a-pe rug o? be tig /

ମୁଁ ମୁଦୁଲି ପଡା ଯିବି ଏବଂ ମୁଁ ସଲପ ରସ ଜଣିବି ।

୩:୧:୩: କଟିଳ ବାକ୍ୟ :

କଟିଳ ବାକ୍ୟରେ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରକର ଉପବାକ୍ୟ ଏବଂ ଏକ ବା ଏକାଧିକ ଅସ୍ତ୍ରୀତ ଉପବାକ୍ୟ ରହିଥାଏ । ଏଥିରେ ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତା ଓ ସମାପିତା କିସ୍ତା ରହେ । ଅସ୍ତ୍ରୀତ ଉପବାକ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶର ସହ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଉଦାହରଣ :

- i) ଅନ୍ତର :- ନିଜ୍ଞ, ଗାନ୍ଧୀ, ସେବା ଆ-ରେମୋ ନୁଲୋଡ଼ିଜ୍ / nig sak-seta a-remo julo?tig /
ମୁଁ ଆସିବି କେବଳକୁ ଦେଖିଲି ।
ମାୟ-ସାକ୍-ସେ ତା ଆ-ସେମୁଃ ଡାୟକ୍ତା / may-sek seta a-semu? semu? daykta /
ସେ ଆସିବି ଗଛ କଟିବ ।
- ii) ସମ୍ପର୍କ :- ପିଅନ ସାକ୍-ନ କବର ସପ୍ତା / pion sak-n kabor sopta /
ପିଅନ ଆସିଲେ, ଖବର ଆଣିବ ।
ନିଜ୍ଞ ଓବାଗୋଟ୍, ତିଜ୍ଞ ଗିନେ ଆଗ୍ଗ୍ / nig obagog tig gine anra /
ମୋ ଦାନ୍ତ ନ ଥିବାରୁ ସ୍ଵେଚ୍ଛା ଯାଉଛି ନାହିଁ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଗ

(ଶିକ୍ଷକୋଷ)

ଅ

ଅଅଟ (oag) - ହଁ 'yes'
 ଅଅଟ (oag) - ଶୁଣେଇବା to make to hear
 ଅଅନ୍ତୁର (oantur) - ପରସ୍ପର ବଦାୟନେବା to leave
 one another
 ଅଅନ୍ତର (oansar) - ଶୁଖେଇବା to have some-
 thing dried up by some one
 ଅଅସ୍ତାକ (oayjak) - ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେଇବା to make
 ready
 ଅଅରେଟ (ooreg) - ଦିଆଇ କରେଇବା to have
 something made by another person
 ଅଅଡ଼କ (oapik) - ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧେଇବା to make to
 wear a Saree
 ଅଅଇଇ (oalai) - ଲଟକେଇବା to make to hang
 up
 ଅଇବୁଁ? (oiyā?) - ପାଣି ଶୋଷେଇଦେବା to make
 water to subside
 ଅକ? (ok?) - କଟି ଧରେଇବା to take on waist
 ଅକାଳ (okani) - ଅଖି ବନ୍ଦ କରେଇବା to make to
 close (eyes)
 ଅକକୁଇ (okukui) - ବୋଡ଼େଇବା to make to be
 wrapped
 ଅକୁଟ୍ଟ (okuh) - ପରସ୍ପର ଶାଳକଣିବା to abuse
 each other
 ଅକୁନିଢ଼ାକ' (okunirak') - ଦରଦାର କଣିବା to scold
 ଅକୁମା (okuma) - ବାଧ୍ୟାକ୍ଷେପେବା to have another
 person bathed by another
 ଅକୁମ-ବକ' (okum-bak?) - ମୁଣ୍ଡ ଧୋଇଦେବା
 to have another's head washed

ଅକୂରକପ' (okurkop?) - କୁଜା କଣ୍ଠଦେବା to make
 another hunch-back
 ଅକୂରଗାକ' (okursak?) - ଦାଢ଼ି ଗୁଡ଼ିବା to make
 beard to grow
 ଅକଟକଟେ (okotkotte) - ବାଜିଦେବା to have
 something tightened
 ଅକ?ନ(ଅ) (okā?n(a)) - ଦେଇକ ବେଶି this much
 ଅକ?ଟାଟ (okā?ṭag) - ଶୀର୍ଣ୍ଣ କରେଇବା to make
 emaciated
 ଅକଡ଼ା (okṛā) - ବର୍ତ୍ତମାନ now
 ଅକଦେରୁ-ନକଦେରୁ (okser-nokser) - ଲୁଗା ଶୁଖେଇବା
 ଝୁଲି Horizontal pole on which wet
 clothes are hung up for drying
 ଅକଦେରୁସ? (okserpo?) - ଲୁଗା ଝୁଣାଇବା ଅକଦୁର୍ଣ୍ଣ
 horizontal pole
 ଅକଦେର (okser) - ଶୁଖେଇବା, ମେଲେଇବା to hang
 up, un furl
 ଅଗାଇ (ogai) - ବୁଡ଼ାବୁଡ଼ି ହେବା to drown one
 another
 ଅଗାଇ (ogai) ଭେଦକୁ ପ୍ରବେଶିବା to make to
 enter
 ଅଗା?ରାଟ (oga?rag) - ପ୍ରେଣାକଣ ଦେବା to make
 another person crooked-legged
 ଅଗି? (ogi?) - ପ୍ରୟୋଗ କଣିବା to apply
 ଅଗି? (ogi?) - ଡାକ୍ତରୀ କଣିବା to make to stick to
 ଅଗୁଇ-ତି (ogui-ti) - ହାତ ଧୋଇଦେବା to have
 another's hand washed by another
 ଅଗୁଇ-ତମ (ogui-tam) - ପାଟି ଧୋଇବା to have
 another's mouth washed
 ଅଗୁଇ-ମ? (ogui-mā?) - ମୁଣ୍ଡ ଧୋଇଦେବା to have
 another's face washed by person

ଅନ୍ୟ-ପୁଅ (oṅuṁ-sug) - ପାଦଧୋଇଦେବା to have another's feet washed	ଅନ୍ୟ (oṅuk') - ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଦେବା to have something picked by another
ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ (oṅundīai) - ଗଡ଼େଇବା to make to roll with others help	ଅନ୍ୟକୁ (oṅunu) - ପରସ୍ପରକୁ ଦେଖିବା to see one another
ଅନ୍ୟ (oṅru?) - ମାଟି ଖୋଳାଇବା to have earth dug by another	ଅନ୍ୟର (oṅubor) ଅନ୍ୟକୁ ଦେଖେଇ ଦେବା to be seen by others'
ଅନ୍ୟେପ' (oṅegep') - ଚଢ଼େଇବା (ପାଣି) to make to boil (water)	ଅନ୍ୟାଇ (oṅulaī) - ଝୁଲାଇବା to hang up
ଅନ୍ୟେକାକ' (oṅensak') - ଚୋଟାଇବାକୁଦେବା to make to chew	ଅନ୍ୟ (oṅak) - ଧାନ ବାଡ଼େଇବା to have paddy threshed by another
ଅନ୍ୟେ (oṅep') - ଘୋଡ଼ିବା to burn something	ଅନ୍ୟ (oṅur) - ଅନ୍ଧାର କରିବା to make dark
ଅନ୍ୟେନେ? (oṅege?) - ଅନ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ to scratch another	ଅନ୍ୟେରି (oṅēri) - ମୋଟ କରିବା to make another fat
ଅନ୍ୟେ? (oṅe?) - ପୂଜା କରିବା to make to worship	ଅନ୍ୟ (oṅjā) - ଆଞ୍ଚୁଳା two hand fuls
ଅନ୍ୟ (oṅai) - ମାରିଦେବା to kill	ଅନ୍ୟିଣ୍ଡା (oṅi-pinda) - ଭଲପିଣ୍ଡା lower part of wall from verandah to ground
ଅନ୍ୟାସ୍ତ୍ରାକ' (oṅanslak') - ପଚାରିବା to ask	ଅନ୍ୟ (oṅāi) - ଗଛ a tree
ଅନ୍ୟାକ' (oṅolik') - ଶାଢ଼ୀପିନ୍ଧେଇବା to make another woman, wear a saree	ଅନ୍ୟାସ୍ତ୍ରା (oṅkay) - ଅନ୍ୟକରିବା to obstruct
ଅନ୍ୟାସି (oṅosi) - ଧୋତି ପିନ୍ଧେଇବା to make another man wear a cloth	ଅନ୍ୟମନି (oṅmoni) - ଶୁଣିବା to complete
ଅନ୍ୟ (oṅ) - ଶୁଣିବା to hear	ଅନ୍ୟାଇ (oṅai) ଚଢ଼େଇ ଦେବା to make to climb
ଅନ୍ୟା (oṅta) - ସହ୍ୟ କରିବା to tolerate	ଅନ୍ୟାକ' (oṅak') - ପାଣିଆ କରିବା to turn something into water
ଅନ୍ୟାକ' (oṅyuk') ଶୁଣେଇ ଦେବା to be heard	ଅନ୍ୟାକାକ' (oṅagrak') - ଓଡ଼ାଇବା to make wet
ଅନ୍ୟ (oṅor) ଓହ୍ଲାଇଦେବା to make to descend	ଅନ୍ୟକ' (oṅik') - ଅନ୍ୟକରିବା to make to stay
ଅନ୍ୟ (oṅu) - ଦେଖାଇବା to show	ଅନ୍ୟକେ? (oṅile) - ଛୋଟ କରିବା to make short
ଅନ୍ୟକ' (oṅuk') - ଅନ୍ୟକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ to make to get	ଅନ୍ୟ (oṅug) - ଫୁଲ ଶୁଣିବା to smell flower
	ଅନ୍ୟକ' (oṅugduk) - ପଠାଇବା to send
	ଅନ୍ୟ (oṅa) - ଜଳ ଲଗାଇବା to lit fire

ଅତରକ୍ତ (atardabar) - ଉପହସିତହେବା to be
 laughed by others
 ଅତରକ୍ତ (atdrik) - ତଳେ ଶୁଆଇଦେବା to make to
 lie down
 ଅଗ୍ରା (andai) - ଯେତେବେଳେ when
 ଅଗ୍ରାମ୍ (atagmā) - ଆଖି ମେଲି କରେଇବା
 to have the eyes opened by another
 ଅଗ୍ରାମ୍ (ataram) - ଉଆଁ ଉଆଁ ହେବା to touch
 one another
 ଅଗ୍ରା (atara) - ଉଦ୍ଦଳ କରେଇବା to make
 day-time
 ଅଗ୍ରାମ୍ (atami) - ଝୁଙ୍କିବା to make to sneeze
 ଅଗ୍ରା (atay) - ଗୁଣାଇବା to make to weave
 ଅଗ୍ରା (atig) - ବିକଟହେବା to be pierced by
 another
 ଅଗ୍ରା (atinig) - ବିରାଡ଼ି କରାଇବା to shoot at
 one another
 ଅଗ୍ରା (atipa) - ଲୁଚେଇଦେବା to conceal
 another
 ଅଗ୍ରା (atime) - ନୂଆକରେଇବା to make
 something new
 ଅଗ୍ରା (atuk) - ଜମିରୁ ଦାସ ଉପଡ଼ାଇବା to make
 another weed
 ଅଗ୍ରା (atu) - ବନ୍ଧାଇ ରଖିବା to have a person
 or thing tied
 ଅଗ୍ରା (atug) - ମୁଦି ପିନ୍ଧେଇବା to make to wear
 ring
 ଅଗ୍ରା (atunu) - ପୂରଣ କରିବା to fill
 ଅଗ୍ରା (atubok) - ପରସ୍ପର ଦଣ୍ଡା କରାଇବା to make
 another wear a turban

ଅଗ୍ରା (atur) - କାଢ଼ିବା to take out
 ଅଗ୍ରା (atudak) - ପଶ୍ଚାତ କରେଇବା to make to
 urinate
 ଅଗ୍ରା (ateggū) - ଦଉଡ଼େଇବା to make
 to chase
 ଅଗ୍ରା (atok) କଣ୍ଠା ବାହାରକରେଇବା to remove
 an embedded thorn
 ଅଗ୍ରା (atok) - ଲୁଚେଇନେବା to have some-
 thing picked up stealthily
 ଅଗ୍ରା (atok) - ଲଟାଳା କରାଇବା to make to
 take off cloth
 ଅଗ୍ରା (atograk) - ଉଠେଇଦେବା to make
 to get up
 ଅଗ୍ରା / ଅଗ୍ରା (atō / atog) - ଠିଆକରେଇବା to make
 to stand up / get up
 ଅଗ୍ରା (anumandem) - ବିଚାର କରିବା
 to consider
 ଅଗ୍ରା (anokser) - ଟାଙ୍ଗିବା to hang up
 ଅଗ୍ରା (onekpaṇi) - ଏକଅଣା one anna
 ଅଗ୍ରା (onka) - ଲୁହୁଡ଼ା gourd
 ଅଗ୍ରା (onaṇi) - ମାଟିବା to rinse
 ଅଗ୍ରା / ଅଗ୍ରା (antur- / ntur-) ପତ୍ନୀତ୍ୟ କରିବା
 to leave, divorce
 ଅଗ୍ରା (antu?) - ଦବାଦେଇ ହେବା to shut
 the door
 ଅଗ୍ରା (anto?) - ଅଣ୍ଡା egg
 ଅଗ୍ରା (aparemo) - ଦାଢ଼ିଆ ferry man
 ଅଗ୍ରା (antrediondrem) - ପଡ଼ୋଶୀ
 neighbour

ଅନସର (ansar) - ଶୁଖେଇବା to dry up	ଅବୁନାହିଁ (abunahi) - ହଜାଇବା to lose
ଅପ' (ap') - କାମୁଡ଼ିବା to bite	ଅବୁଗ୍ରାକ' (abugrak') - ଗୁଡ଼େଇ ଦେବା to drown
ଅପତ୍ (apat) - କାମୁଡ଼ା biting	ଅନ୍ୟର ସହରେ (anyar sahara) - ଅନ୍ୟର ସହରେ ଦେବା to drown another with the help of some one else
ଅପ (ap) - କ୍ଷମାଦେବା to forgive	ଅବୁତୁଗ (abutug) - ଭୟଭରଣବା to frighten
ଅପା'ର (apa'r) - ପ୍ରଭାତ କରିବା to make to dawn	ଅବୁନୁକ' (abunuk') - ଜଣିଲେଇବା to make others fight with one another
ଅପୁଗ୍ରା (apugrag) - ଶୁଣି କରେଇବା to have something folded by another person	ଅବୁରୁ (aburu) - ଫୁଲୁଇବା to make to swell
ଅପୁଗ୍ରୁକ' (apugruk') - ଭଙ୍ଗ କରେଇବା to make to break	ଅବୁରା? (abura?) - ପରସ୍ପର ରକ୍ଷା କରେଇବା to save one another
ଅପୁଟେପ' (aputep) - ଆଙ୍ଗୁଳି ଫୁଟେଇଦେବା to snap another's fingers	ଅବୁରା? (abura?) - ପାଳିବା, ବଢ଼ାଇବା to rear, save
ଅପୁନ୍ଦା (apunday) - ବି୍ରାମ ଦେବା to make to take rest	ଅବୁଲୁ (abulu) - ପଡ଼େଇବା to ripen
ଅପେର (aper) - ଲଜ୍ଜାମରତ ଦ୍ଵାରା ପାଟି ଖୋଜିବା to make to burn mouth with chilly	ଅବୁସେପ (abusep) - ଦୁଃଖିବାରୁ ଦେବା to give to suck
ଅପ? (apa?) - ଅଧକ୍ଷମ କରେଇବା to make to cross	ଅବୁ? (abu?) - ହଜେଇଦେବା to make some one something lost
ଅପା (aba) - ବାପା father	ଅବଗ୍ରା (abagra) - ଠକିବା to deceive
ଅପାରି (abair) - ବୁଢ଼ାଇ କରେଇବା to make another old	ଅବର (abara?) - ବଢ଼ିବା to save one another
ଅପାମପୋକୁନ୍ଦ (abam pokunk) - ଗର୍ଭାବସ୍ଥା pregnancy	ଅବକାସୁଡ଼ (abka suga) - କଞ୍ଚା ବାଣିଶ green bamboo
ଅପନା (abana) - ଭୁଲେଇବା to make to forget	ଅମ (am) - ଊନୁ ଉଷୁମେଇବା to hatch egg
ଅବୁ (abu) - ନିଶାଧରେଇବା to make intoxicated	ଅମାକ' (amak') - ଜଣେଇବା to make to know
ଅବୁତ୍ (abut) - ହରାଇବା to defeated	ଅମାଗ (amag) - ଖେଳେଇବା to make to play
ଅବୁଇତୁର (abuitur) - ଛେପ ପକାପକା ହେବା to spit at each other	ଅମାନ (aman) - ମନେଇବା to make another to obey
ଅବୁଇରେ? (abuire?) - ସମ୍ବନ୍ଧ କରିବା to make to contract	ଅମିନ୍ (amin) - ଅମିନ ameen/surveyor
	ଅମୁନା? (amuna?) - ବଡ଼ ହେବା to make another person big by another person

ଅମେତଟ (ometoṅ) - ପତଳା କରିଦେବା to make thin
 ଅମର୍କ (omarki) - ମଇଳା କରିଦେବା to make something dirty
 ଅମରସିଙ୍ଗ (amarsig) - ଘର କରିଦେବା to make pungent
 ଅମଡ଼ିଲେ (amdile) - ଏକ ବଣ୍ଡା ସଂପ୍ରଦାୟର ନାମ a section of the Bonda
 ଅମ୍ରାକ' (amrak') - ନିକରୁ ଉଠେଇବା to make to rise from the bed
 ଅମୃତ (amrut) - ଅମୃତଭଣ୍ଡା papaya fruit
 ଅୟ (oy)-ହଲଲେ ! hallo (female addressing female)
 ଅୟ (oy) - ବାଟିବା (ବାଆରେ) to reap
 ଅୟା? (oya) - ଧନୁ bow
 ଅୟା (oyag) - ହାୟ ! alas
 ଅୟକ (oyk) - ଆଜି today
 ଅୟଗା (oyga) - ବର୍ତ୍ତମାନ now
 ଅୟଗମ? (oygma?) - ଏଇବର୍ଷ this year
 ଅୟଜା (oyja) କେତେ - how much
 ଅୟଜାକ (oyjak) - ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା to be ready
 ଅୟଜିନ (oytin) - ସେତେକ ମାତ୍ର that much only
 ଅୟଟେ (oyte) - ସେତେକ ଥାନ୍ତି that much
 ଅୟବାଗସା (oybagsa) - ଏହା ପରଠାରୁ hence forth
 ଅୟ ମାସା (oy-masa) - ହୋ, ଅଜ୍ଞେ ! hallo, how are you ?
 ଅୟମ? (oyma?) - ଏହିବର୍ଷ this year
 ଅୟାଇ (orai) - ପ୍ରକୃତରେ ନୁହେଁ not indeed
 ଅୟାଇ (orai) - ଦାଞ୍ଜ sickle

ଅୟାଇ (orai) - ଏକପ୍ରକାର ବଡ଼ ମୁଷା kind of big rat
 ଅୟକତକ (oraktik) - ତରଳେଇ ଦେବା to starle another
 ଅୟଙ୍ଗ (orag) - ରନ୍ଧ ରନ୍ଧାଇବା to make to cook-rice
 ଅୟପୁ? (orapu?) - ଫୋପାଡ଼ାଦେବା to make to throw
 ଅୟପୁ? (orapu?) - ଫୋପଡ଼ା ଫୋପଡ଼ି to throw at each other
 ଅୟମ୍ (orim) - କଲି କରିଦେବା to make others fight
 ଅରି? (ori?) - ଚୁନା କରିବା to be pounded
 ଅରୁକ' (oruk') - ଫିଟା କରିଦେବା to have something opened by another
 ଅରୁଙ୍ଗ (orug) - ପଠାଇବା to send
 ଅରେଟ (oreg) - ତିଆରି କରିବା to make
 ଅରେଟ (oreg) - ଧାନରୁ ଅଗାଡ଼ି ଭଣ୍ଡେଇବା to winnow sidewise
 ଅରେ? (ore?) - ଛତା କରିଦେବା to wound another
 ଅରଇ (oroi) - ନାହିଁ (ଅର୍ଥହୀନ) a negative expression
 ଅରଜ (oraj) - ଅଧିକ ଅର୍ଜନ କରିବା to earn
 ଅରକତ (ବାଇ) (orkit) (bai) - ଚରାବୀ poor
 ଅରକତ (orkit) - ଚରାବୀ ହେବା to be poor
 ଅରତି (orti) - ମୁଦ୍ରା finger ring
 ଅରଲେ? (orle?) - ଶୁଆ parrot
 ଅରଲେ? (orle?) - ଚୋର saliva
 ଅରଲେ (orsel) - ଓଭରସିଅର over seer

ଅଢ଼ାଇ (o'rai) - ଧନୁରେ ଶର ଯୋଡ଼ିବା to attach string to bow	ଅଲୋମ? (olemo?) - ଶୋଇ ପକାଇବାକୁ କହିବା to ask to put to sleep another person
ଅଢ଼ାପ' (o'rap') - ହତ୍ୟା କରିବା to slaughter	ଅଲୋ? (ole?) - ବସେଇବା to make to sit
ଅଢ଼କ' (o'rik) - ଲୁଗା ପିନ୍ଧିବା to wear cloth	ଅଲକ' (olak') - ପକେଇ ଦେବା to make to fall
ଅଢ଼ୁଟ (o'rug) - ଝଲେଇ ଦେବା to hang up	ଅଲ (ola) - ବଳକାଇବା to make to be left over
ଅଢ଼େ (o're) - ଏକାଠି ଯିବା to go together	ଅଲଗଢ଼ାକ (olag'rak) ଜଳ ପ୍ରପାତ water fall
ଅଢ଼ (o'ra) - ନିଆଁ ଲଗେଇବା to lit fire	ଅଲସି (olasi) - ଚୈଳଦାନ lin seed
ଅଢ଼ମ (o'rom) - ଖାଲ କରିବା to empty	ଅଢ଼ା (owa) - ଉଠେଇ ଦେବା to make to fly
ଅଢ଼ି-ସୁଟ (o'ra?-sug) ଯୋଗାଡ଼ିବା to throw away	ଅଢ଼ାକ (owak) - ଫଟା କରିବା to have something cracked by another
ଅଲ (ol) - ଡଳ plough	ଅଢ଼ା (osa) - ଭଦ୍ରକ ମାସ the month of bhadra, a festival held in that month
ଅଲଇ (olai) - ପାଣି ବୁଝେଇବା to boil water	ଅଢ଼ାପ (osap) - ଆସିବା to come (emphatic)
ଅଲାଇ (olaf) - ଓଲାଇ କରି ନେବା to carry something	ଅଢ଼ାମ (osam) - ମୁଣ୍ଡରୁ ବୋଧ ଓହ୍ଲାଇ ଦେବା to help another person in putting down something from his head
ଅଁଲଇଁ (ōlatī) ଲଢ଼ିବା to bend	ଅଢ଼ାରି (osari) - ଫୁଲ ଫୁଟାଇବା to cause to flower
ଅଲଇ (olai) - ଝୁଲାଇ ରଖିବା to hang up	ଅଢ଼ିପ (osip) - ଫୁଲ ପିନ୍ଧେଇବା to make to wear flower
ଅଲକାର (olakar) - ଢାଳିକରିଦେବା to make another tired	ଅଢ଼ିଡ଼କ (osirak) - ତୋରଣିକୁ ଛଣାଇବା to have water of boiled-rice strained by another
ଅଲି (oli) - ଭଲ good	ଅଢ଼ିଲେଟ (osileg) - ଲମ୍ବେଇବା to make something long
ଅଲିବି (olibi) - ଶିଖା, ବାଡ଼ା threshing	ଅଢ଼ି? (osi?) - ଆଘାତ କରିବା to hurt
ଅଲିମ୍ (olim) - ଛୁତ୍ର କରିବା to prick	ଅଁସିନାଁ (ōsinaī) - ଚେତକା to pierce through
ଅଲି? (oli?) - ଅନ୍ୟ ଲୋକଙ୍କୁ କହିବା to ask another to put out fire	ଅଢ଼ି? (osi) - ପାଦ ବସାଇବା to make to trap
ଅଲିଅନ (olion) - ଅସୁନ୍ଦର ugly	
ଅଲୁକ' (oluk') - ପକେଇ ପିନ୍ଧିବା to put on shirt	
ଅଲୁପ' (olup) - ଡିନେଇବା to make to swallow	
ଅଲୁପ୍ରାଗ' (oluprag) - ବୁଡ଼େଇବା to dip	
ଅଲୁ? (olu?) - ଭଲ ମଗାଇବା to make another to beg	

ଅସି? (osi) - ଦେଖାଇବା to show
 ଅସେପ୍ଟି (osepti) - ଶୀତଳାଇବା to cool
 ଅସୁ (asu) - ଦ୍ଵାଦଶଦିଗକୁ to massage another
 ଅସୁଇଗା (asuiga) - ଭେଟିବା to meet
 ଅସୁକ' (osuk') ଶାଢ଼ୀରୁ କରାଇବା to make to
 sweep with soft broom
 ଅସୁଗୁରୁ (osuguru) - ନିଆଁରେ ଦେଇଦେବା to warm
 another by the side of fire
 ଅସୁଗୁରୁ-କ' (osuguru-ba?) - ଅନ୍ୟଦ୍ଵାରା ମୁଣ୍ଡ
 ଚୁଣ୍ଟେଇବା to make to comb
 ଅସୁତ (osug) - ଫୋପାଇବା to make to
 throw
 ଅସୁମୁକ୍ତ (osumuk) - ଫୋପଡ଼ା ଫୋପଡ଼ି ଦେବା
 to throw at each other
 ଅସୁନୁମ (osunum) - ପରସ୍ପର ଛତା କରେଇବା to try
 to destroy each other
 ଅସୁପର (osupar) - ଚାଟିବା ଦେବା to lick one
 another
 ଅସୁସୁ (osusu) - ମିଠା କରେଇବା to make sweet
 ଅସୁମ୍ (osum) - ଖୁଆଇବା to feed
 ଅସୁର (osur) - ମୁଠା mask
 ଅସୁସୁ? (osusu?) - ଶୀତ ଘୋରକରାଇବା to make
 one tripe of others sweat
 ଅସୁଗାରୁ (osugaru) - ଶାଢ଼ୀ ଚାଟାଇବା to make to
 sweep with
 ଅସୁ (asu) - କୁହାଇବା to make to speak
 ଅସେଟୁକ' (asetuk') - ବୋଲାଇବା to make to
 pluck
 ଅସେରୁ (oser) - ଶୀତ ବୋଲାଇବା to make to sing

ଅସନପ' (osonap) - ଧରାଧରା ଦେବା to hold each
 other
 ଅସପ' (osap) - ଧରେଇବା to make another
 to hold
 ଅସରୁମ୍ (osarum) - ଉଠେଇବା to wake up
 ଅସଲକ (osolok) ସିଧା କରେଇବା to have some-
 thing straightend by another person
 ଅସର (osara) - ଉଚ୍ଚେଇବା to make rotten
 ଅସନା (osna) - ଚାଲିଯିବା eave
 ଅସପତ (ospat) - ଅସତ୍ତ ବୃକ୍ଷ asvattha tree
 ଅ?ତ (a?) - ହଁ yes
 ଅମ୍ପୁର (ampur) - ଗଞ୍ଜା ମାଛ gorisi fish
 ଅରେଡ଼ (areg) - ଦାଆ sickle
 ଅନି (ani) - ଭବିଷ୍ୟତ to think
 ଅସୁସୁ (asusu) - କଥାକଥା ଦେବା to converse
 ଅସ (as) - ହୁସା goose
 ଅଅଟର (atara) - ବାଘର ଗୋଟ calf of cow
 ଅଅଟର (atara) - ଦାମୁକ୍ତ male calf of low
 ଅଅଟି (anti) - ଆଙ୍ଗୁଠି finger
 ଅଅମ (am) - ଡର arrow
 ଅଅଅ? (a?) - ପିଲା ସନ୍ତାନ son, daughter
 ଅଅବତ (avata) - ମୁଣ୍ଡି ବାଘର ଗୋଟ young one
 of buffalo
 ଅଅବୁ (avub) - ଘୁଣ୍ଟି ଗୋଟ young one
 of pig
 ଅଅମେ? (ame?) - ଘୋରକରାଇବା yog one
 of goat
 ଅଅରେମ୍ (arem) - ବସନ୍ତ କୁଆ kitten

ଅଁ?ଅଁସି (ଠିଠିସି) - ଭୁଲଣୀ nit
 ଅଁ?ଅଁ-ସୁଡ଼ (ଠିଠି-sug) - ଗାଦ ଅଙ୍ଗୁଳି foot finger
 ଅଁ?ଅଁସି? (ଠିଠିସି?) - ଭୁଲୁର ଚୁଆ pup

ଆ

ଆନ୍ (aāt) - ହାଟ weekly market
 ଆନ୍ (aaf) - ଭାତେ cubit
 ଆଲ (af) - ପାଣି ବୁଝାଇଦେବା to bale out
 ଆଲୁକ୍ (āuk) - ଖିମୁଡ଼ small red ant
 ଆଲୁଲି (aūli) - ଗୋଳମାଳ noise
 ଆଅଲପଡ଼ (aālipar) - ହାଲମାରିବା to yawn
 ଆକ୍, ଆକା (ak, aka) - ଏଠାରେ here
 ଆକା (aka) - ଏକା (ନିସ୍ଵାଧୀନ) an indeclinable
 which indicates emphasis
 ଆକଣ୍ଡି (akoṇḍi) - ଏକ ଦିଗରେ in this direc-
 tion
 ଆକଟ (akoto) - ପୁଲାର ବୁଲିଲ rice
 ଆଗେର (ager) - କଣ୍ଠା ଅମ୍ଳ unripe mango
 ଆକ୍, / ଆକ୍ଟ୍ (ag/aṭṭ) ମାଛ fish
 ଆଗଟି (agṭi) - ଅଙ୍ଗୁଳି finger of hand
 ଆଗ୍-ସୁସପ୍ରେମ୍ (agsusaprem) ବେଢ଼ିଶ fisher
 man
 ଆଗ୍‌ଡାଡ଼ିକ୍ (agḍadik) - ଉପବାସ କରିବା to fast
 ଆଗ୍‌ସିଗ୍-ମା? (agsig-ma?) - ଚେର a squint-eyed
 person
 ଆଜା-ତାତା (aja-tata) - ଅଜା (ମାଆର ବାପ)
 mother's father
 ଆଟ୍‌ଆ (aṭṭa) - ଟାଣୁଆ hard

ଆଣ୍ଡା (aṇḍa) - ନାହିଁ no
 ଆଣ୍ଡେଗସାପ (aṇḍegasap) - ଡେଉଟା to return
 ଆଣ୍ଡ୍ରା (aṇḍra) - ପୁରୁଷ male
 ଆତ, ଆତା (at, ata) - ସେଠାରେ there
 ଆତି (ati, aāti) - ହାଣ୍ଡା elephant
 ଆତି (ati) - ସମାଧି ଦେବା to bury dead body
 ଆତିନ (atin) ଦେଖା (ଦୂରଦର୍ଶି) that far off one
 ଆତିନି (atini) - ସେଠାରୁ from that way
 ଆତିଢ଼ି (atiṇḍi) - ସେ କାଟରେ
 ଆତୁନାତା (atunata) - ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବା to disappear
 ଆତୁଗ୍‌ଡେମ୍ (atugḍem) ଲାଗୁହେବା to be tired
 ଆତେନ୍ (aten) ଦୂରରେ that far off
 ଆନାପ୍ (anap) - ଭସ୍, ବୁଣ୍ଡା chaff, husk of
 rice
 ଆନାବ୍ (anab) -
 ଆନାବପଟ (anabsap) - ଭସ୍ ନିଆଁ husk fire
 ଆନିଟ (anig) - ମତେ me
 ଆନି (ani) - ଅଜା, ପିତାମହ father's father
 ଆନ୍ (an) - ତୋତେ / ଆସନ୍ତୁ to you
 ଆପା (apa) - ବଡ଼ ଭଉଣୀ elder sister
 ଆପ୍-ଆ-ଆପ୍ଟି (apṭa-apṭi) - ଧରଣର ହେବା
 a mutual grappling
 ଆପେ (ape) - ଭୁମକୁ
 ଆବୁର (abur) - ଆତ୍ମ ସମ୍ମାନ self-respect
 ଆମାର (amar) - ଏକ ପ୍ରକାର kind of tree
 ଆମା? (ama?) - ମନା କରିବା, ବାରିଶ କରିବା stop
 ଆମାତ୍ (amāt) - ଅବ୍ୟାଧି disobedient
 ଆୟର (ayer) - କଣ୍ଠା ଅମ୍ଳ unripe mango

ଆୟୁଢ଼ (ayug) - ଉଡ଼ିବା fly
 ଆର, ଆରି (ar, ari) - କେଉଁଠି, which, where
 ଆର (ar) - ହାରିବା to lose a game
 ଆରି-ସିଘ (ari-sig) - ଚୁକ୍କିତା ପାଦର ଉପର ଭାଗ upper
 part of fowl's foot
 ଆରେଡ଼ାକ, ଆରେ (aredak, are) - ବୃଷପଥର hail
 ଆର, ଆରେ (aro, are) ଦେଖେ ପାଖ that side
 ଆରକେ (arke) - ଚନ୍ଦ୍ର/ସୂର୍ଯ୍ୟ moon/sun
 ଆରଜୁ (arju) - ଭଣେଇ sister's husband
 ଆରକେତକ (arketok) - ଚନ୍ଦ୍ର ଆଲୁଅ, ପୂର୍ଣ୍ଣିମା moon
 light, fullmoon night
 ଆରବକ (arbak) - ଖିଅର କରବା to shave
 ଆରେଡ଼ା (areṛa) - ବୃଷପଥର hail stone
 ଆରଗୁ (argu) - କେଉଁଠାରେ where
 ଆରଜୁ (arjū) - କାନ୍ଦି daughter's husband
 ଆରଜୁ-ରେମ୍ (arjū-rem) - ବର groom
 ଆରଦା (arda) - ଅଠା half-rupee
 ଆରଦଗଦ (arlagad) - ଜଳନ୍ତା ଅଣାଉର burning
 charcoal
 ଆରଲମ୍ (arlam) - ଆଲିଆ plate
 ଆରଲିମ୍ (arlim) - ନଖରେ ଆହୁଡ଼ିବା to have
 scratches from one's own nail
 ଆଡ଼ (arog) - ମାଛ fish
 ଆଡ଼କ (aruki) - ଅବରୋଧ obstruction
 ଆଡ଼କିଜୁ (arkiju) - ଦେଖି ଚାହିଁବା to cast a
 side glance
 ଆଡ଼ବେଲ (arbela) - ମଧ୍ୟାହ୍ନ noon
 ଆଡ଼ସାଗ (arṣag) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ kind of tree

ଆଲ (al) - ହଲିବା to be shaken
 ଆଲା (ala) - ସିଅର line of ploughing
 ଆଲାଲ (alal) - ହଲେଇବା to shake
 ଆଲାଗ-ଟେଣ୍ଡକା (alag-tenḍka) - ଏଣ୍ଡୁଆ garden
 lizard
 ଆଲାଡ଼ (alad) - ଆନୁରାଦ gladness
 ଆଲିସାଲି (alisali) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ a tree
 (De-al)
 ଆଲୁଡ଼ (alug) - ଗଡ଼ାଣି/ଚଳ down/flore
 ଆଲେମ୍ (alemo) - ଡେମ୍ ଲିଫ୍-ସ୍ଟାକ leaf-stalk
 ଆଲେ? (ale?) ବେକରେ ଅକାସିବା ଲେକ a stiff-
 necked person
 ଆଲ (alo) - ଅନ୍ୟା otherwise
 ଆଲେବାଲି (alebai) - ବକା curved
 ଆଲକା (alka) - ହାଲକା, ସହଜ easy
 ଆଲନି (alni) - ଅଲଣା prepared without salt
 ଆସାଡ଼ (asaṛ) - ଆସାଡ଼ ମାସ the month of
 asārha (June-July)
 ଆସୁଡ଼ (asug) - ଛତର କରବା thatching of roof
 ଆସିନ୍ (assin) - ଅସିନ୍ a month of Sept.
 ଆ? (a?) - ଛତର ହେବା to be thatched
 ଆ? (a?) - ଚାଳ କୁଅଲିବା to thatch roof
 ଆ?ଆ? (a?a?) - ବାଣିଶ bamboo
 ଆ?ଏ (a?e) - ଧାର କରବା to sharpen
 ଆ?ଏ-ବେର (a?e-ber) - ଗାଠ ପଥର whetstone
 ଆ?ବ୍ରାକ (a?brak) - ହାଲ ମାରିବା to yawn
 ଆ? ଆ? (āā) - ହିଁ yes

ଇ

ଇ-, ଈଇ (i-ūi) - ଯିବା to go
 ଇପର (iipor) - ଭଦଲିଆ ଯିବା, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପହୁଡ଼ ଲୁଚି
 ପଳେଇବା to elope, to marry
 ଇକ୍, ଇଗ୍ଲେ (ik', igle) - ବସ୍ତୁ, ମଳ excrement
 ଇକ, ଇଗ (ik, ig) - ହରିବା to defecate
 ଇକତାଗ-ଲେ (iktag-le) ଗୋବର cowdung
 ଇଗମେ? (igme?) - ଘେଲକଣ୍ଠି excreta of goat
 ଇଗ୍ରେମସୁଗାଲେ? (igremisugale?) - ଝାଡ଼ାପେଶିବା-
 ପରି ବସିବା to sit like a person who is
 defeating
 ଇଗ୍ଲୁକ୍ (igluk') - କାନମଳ ear-wax
 ଇଗଲେ, ଇଗଲେଟି? (igle, igleṭi?) - ନାତି son's
 son
 ଇଗଲେ-ଅରକ୍ତୁ (igle arjū) - ନାତୁଣୀକୋଣ୍ଠି
 grand daughter's husband
 ଇଗଲେ-କମିଷ (igle-kimic) - ନାତୁଣୀକୋଣ୍ଠି
 grandson's wife
 ଇଗ୍ଗେନ୍ଦ୍ର (iggendra) - ତିନି three
 ଇଞ୍ଜା? (iñja?) - ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ sunshine
 ଇଞ୍ଜା? (iñja?) - କିରଣ ପଡ଼ିବା (sun) to shine
 ଇଞ୍ଜା?ସିଗାରକେ (iñja?sigarke) - ଶ୍ରଷ୍ଟୀ summer
 ଇଞ୍ଜାମ (iñjam) - ବାରିଗଣ brinjal
 ଇଞ୍ଜେମି (iñcemi) - ନାଭିପୁରା nostrils
 ଇଞ୍ଜା (iñja) - ପଲକେ ଗୋଡ଼ାଇବା to chase
 ଇନ୍ସାବ (insab) - ପଶା waist

ଇଞ୍ଜା-ନାଗ (iñja-naḡ) - ଗୋଡ଼ାଗୋଡ଼ି ହେବା
 to chase one another
 ଇନ୍ଦା (inda) - ହେଉଧାନ ପତ୍ର hay, hallo
 ଇତିପ୍ (itip) - ଚେପୁଟିବା to pinch
 ଇନ୍ସପିଟି (inispiti) - ପୋଲିସ୍ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର
 inspector of police
 ଇନାଗ (inag) - କୁଆଳି yoke
 ଇନ୍ତରାଗ (intorag) - ଖେଳ gruel
 ଇମି (imi) - ନାମ name
 ଇୟାଗ୍ନୁ (iyagnu) - ସେହି ସମୟରେ at that time
 ଇୟା?, ଯା? (iya?, ya?) - ଅଭାମା' father's
 mother
 ଇୟାଗ୍ (iyag) - ମା mother
 ଇୟାଗ-ତି, ଯାଗ-ତି (iyag-ti, yag-ti) - ଗୁଡ଼ାଆଙ୍ଗୁଳି
 thumb
 ଇୟାମ (iyam) - ବାରିଗଣ brinjal
 ଇୟାଟି (iyati) - ନନ୍ଦମାତ୍ର kind of small bee
 (De niktī- mau)
 ଇୟାଟି? (iyati?) - ପାଣି ହଟାଯିବା (water)
 to recede
 ଇରାଲ-ସାଗ (irai-saḡ) - ଜଳଗ୍ରା ପଟାରେ
 burning char coal
 ଇରିକା?ନ (irika?n) - ଏତକ this much
 ଇଲି (ili) - ମଦ liquor
 ଇଲଟା (ilṭa) - ଇଟା brick
 ଇସା (isa) - ସ୍ୱଦୈନିକ daily
 ଇସାର୍ଡି (isardi) - ପୋଲିସ୍ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର
 clerk at the
 police station
 ଇସର୍ଟା (isorta) - ଶୁଷ୍କିବା become dry

ଇଂଲେଇ (i7lel) - ନାତ grand child
 ଇସ୍ (iyā) - ମହୁଃଫଣ honeycomb
 ଇ-ଲେ (i-le) - ପୁଆଁ ବୁଢ଼ଲ one type of rice
 ଇସ୍-ଡାକ (iyā dak) - ମହୁ honey

ଉ

ଉଆଫ (ua97) - ମାଈ maternal aunt
 ଉଇ (ui) - ଯା to go
 ଉଇଡ଼ାର (uīḍar) - କାଙ୍ଗୁ 'kanggu' corn
 ଉଇତି, ଇତି (uīti, īti) - ଝିଡେ a little
 ଉଇଡ଼ାକ (uīṛak) - ସରନ air, wind
 ଉକ୍ (uk) - କାନ୍ଦିବା to cry
 ଉକ୍ତି (uktī) - ଉଦେଇବା to sob
 ଉକାରୁ (ukaru) - ଶୁଣକା a listener
 ଉକ୍‌କୁସି (ūḡkusi) - ଶରୀ jack fruit
 ଉକୁ (uku) - ଗୁଞ୍ଜି ଘୋଇଲ ଗୋଃ cocoon
 ଉକୁକ୍‌ (ugkuī) - ଶୁଣର father-in-law
 ଉଗବକ୍ (ugbok) - କାଳ hair
 ଉଗବଗରେମ (ugbgōrem) - ଦନ୍ତ whisker
 ଉଗସଗରେଟ୍, ଡେଟ୍ (ugsgōg(r),-reg-ḍeg) - ପାଉଁସ
 ashes
 ଉଗବେରୁ (ugber) - ବାହୁକା catapult
 ଉଗ୍ (ugg) - କଙ୍କଡ଼ା crab
 ଉଫୁରୁ, ଫୁରୁ (uñur, ñur) - ଅନ୍ଧକାର darkness
 ଉଫୁଜୁର, ଫୁଜୁର (uñjur, ñjur) - ସକାଳ morning
 ଉଫିଗ୍ (uḡigg) - ପିଇବା to drink
 ଉଫି (uñḍi) - ଦେବତା god

ଉଦାର (udar) - ରାଧାର, କରକ debt
 ଉନ (un) - ଗଛ ଲଗାଇବା to plant
 ଉନା (una) - ଉଣା, କମ less
 ଉନୁ (unu) - ହଳୁମାଙ୍କୁ black faced monkey
 ଉନ୍ତୁ, ନୁ (untu, nu) - ପାଖରେ near
 ଉନ୍ଦେର (under) - ଆସନକା, ଡେଇଁଦେବା to lean
 on something
 ଉପକାର (upkar) - ଉପକାର benefit
 ଉମତାଡ଼ି (umtari) - ତଳମୁହଁ ପଡ଼ିବା prostate
 ଉୟା (uya) - ହୁଆଡ଼ି ପକାଇବା to scatter
 ଉର (ur) - ସ୍ଥାନବା to transplant
 ଉର (ur) - ଦୌଡ଼ିବା to run
 ଉରାଫି (uraḥi) - ମୂଷା rat
 ଉରିଆ-ବାଇ (uriya-bai) - ଅନ୍ଧବାହୁଡ଼ି ପୁଅକ
 unmarried
 ଉରିଗ୍ (urig) - ଚାଲିବା to walk
 ଉରେଗ୍ (ureg) - ମୂଷା, ନେଉନ rat, mongoose
 ଉରେଗ୍‌ଗୁ (ureggū) - ବେଉଣ୍ଡ orphan
 ଉରକୁଡ଼ା (urkuṛa) - ଅନ୍ଧଆଗା dumping,
 ground
 ଉରବକ (urbok) - ମହୁମାଘୁ bee
 ଉରାଲ (urla) - ମିଛୁଆ liar
 ଉର୍ (ur) - ଉଡ଼ିବା to fly
 ଉରାକ (urak) - ଚାହୁଁ thirst
 ଉଡ଼ାଗଡ଼ୁସୁ (uṛagḡḍusu) - ଶୋଷିତକା to be
 thirsty
 ଉଡ଼ାଗଡ଼ୁସୁ (uṛagḡḍusu) - ଶୋଷିତକା
 to make another thirsty
 ଉଡ଼ି (uṛi) - କିଛି something

ଉଲକ (ulak) - ପତ୍ର leaf
 ଉଲଲ (ulal) - ବାଷ୍ପ vapour
 ଉଲି (uli) - ଆମ୍ବ, ଆମ୍ବ ଖାଲୁଆ, ଆମ୍ବକାଠି mango, mango seed, mango wood
 ଉସା (usa) - ଗଛର ଛେଦ, ଚମଡ଼ା bark of tree, skin
 ଉସାଗୀଏ (usa ga?e) - ଚମଡ଼ା hide
 ଉସାମେ? (usa-me?) - ଛେଳ ଚମଡ଼ା goat-skin
 ଉସାମ (usaram) - ଗପ story
 ଉସଲ୍ (usol) - ଉତ୍ତଳବା river to overflow
 ଉସକପ' (uskop') - ହାଲୁକି hiccup
 ଉସରି (usri) - ବୁଝାସ ରହିବା to remain a maiden
 ଉ? (u?) - ପିଇବା to drink
 ଉ?ଉଟ, ଉ?, ଉ?ଉ, ଉ?ଟ (u?ug, ū?, u?ū) - ଚାରି four
 ଉ?ଉଟ, ଏ (u?ug, e) - ପିଇା rope to suspend pots
 ଉ?ଉଣ୍ଡ, (u?uṅḍr) - ଚାରି four
 ଉ-, ଉଲ୍ (ū-, un) - ଗଢ଼ା ଲଢ଼େଇବା to plant
 ଏ
 ଏଗ୍ଲୁକ', ଇଗ୍ଲୁକ' (egluk', igluk') - ଗାନରଇ ear-wax
 ଏଗ୍ଗୋର (eggor) - ଗର୍ଜନ କରିବା to growl
 ଏକ-କାକାଣ୍ଡି (ed-kanasti) - ମୁଣ୍ଡ଼ାଦଳେଖକ head constable
 ଏତ୍ (et) - ସ୍ମରଣ remembrance

ଏତାଇ, ଏତାୟ (etai, etay) - ଭବିଷ୍ୟା to ponder
 ଏତିପ-', ଇତିପ- (etip-', itip-) - ଚିପିବା to pinch
 ଏବାର (ebar) - ଘୁଞ୍ଚିବା, ଚୁଣାଇ ହେବା to itch
 ଏମଲୟ (emlay) - ଠେଲିବା to push
 ଏର (er) - କାଟିବା (କାଠ) to cut
 ଏର (er) - ପକଳରେ ଉଡ଼େଇବା to winnow with wind
 ଏରି (eri) - କଟାଯାଇଥିବା ଗଛର ଶୁଣ୍ଠା stump of tree
 ଏରୁଟ୍ (erug) - ଉଦ୍ଧି ମାଗିବା to peep
 ଏରୁଟ୍-ବସ୍ (erug-bap) - ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରିବା to bend down one's own head
 ଏରୁଟ୍-ବଦ୍‌ବାଇ (erug - bob-(bai) ଚଳମୁଢ଼ି one with bent down head
 ଏରେ (ere) - ଦୁଇର husband's younger brother
 ଏରକ, ଏରଗା? (erok, ero?ga) - ଆସନ୍ତା କାଲି tomorrow
 ଏରଗମ?, ଏରଗମ? (erogma?, erogma?) - ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ next year
 ଏରସିଟ୍ (ersig) - ତିନିଦିନ three days
 ଏଲମ (elam) - ହରିଣ cital deer
 ଏଲେମ୍ (elem) - ବାୟୁଆ ମହୁ kind of big bee
 ଏଓ଼୍‌ବାକ (ewak) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ kind of tree called locally barag
 ଏସ୍‌ସେ (esse) - ଧୋଉଡ଼ା ଗଛ dhowra tree
 ଏ?, ଏ (e?, e) - ଚାଣି ବା ଯାଦୁ କରିବା to perform magic, bewitch
 ଏ଼ଇଦାଇ (ēidai) - ପହୁଣ୍ଡିବା to swim

କ

କକା (koka) - କାକା / ମଉଠା uncle
 କକସିରି (kōsiri) - କୋସରି ମାଛ a kind of fish
 କକଡ଼ା (kakaṛa) - ବର, ବଢ଼ିଆ ଢାଙ୍କ heron
 କଟଡ଼ିଆକ (kōṛṛṣak) - କୃମିମାଙ୍କୁ black
 faced monkey
 କଜ (kaj) - ଖୋଜବା to search
 କଟି (koṭi) - ଲଙ୍ଗଳ କଣ୍ଠି handle of plough
 କଟକତେଡ଼େମ (kaṭkaṭeḍem) - କଠ କଠବା
 to tighten
 କଣ୍ଠ (kaṇḍ) - ଶ୍ରେ piece
 କଣ୍ଠା-ଗୁସୁଗ (kaṇḍa-gusug) - କୋଣ୍ଠଦୋରା ବେକ
 a kaṇḍa dora man
 କଣ୍ଠା-ତେଲେଗା (kaṇḍa-telegga) - ସିଲେରୁ
 ଗୋଷ୍ଠର ବେକ a man of the sileru tribe
 କଣ୍ଠି (kaṇḍi) - ନଗକୁଳ river bank
 କଣ୍ଠି (kaṇḍi) - ଶସ୍ତ୍ର, ପତ୍ତା a small earthen pot
 କଟକତେଜ (katkatēg) - ମାଝ କୁକୁଡ଼ାର ଡାକ
 to cackle
 କଦ (kadi) - ଧୋତି dhoti
 କଦମ (kodom) - କଦମ ଗଛ kadam tree
 କଡ଼ା (kadra) - ଶାଣିତାଳ ditch
 କଣ୍ଠ (konti) - ମାଟି ଗାଡ଼ mud-wall
 କଣ୍ଡୁ (kaṇḍru) - ଧୂ ଝାଙ୍କୁଡ଼ hump of bullock
 କଣ୍ଠ (kaṇḍh) - କଣ୍ଠକେ a kaṇḍh man
 କଂସା (kōṣa) - ଶ୍ରେ, ଅଂଶ piece, part
 କପ (kop) - କୋପ, କ୍ଷୋଧ anger

କପାଟ (kopaṭ) - କପାଟ wooden door
 କପାଳ (kopāl) - କପାଳ forehead
 କପର (kopar) - କୋଡ଼ା elbow
 କବୁଲ (kōbul) - କବାବ promise
 କମ (kom) - ଗଛତାଳ branch of tree
 କମାନ (koman) - ପର୍ବତ hill
 କମଟି (komṭi) - କୁମ୍ଭିନୀର ଜେଟ a man of the
 kumti caste
 କମଟି (komṭi) - କୋକେଳ cuckoo
 କମଲା (komla) - କମଳା orange
 କରଟ, କରେଟ (kōṛṅg/kireg) - ଘାସ grass
 କରଜଡ଼େମ (kōraḍem) - ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା to spend
 କରଡ଼ (kōraḍ) - ସୁଙ୍ଘୁଣ ମାରିବା to snore
 କରକରା (kōrkōra) - ଅଧିକା ଲୁଣିଆ very much
 salty
 କରୁରଟ (kōrreg) - ଲୁଣିଆ ମରିବା to taste salty
 କରଡ଼େମ (kōraḍem) - ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା to spend
 କରଟ (kōrat) - କରଟ a saw
 କରଂଜ (kōraṅji) - କରଂଜ ଗଛ a kind of tree
 କରଡ଼ା (kōraḍa) - ଘୁଞ୍ଚନ whip
 କରମେଟା (kōrmeṭa) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ a kind of
 tree
 କରସାଲି (kōrsali) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ a kind of
 tree
 କୋଫ (kōṛe) - କୋଫ୍ଟ twenty
 କଲ (kol) - କଲ, ଗାଡ଼ trap
 କୋଲ (kolab) - କୋଲବ ନଦୀ name of a river
 କୋଲି (kōlei) - ଲୁଚି ଲୁଚି ଯିବା to go stealthily
 କୋଲେସନ (kōlesun) - ଡୁଝୁଡ଼ କହିବା to whisper

କଲୌ (koloi) - କୋଲୌ ପର୍ଜା ଗୋଷ୍ଠୀ a man of the koloi porja tribe	କାକ୍ଷି (kakṣi) - କାକ୍ଷି angry
କଲନ୍ତ (kolont) - କୋଣ୍ଡ black gram :	କାଟକଲି (kaṭakoli) - କାଟକୋଳି ଗଛ a tree (de-kathakoli)
କଲକଟସାବ୍ (kolokotsaab) - ଶୋପାଳ the collector	କାତା (kata) - କଥା, ଭାଷା language
କଲକୋଲ (kolokolai) - ଚୁଳି କରବା to rinse mouth	କାତସୁପ୍ (katisup) କାତ a big dagger with a long handle
କଲ୍ୟା (kolya) - କଲ୍ୟା jackal	କାଟର (kaṭar) - କାନ୍ଥ ରଗଡ଼କା to grind the teeth
କୋସା (kosa) - ଖୋପା chignon	କାଦ (kado) - କାଦୁଅ mud
କୋସି? (kosi?) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ a kind of fish	କାନା/ବାଇ (kana/bai) - ଅନ୍ଧ a blind man
କୋସେଲା (kosela) - କୋଶଳା a tree (de-kosla)	କାନା (kana) - କଣା, ଗଳ୍ପ hole
କୋଷ୍ଠ (koṣṭ) - କଷ୍ଟ difficult	କାନାମି? (kanami?) - ନାକପୁତ୍ର nostril
କୋସ୍ରି (kosri) - ଚିପ୍ ଗୁଣ୍ଡ କମି high land for cultivation	କାନା-ରାତି (kana-rati) ଅନ୍ଧାରକଣା night-blind
କୋସ୍ଲି (kosli) - ସାପକାଠ slough of snake	କାନାଲୁକ' (kanaluk) - କର୍ଣ୍ଣପଥ passage of ear
କୋଟାଗ (koṭāg) - ଶୀଘ୍ରହେବା to be emaciated	କାନି (kani) - ଅନ୍ଧସ୍ତ୍ରୀ a blind woman
କୋନ/କୋନା (koṇ/kona) - ଏହା this	କାନି (kani) - ଅନ୍ଧିକର କରବା to close (eyes)
କୋଟିଲି (koṭili) - ଖାଲୁକ କରବା chewing the cud	କାନିଗାରି (kanigari) - କଙ୍ଗଲ ଅଣ୍ଡୁଆରଥ ପଥ narrow path in a jungle
କ୍ରିମେଇ (krimei) - କଣ nail of finger	କାନ୍ତାର (kantār) - ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ famine
କାଲିଲାତା (kailalata) - ଅନ୍ଧପୁତ୍ର pupil of the eye	କାନ୍ଦୁଲ (kandul) - ହରଡ଼ arhar pulse
କାକା (kaka) - କକା father's yonger brother	କାପା (kapa) - କପାଗୁଳା cotton
କାକାରୁ (kakarū) - କାକାରୁ kind of pumpkin	କାପି (kapi) - ଚାହା tea
କାକୂର୍ତି (kakūrti) - କାକୂର୍ତି trouble	କାମ (kam) - ଅନ୍ତମ ବ୍ୟସ୍ତ last rites
କାକଟ (kakot) - କାକଟ paper	କାମାର (kamar) - କାମାର black-smith
କାକୋନ (kakon) - କାକୋନ kind of metal bangle	କାମାର-ଗାନା (kamar-gana) - କମାରଗାନା bellow
	କାମଟି (kamṭi) - ଛୋଟକାଠ ଖଣ୍ଡ a small bit of wood
	କାମନି (kamni) - କଳ ଦେବୀ dity, spirit

କାରାଂଗ (kāraṅg) - ବାସ grass
 କାରାକା (kara?ka) - ବୁକ key
 କାରିଗ ଏ (karige) - ଶୁଣା parrot
 କାରମା (karma) - କମାର black-smith (male)
 କାରମା-ବଇ (karma-boi) - କମାରୁଣୀ black-smith (female)
 କାରା (karla) - କଲର bitter ground
 କାରି (kari) କଣ୍ଠ pen, pencil
 କାରିବୁବକ (kariurbok) - ମୃଗମାଠୁ a small-size bee
 କାଲାଟ୍ (kalaṭ) - ଏକପ୍ରକାର ମୂଞ୍ଚା a kind of rat
 କାଲାମାତାଲେ? (kalamatale?) - ଚେକାମାଡ଼ି ବସିବା to sit cross legged
 କାଲିଆ ବାଇ - (kalia bai) - କଳା black
 କାଲିଆ-ସିଗ (kalia-sig) - କଳା ବୁଲୁଡ଼ା black fowl
 କାଓ଼ି (kawri) - ବାହୁଙ୍ଗି carrying yoke
 କାସା (kasa) - କଣା unripe
 କାସୁ, କାସୁପୁଡ଼ି (kasu, kasupori) - ଏକ ପଇସା one pice
 କା (ki) - ତାହା that
 କାଆଟ (kiaṅ) - ସୁତ cooked rice
 କାଆଟି? (kiaṅpi?) - ଚରଚିଆ sparrow
 କାକା (kika) - କକା, ବାଦ, ମଉଣା - father's yonger brother, mother's yonger sister's husband
 କାକେପ୍ (kikep) - କେବଡ଼ା ନାମକ ପ୍ରାଣୀ an animal (de-kebra)
 କାନ୍ଦାକ (kindak) - ନଦୀ, ବରଣା river, stream
 କାନ୍ଦିଗ (kindig) - ଡୋଲ, ବାଦ୍ୟ drum
 କାତିକ୍ (kitik) - ବୁଲୁବୁଲୁ କଣ୍ଠବା to tickle

କିଡର (kitira) - କଜାମକ୍ତି castor-oil seed
 କିଟୁଗ (kitug) - ଅକାଶ sky
 କିନା (kina) - କନ୍ଦୁ but
 କିନିଗ-ବୁ (kintig-bu) - ଏକ ପ୍ରକାର ସାପ kind of snake
 କିନ୍ଦର (kindor) - ଘୁଣ୍ଟିବା to be revolved
 କିନ୍ଦ୍ରାୟା (kindray) - ଘୁରେଇବା to take round
 କିପ୍ (kip) - ଡାଳବା to pour
 କିମି (kimi) - ଅମାବାସ୍ୟା dark moon
 କିମିଅ (kimia) - ସ୍ୱରାଭୋଦ୍ଧୁ younger brother's wife
 କିମିଅ-ସୁଟ (kimia-yoṅ) - ପୁତ୍ରଧନୁ son's wife
 କିମିଟକ୍ (kimitok) - ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଘର very dark night
 କିମି-ବଇ (kimi-boi) - ନବ ବବାହୁଡ଼ା ବନ୍ଦ୍ୟା bride
 କିମିବାଗସୁକ୍ (kimibagsuk) ବଣ୍ଡା ଗୋଷ୍ଠିର ଏକ ଦେଶବାସୀ name of a section of the Bonda
 କିୟାଗ (kiyag) - ସୁତ cooked rice
 କିରାଗ (kirag) - ସିମିଳ ବନ୍ଧ semili tree
 କିରି (kiri) - ମୋଟା fat
 କିରିଗ (kirig) - ମଶା mosquito
 କିରିମେ (kirime) - ନିର୍ମଳ ନାଲି nail of finger
 କିରିମେ-କୁ (kirime-ku) ବାଦ ନକ୍ଷା a claw of tiger
 କିରିମ-ତି (kirim-ti) ହାତମୁଠା fist
 କିରିମଟର (kirimtor) - ପୁତ୍ର ପୁତ୍ରଣୀ ବିଦା kind of cake specially taken at the time of
 Paus porob

କରୁଟ, କରଟ (kirug-kirig) - କୁଡ଼େଇ ଗଛ kuṛey tree	କୁଟକାଟ (kugkaṅ) - ନାଲରେ କହୁବା to speak through the nose
କରେଟ (kireg) - ବାଘ grass	କୁଟଗା (kugga) - ଗଲନ୍ତୁ pick axe
କର-ତୁମ? (kīro-tuma?) - ଓଠ ଖଣ୍ଡିଆ hare-lipped	କୁଟଡ଼ାକ (kugṛak) - ଦଶଦିନିଆଁ a death rite on the 10th day
କରକରେଟ (kirkireg) - ଉପର ଦଳେଇ ଚିତ୍କାର shout in alarm	କୁଞ୍ଜ (kuñ) - ଗଲଦେବା to abuse
କରୁପି (kirpi) - ଖୁସ୍ତା ହାଡ଼ skull bone	କୁଟ (kuṭ) - ଗରଖୁଣ୍ଡା stump of tree
କରୁସାନି (kirsani) - ଏକ ଦଣ୍ଡା ଗୋଟିଏ a bonda clan	କୁଟି (kuṭi) - ନଖ nail
କସିଡ଼ି-ନାଟ (kisipi-jag) - ଝେରୁଡ଼ି a gruel made of rice and pulse	କୁଟିଆ (kuṭiya) - ଖୁଣ୍ଟି, ଖୁଣ୍ଟ post
କସିଡ଼ିଆ ମେମେ? (kisipia meme?) - ଦିଅ ଘୁଷୁର ମିଳତ ନାଚ a dance in which boys and girls dance together	କୁଟୁଟୁଗା (kuṭuṭuga) - ପକ୍ଷୀ ଶ୍ରେଣୀ kind of bird
କିଆର-କିଆର (kiyar) - ଶାଶୁ, ଦେଶଶାଶୁ mother-in-law, husbands elder sister	କୁଣ୍ଡା (kuṇḍa) - ଏକଲକ୍ଷା a creeper
କୁଇକ (kuik) - କଇଁଚ tortoise	କୁଣ୍ଡା (kuṇḍa) - ଜଙ୍ଗଲ forest
କୁକୁଇ (kukuī) - ଘୋଡ଼େଇ ଦେବା to wrap ones' body with a cloth	କୁଣ୍ଡାଇ (kuṇḍai) - ମଳଦ୍ୱାର anus
କୁକୁଟ (kukug) - ମୟୂର peacock	କୁଣ୍ଡାପ (kuṇḍap) - ପିଢ଼ି hip
କୁକୁପ (kukup) - ଢେଟ to cough	କୁଣ୍ଡୁ (kuṇḍu) - ନାଟ ଶେବା to carry in arms
କୁକୁବ-ବାଟ (kukubbag) - କାଶିବା to cough	କୁଣ୍ଡୁ-ସିଂ (kuṇḍu-siṅ) - କୁକୁଡ଼ା ଘର hen shed
କୁକୁମ (kukum) ମୟୂର peacock	କୁଣ୍ଡୁଟ (kuṇḍuṭ) - ଲୁଗା gourd
କୁକୁରୁପି? (kukurpi?) ଖୋଟ dove	କୁଟେ (kute) - ହାଣ୍ଡି big earthen pot
କୁକୁସାକ (kukusak) - ବାଘ tiger	କୁଟ୍ରୁକ (kutruk) - ଆଣ୍ଠୁ knee
କୁକ୍ରେଟ (kukreg) - ଶୁଣ୍ଠା ଢେଟ ବେତ one with sunken belly	କୁଦା (kuda) - ଗୋ flock
	କୁଦାଲି (kudali) - ଏକ ଗଛ a tree
	କୁନି (kuni) - ଝାଁ wife
	କୁନି?ଝାମ (kuni?ṛam) - ଝାଲେଇ woman
	କୁନୁଇ (kunuī) - ଝାଁ wife
	କୁନୁକପା? (kunukpa?) - ଚନ୍ଦ୍ର handloom
	କୁନୁଗବା? (kunugba?) - ଶୁଡ଼ bund in a field
	କୁନୁରୁ (kuntur) - ଏକପ୍ରକାର ମୂଞ୍ଚା kind of rat

କୁଣ୍ଡା-କୁଣ୍ଡି (kunda-kundi) - ଚେଲେଇ
 pushing each other
 କୁନ୍ଦା (kunda) - ଛୋଟ ଖେଳେଇ a small basket
 କୁପା (kupa) - ଗୋ heap
 କୁବେତେକ (kubetek) - ବହୁତ very much
 କୁବୁଢ଼ା (kubura) - କୁଳା hunch-back
 କୁବୁଢ଼ି (kuburi) - କଳା ସିମ୍ପୁଡ଼ା a small black ant
 କୁମା (kuma) - ଗାଧୋଇବା to bath oneself
 କୁମଡ଼ା-ମଜ୍ଜି (kumda-moji) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ
 kind of fish
 କୁମ୍ବି (kumbi) - ଏକ ଗଛ a tree
 କୁମ୍ବିକ (kumbik) - କୁମ୍ଭାର potter
 କୁମ୍-ବକ (kum-bok) - ମୁଣ୍ଡ ଧୋଇବା to wash
 one's head
 କୁମ୍ଭା?ଫାକ (kumba?fak) - ଅସ୍ସିନ ମାସିକର ଏକ ପର୍ବ
 a festival in Assin
 କୁମ୍ଫା (kumfa) - କଖାରୁ pumpkin
 କୁମ୍ଫା (kumsa) - ଗାଠର ଗାଆଁ foot-sore
 କୁର (kur) - ଶୁଭା noof
 କୁରାଗ-ପି? (kuraq-pi?) - ପେଣ୍ଠ owl
 କୁରୁଟ (kurug) - ଚଢ଼ିଶୁଣ୍ଠା stump of tree
 କୁରୁଟ (kurug) - ପଥ path
 କୁରୁପ (kurup) - ହାକୁଟି ମାକିବା to belch
 କୁରୁମା (kuruma) - ପେଣ୍ଠ owl
 କୁର୍କୋପ (kurkop) - ଅସ୍ସିନିଆ hump-backed
 କୁରୁଗାଏ (kurugaë) - ଗାଈଶୁଭା hoof of cow
 କୁରୁଡ଼ୁ (kurdu) - ଏକ ଗଛ a tree
 କୁରୁଡ଼ୁ (kuruðu) - ମଇ leveller

କୁରୁଣ୍ଡା (kurnda) - ମୂତାଶୟ kidney
 କୁରୁତମ (kurtom) - ଜଣ moustache
 କୁରୁବକ (kurbok) - ଏଣ୍ଟୁଆ garden lizard
 କୁରୁମେ? (kurume?) - ଛେକଣ୍ଠା hoof of goat
 କୁରୁଲକ (kurlak) - ବାଜୁମାଢ଼ି jaw
 କୁରୁଲୁଟା (kurlugda) - ବିଷିଷି lizard
 କୁରୁସକ (kursak) - ବାଢ଼ି beard
 କୁରୁ-ସୁଟ (kur-sug) - ଗୋଦଣ୍ଡି heel
 କୁଫାୟ (kufay) - କୁଡ଼େଇବା, ଗଢ଼େଇବା to heap
 up at one place
 କୁଫୁ (kufu) - ରୁଜିବା to be hungry
 କୁଫୁ (kufa) - ମାଟି କାନ୍ଥ mud-wall
 କୁଲି (kuli) - ଏକ ପ୍ରକାର କଳା a kind of tuber
 କୁଲୁରୁ (kukur) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ a kind of tree
 କୁଲୁଟ (kulog) - ଖେଳୁ ମୁଣ୍ଡ a kind of rat
 କୁସାଗ କୁସିଗ (kusag kusig) - ପତେ ଅଳ୍ପ
 pulp of jack fruit
 କୁସି, କୁସିକାଫି (kusi, kusikafi) - କୁକାଠି key
 କୁସି (kusi) - ଲୋଲପ ଦେବା to lock
 କୁ?ଫେ (ku?fe) - କାମୁଲୋଳ black-berry
 କୁ଼ି (kui) - କୂଅ well
 କୁ଼ି (kui) - ଗାଳଦେବା to abuse
 କେକାର (kekar) - ଝିଢ଼ାର phlegm
 କେକେପ' କେକେ?ବ (kekep' keke?be) -
 କେକାମାନଙ୍କ ପ୍ରାଣୀ animal (de-kebra)
 କେଟ (ket) - ପହଞ୍ଚିବା to arrive
 କେଟାଇ (ketai) - ପହଞ୍ଚାଇବା to make to reach
 କେଣ୍ଡା (kenda) - କେଳ, ଡାଳ branch of tree

କେନ୍ଦ୍ର (kēṅdrug) - ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହୁମ୍ବଲ୍ ବୀ ହୁମ୍ବଲ୍ ବୀ
 କେନ୍ଦା (kenda) - ଡାଳ branch of tree
 କେମ୍ବୁଗ-ବୁ (kembug-bu) - ଡାମଣା ଦାମଣା
 କେରଗ (kerog) - ଧାନ paddy
 କେରଗ-ଜାଗ (kerog-jag) - ଛାଡ଼ି ବୁଇଲ୍ ରାଇସ୍
 କେରଗ-ସାରି (kerog-sari) ଏକ ପ୍ରକାର ଛତୁ a kind
 of mushroom
 କେସ (kes) - କୁକୁଡ଼ା ଦୁଳ cock's comb
 କେସୁ (kesu) - ଘୁରୁର, ଘାକୁଡ଼ା wrapper
 କେସୁପ (kesup) - କୁଳ୍ winnowing fan
 କେସୁ (kesru) - ଶେକଡ଼େ ମୋଟଲି
 କେ? (ke?) - ଦେଖିବା see
 କେ?ଏଜ (ke'eg) - ଡାକ୍ଷା ବ୍ରେଥ୍

ଗ

ଗଇ (gāi) - ମରିବା to die
 ଗଇ (gāi) - ହାଣିବା to kill
 ଗଇସାର-ସୁଗ (gāisar-sug) ଜଡ଼ ହେଉଥିବା to be
 numb
 ଗଇ-ସୁଗକୁଇ (gāi-sugkuī) - ବିଧବା widow
 ଗଇସୁଗ (gāisug) - ବିଧବା ହେବା to become a
 widow
 ଗଇକିନ୍ (gāi-kin) - ମୃତ dead
 ଗଇ-କୁନୁଗ (gāi-kunug) - ମୃତ, ଶବ୍ଦ dead
 ଗଗାଈରେମ (gagāirem) - ଶବ୍ଦ a dying person
 ଗଗପ' (gagap') - ସୁତୁଳ, ଗୋଛା ବାନ୍ଧିବା to bundle
 ଗଗର (gagrar) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ a kind of fish
 (de-dulgā)

ଗଜ (gag) - ସମର୍ଥ ହେବା to be able
 ଗଜା (gajia) - ମୁଣ୍ଡା point of knife
 ଗଜି (gajī) - ଶ୍ଳେ knot
 ଗଣ୍ଡା-ବାଇ (gondāi-bai) - ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକ ବକ୍ତା
 fore teller
 ଗଣ୍ଡିଆ (gandīya) - କୋୟା ଗୋଷ୍ଠୀର ଲୋକ
 a man of the koya tribe
 ଗଣ୍ଡି (gandī) - ଗଣ୍ଡି body without the head
 ଗତି (gati) - ସୁଦର servant
 ଗଦ (gad) - ଚିତା କୁଟାରିବା to tatto
 ଗଦ (gado) - ଗଧ ass
 ଗଦ୍ରୋଗବେଲ (gadrogabela) - ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ସମୟ
 sun-setting time
 ଗନ୍ଦର (gānor) - ଶାସନାୟକ governor
 ଗନ୍ଦଲି (gāndli) - କୋଣ corner
 ଗପା? (gapa?) - ମାଣ୍ଡିଆ ଗଛର ଅଗ ଅଂଶ କାଟିବା
 to prune māṅḍiā branches
 ଗମି-କିଞ୍ଜା (gami-kija) - ବିଛା centipede
 ଗୟତାଗ (goytag) - ଗାଈ cow
 ଗୟରିକ୍‌ବୁର (goyrikbur) - ଦେର, ବାଡ଼ି fence
 ଗୟଲୁ-ରେମ (goylu-rem) - ପୁନର୍ ଜନ୍ମ ନେବା
 a reborn person
 ଗର (gar) - ଜମ ଜାତିର ଲୋକ people of the
 dom caste
 ଗରନ୍ (garān) - ବୁଝିଲେ ବାନ୍ଧିବା କାଟିବା
 to cut bamboo with axe
 ଗରାବ-ବାଇ (garab-bai) - ଗର୍ବ proud
 ଗରଣ୍ଡା (garāṅḍa) - ଖଣ୍ଡ piece
 ଗରଣ୍ଡି (garāṅḍi) - ପୁରୁଣା କଳା piece of old
 cloth

ଗରୁଲୁ (gorlu) - ବୁଟୁଣି ଗାତ hole in the floor
of room for pounding

ଗଡ଼ା (gora) - ଘୋଡ଼ା horse

ଗଲ (gola) - କାଦୁଆ muddy

ଗଲୁ-ଅଲୁକ (golik-olik) - ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିବା to wear
saree

ଗସି (gosi) - ଲେଙ୍କୁଟି କନା, ଗାମୁଚା a small piece
of cloth worn over the privates 'towel'

ଗସି? (gosi?) - ସୁସ୍ୱର ମାରିବା to whistle

ଗ? (go?) - ବୁଲିବା to see

ଗ?ରେ (go?re) ଏକ ବଣ୍ଡା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ a section of
bonda

ଗ୍ରାଇ (grai) - କଣ୍ଠା thorn

ଗ୍ଲା?ଇ (gla?yi) - ବଳଦ bullock

ଗାଇ (gai) ବୁଲିବା to fry

ଗାଇ (gai) - ପ୍ରବେଶ କରିବା to enter

ଗାଈବି? (gāibi?) - ଲୁଣିଆ ହେବା to be salty

ଗାଈକ? (gāgak) - କାଢ଼ crow

ଗାଗା?ତମ (gaga?tom) - ଅଁ କରିବା gaping

ଗାଗା?ତମ (gaga?tom) - ଖାଟି ଖୋଲିବା to open
mouth

ଗାଗ୍ରା (gagra) - ବୁଲୁଣୀ big axe

ଗାଗ୍ରା (gagra) - ବୁଲୁ ଦେବତା family god

ଗାଜା (gaja) - ଗଜା a sprout

ଗାଜି (gaji) - ଚୁକ୍ତିଆ itches

ଗାଟ (gat) - ଘାଢ଼ିବା to stir

ଗାଟି (gati) - ଅନେକ many

ଗାଡ଼ି (gadli) - ବେକେରୀ nape of neck

ଗାଡ଼ି (gatibu) - ଏକ ପ୍ରକାର ଘାସ a kind of
snake

ଗାଦ୍ଲା (gadla) - ବାବୁଡ଼ bat

ଗାବା (gaba) ଧାନ ସୀସା ear of corn

ଗାୟକ (gayak) ବୁଲୁଣିରେ ଚଳେଇବା to sift

ଗାର୍ (gar) - ଢେର torn

ଗାରାଡ଼ୁ (garaḍu) - ଜଗୁଆଳ guard

ଗାରାଡ଼ୁ-ବାଇ (garaḍu-bai) - ଗର୍ବା proud

ଗାରି (gari) - ଗୁମ୍ଫା, ବାଟ path

ଗାରେଆ (garea) - ଗର, ଜଳପାତ metal pot
for water

ଗାରକନ୍ (garkin) - ଢେର torn

ଗାଟ (gat) - ଘୋଡ଼େବା to bury

ଗାଡ଼ିଆକୁ (gariaju) - ରବେ ରୁଦ୍ଧିବା to cust
engry looks

ଗାଲ (galo) - ଗାଲ cheek

ଗା? (ga?) - ଗଛ ଗୋଳିବା to collect leaf from
tree

ଗା?ଆଟ (ga?ag) - ଝୁଲୁଣୀ a kind of bean

ଗା?ରାଟ (ga?rag) - ବକା ଗୋଡ଼ିଆ one having
crooked leg

ଗିଆସୁପ୍ (giasup) - ଘଟ, ସରମ shame

ଗିଏ? (gie?) - ଘଡ଼ୁଣୀ rope

ଗିଗିମ୍ (gigim) - ଗାଲ cheek

ଗିଗିଇ (gigeli) - ଘଡ଼ୁଣୀ rope

ଗିଗିଗିମ୍ (giggim) - ଗାଲ cheek

ଗିଜିଟ୍ (gijot) - ଦାନ୍ତ ଜଳୁଣିବା to show or
grind teeth

ଗିଞ୍ଜି (gĩñi) - ଲୋଚ leech	ଗିରେମ-ସୁଟ (girem-sug) - ଡଲେଇରପାଦ foot of cat
ଗିଣ୍ଡଣ୍ଡ (gĩᅇᅇᅇ) - ମୁଁ ଏବଂ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀର ଗୁଣ୍ଡଣ୍ଡ I and my wives' younger brother	ଗିରେରୁଟ (gĩrerug) - ବଣ୍ଡା ଘଣ୍ଟିଦାସ୍ a section of bonda
ଗିତାକ-ତି (gitak-ti) - ପାଦୁକା palm	ଗିରେ?ଏ (gĩre?e) - ବଣ୍ଡା thorn
ଗିତାଗ-ସୁଟ (gitag sug) - ଘୋଇତି sole of foot	ଗିରିଲ (gĩrli) - ଏକ ପ୍ରକାର ଏଣ୍ଟିଅ a kind of garden lizard
ଗିତାଲକ (gitailak) ବିଣ୍ଡିଲା grass hopper	ଗିଡାପ (gĩrap) ମୁଷା mouse
ଗିତିନ (gĩtin) - ଏଇ the, that	ଗିଡେଇସାର (gĩᅇisar) - ବଣ୍ଡା ଘଣ୍ଟିଦାସ୍ a section of Bonda
ଗିନା (gĩna) - ଗିନା cup	ଗିଡେ? (gĩᅇ?) - ବେଙ୍ଗ frog
ଗିନାସ୍ (gĩnaya) - ଝୁଲୁ swing	ଗିଡେ?ଲେ (gĩᅇ?le) - ବଣ୍ଡା ଘଣ୍ଟିଦାସ୍ a section of Bonda
ଗିନାଲୁ (gĩnalu) - ଏକ ପ୍ରକାର ପିଞ୍ଜି ant	ଗିଲ୍ (gĩl) - ଗିଲିବା to swallow
ଗିନିଗ-ରୁଟ (gĩnig rug) - ବନ୍ୟା ସୁନା ଦାନ୍ତ bride price	ଗିଲା (gĩla) - କପ୍ cup
ଗିନେୟା (gĩneya) - ସୁଲୁଣ୍ଡି sift	ଗିଲଗ (gĩlag) - ବାମି ନାମକ ଏକପ୍ରକାର ମାଛ a kind of fish (de-bami)
ଗିନେ (gĩne) - ଦାନ୍ତ tooth	ଗିଲଟସୁମ୍ରାଓ (gĩlatsumrao) ରୂପା କଞ୍ଜଣ a kind of silver bangle
ଗିବେଗାଟ (gĩbegag) - କଣ୍ଡ black gram	ଗିଲପ୍ (gĩlap) - ବାଲିଆ ମାଛ a kind of fish (De-balia)
ଗିବେସ (gĩbeso) - ଭଲୁ bear	ଗିଲୀ (gĩla?) - କଲଦ castrated bull
ଗିମେ? (gĩme?) - ଘେଲ goat	ଗିଲି, ଗିଲିଆ (gĩli, gĩliya) - ମାଗୁର ମାଛ a kind of fish (De-magur)
ଗିର୍ (gĩr) - ଧାଡ଼ି line	ଗିଲିଗସୁପ୍ (gĩligsup) - ବଣ୍ଡା ଘଣ୍ଟିଦାସ୍ a section of Bonda
ଗିରା (gĩra) - ଏକ ପ୍ରକାର ଜାଲ kind of fish net	ଗିଲ୍ମ (gĩlm) - ଏକପ୍ରକାର ମାଛ a kind of fish
ଗିରା?ଇ (gĩra?i) - ବଣ୍ଡା thorn	ଗିଲେକେରୁ (gĩleker) - ଧାନକେଣ୍ଡା ear of paddy
ଗିରିଗ (gĩrig) - ଧାନ ଶଳା wife's younger brother	ଗିଲିଗା (gĩlga) - ଏକଦଳି a tree
ଗିରିଗ-ବୋଲ (gĩrig-bol) - ଧାନଶଳା wife's younger sister	
ଗିରେ (gĩre) - ଛତା, ଚେନା chest	
ଗିରେମ (gĩrem) - ଡଲେଇ cat	
ଗିରେମ-ତି (gĩrem-ti) - ଦେବି ସ୍ତ୍ରୀଲୋଚ ଦାସ୍ ଦୁହୀନ କେବେ ବାର ବାର ମାଠିଆ ଝୁଟେ a woman who often breaks pots through carelessness	

ବିସାକ (gisak) - ମଙ୍କଡ଼ monkey
 ଗିସି (gisi) - ଉକୁଣା louse
 ଗିସିଙ୍ଗ (gisig) - ଚୁକୁଡ଼ା fowl
 ଗିସିଙ୍ଗ-ମଂ (gisig-mo?) - ଚଷମା spectacles
 ଗିସିଙ୍ଗେ?ଏ (gisigre?e) - ଝିଙ୍କ porcupine
 ଗିସିନୁଙ୍ଗ (gisinug) - ଏକବନ୍ତା ସମ୍ଭାଗୀ a section
 of bonda
 ଗି ସୁଢ଼ (gi-su?ū) - ଗିସ ghee
 ଗି? (gi?) - ଥାତ seven
 ଗି? (gi?) - ଲଞ୍ଜି ରହୁବା to stick to something
 ଗି?ଙ୍ଗ (gi?g) - ଲୋକ leech
 ଗି?ତେ (gi?te) - ଚୁଲିରେ ପାଲୁଡ଼ିବା to winnow
 ଗୁ (gu) - ପିଲ boy
 ଗୁଲି (guī) - ଚୁଲିଦେଇ ଜ୍ୟାଁ ଜଳେଇବା to kindle
 fire by blowing
 ଗୁଲିତି (guīti) - ନିଜ ହାତ ଧୋଇବା to wash
 one's own hand
 ଗୁଲିତମ (guītam) - ନିଜ ପାଟି ଧୋଇବା to wash
 one's own mouth
 ଗୁଲିମ? (guimā?) - ନିଜ ମୁହଁ ଧୋଇବା to wash
 one's own face
 ଗୁଲିଡ଼ାକ (guīrak) - ଅନ୍ୟଦେହ ଧୋଇଦେବା to wash
 another's body
 ଗୁଲିସୁଙ୍ଗ (guīsug) - ନିଜ ପାଦ ଧୋଇବା to wash
 one's own feet
 ଗୁଲିସଙ୍ଗ (guīsog) - ଚୁଲି fire place
 ଗୁକ (guk) - ଥଣ୍ଡରେ ଚୁକିବା (hen) to peck
 ଗୁଣ୍ଡ (gund) - ଗୁଣ୍ଡ, ଚୁନା powder
 ଗୁଣ୍ଡଲ (gundol) - ଚଢ଼ିବା to be rolled

ଗୁଣ୍ଡି (gundi) - ଦଗନ୍ତ smallpox
 ଗୁଣ୍ଡନେ (gundrone) - ବନ୍ତା କାତର ଏକ ଖୋଟା
 a section of the bonda
 ଗୁଣ୍ଡଲାଇ (gundlai) - ଚଢ଼େଇବା to roll some-
 one or something
 ଗୁଟ୍ (gut) - ଚୁଲି ଗୁଢ଼ିବା to string garland
 ଗୁଟୁମଙ୍ଗ (gutumog) - କପାଳ forehead
 ଗୁଟାବ (gutab) - ଘରବା ଲୋକ the gadba
 people
 ଗୁଟାବେଙ୍ଗାର (gutabengari) - ପୂର୍ବଦିଗ east
 ଗୁଟାବ (gutab) - କାଠମାଳର ମାଳା a string of
 wooden beads
 ଗୁଟାଗ (gutlag) - ଏକପ୍ରକାର ମାଛ a kind of fish
 ଗୁଡ଼ି (gudi) - ମସ୍ତିଷ୍କ brain
 ଗୁନି-ସପ୍ (guni-sop) - ଦଉଡ଼ି ବଳିବା to prepare
 rope
 ଗୁନୁରାକ (gunurak) - ଚାକୁଡ଼ିରେ ସୁନା ଗୁଡ଼ାଇବା
 spindle for spinning thread
 ଗୁନିସି (gunsī) - ବନ୍ତାମାନଙ୍କର ଏକପ୍ରକାର ବେକ ମାଳା
 thread which bonda men wear around
 their neck
 ଗୁପି (gupi) - ଗୁଡ଼ାଇ ହେଉଥିବା (thread)
 to be entwined
 ଗୁବା଼ି (gubāī) - ଜୋ a kind of tuber
 called (de-bāriya kāndā)
 ଗୁବୁ (gubu) - ଏକପ୍ରକାର ମୂଷା a kind of rat
 ଗୁବୁର (gubur) - ଏକପ୍ରକାର କୋମଳ a kind of
 thorny plant
 ଗୁବୁରା?ଏ (gubura?e) - ଘୋଡ଼ନ ବନ୍ତା
 kind of thorny plant (de-soson)

ଗୁବୁ? (gubu?) - ଗୁସୁସୁ pig
 ଗୁବୁ?ର (gubu?ra) - ଏକ ପ୍ରକାର ଧାରୁଆ ଘାସ
 a kind of sharp-edged grass (barea)
 ଗୁବୁଝି (gubuzhi) - ଉତ୍ତରୁଣୀ co-wife
 ଗୁବୁ?ଇ (gubu?i) - ଗୋଧି iguana
 ଗୁବୁସାଡ଼ିଆ (gubsadio) - ଝାଲଗିବା ଗୁଡ଼ୁଆ hut in
 the threshing floor
 ଗୁମାଟି (gumaṭi) - ଏକ ପ୍ରକାର ଛୋଟ ମାଛ a kind
 of small fly
 ଗୁମାଟ (gumag) - ପ୍ରଭୁ, ମୁକ୍ତକ master
 ଗୁମାରିକ (gumarik) - ଗୋଧର ପୋକ bee
 ଗୁମି, ମରକ (gumi, morki) - ଉତ୍ତରାଘାଟାଳ ଧାନଚଟା
 heap of unclean paddy before
 winnowing
 ଗୁମୁରକ (gumurak) - ପାପ pigeon
 ଗୁମୁସ୍ତା (gumusta) - କରକ୍ଷା clerk
 ଗୁମ୍ଠା (gumṭa) - ଏକ ବଧା a blow
 ଗୁର (gur) - ଶିଖିବା to learn
 ଗୁର (ର) (gur) - ବର୍ଷାହେବା to rain
 ଗୁରକ' (gurak') - ଗୁରା କାଟିବା to spin thread
 with a gunurak
 ଗୁରାଟ (gurag) - ଗୃହ ଦେବତା a house-deity
 ଗୁରାଟପୁର (guragpuir) - ଘୂର୍ଣ୍ଣିତାଘୁ whirlwind
 ଗୁରୁମେ (gurume) - ବଣ୍ଡା କାଟର ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀ
 a section of bonda
 ଗୁରୁମୁଣ୍ଡ (gurumpuṅ) - ଚଢ଼ା tuft of hair at
 the back of head
 ଗୁରୁମ-ପୁର (gurum-puir) - ଗଠି ରଚିଷ to form
 a whirl pool

ଗୁରୁଲୁ (gurulu) - ଗୁରୁଣୀ ଗାଠ whole in the
 ground for pounding
 ଗୁଡ଼ (gur) - ଗୁଡ଼ jaggery
 ଗୁଡ଼ା (gura) - ବସା କରବା to nest
 ଗୁଡ଼ାଇତେମ୍ (guraidem) - ଗୁଡ଼ କରବା to fold,
 to roll up
 ଗୁଡ଼ାଟ (guraṭ) - ପଛ back
 ଗୁଡ଼ାଟସାଗ (guragsag) - ମେରୁଦଣ୍ଡ back bone
 ଗୁଡ଼ାପି? (gurapi?) - ଚଢ଼େଇ ବସା nest of bird
 ଗୁଲା (ବାଲ) (gula bai) - ମୂକ, ଜଡ଼ା a dumb man
 ଗୁଲୟ (gulay) - ସମସ୍ତ all
 ଗୁଲୁଗୁକ୍ (guluguk) - ବେକ neck
 ଗୁଲୁଟ (gulug) - ପାଲକ କାଟର ଲୋକ a man of
 the paik caste
 ଗୁଲୁଗୁପ (gulubup) - ବେକ neck
 ଗୁଲୁ? (gulu?) - ଚେରୁଆ hare
 ଗୁଲୁଟ (gulug) - ଉତ୍ତରଲୋକ gentleman
 ଗୁଲୁଟି (gulṭi) - କେରଣ୍ଡି ମାଛ kerandi fish
 ଗୁଲୁସା (gulsā) - ବଞ୍ଚୁଳ ଘଡ଼ା catapult
 ଗୁସ (gus) - ଗୁସିବା to be removed
 ଗୁସା (gusa) - ମୁସ ମାରିବା a blow with hand
 ଗୁସାୟ (gusay) - ଗୁସାରିବା to remove
 ଗୁସାଟତେ (gūsagte) - ଟେଣ୍ଡକା ଗଛ tendaka tree
 ଗୁସୁଆ? (gusua?) - ଏକ ପ୍ରକାର ବଡ଼ମାଛ a kind of
 big fish
 ଗୁସୁଟ (gusug) - ଦୋରା ସଂପ୍ରଦାୟ ଲୋକ a man of
 dora community
 ଗୁସୁଟତେରେ (gusuggere) - ଏକ ବଣ୍ଡା ସଂପ୍ରଦାୟ
 a section of bonda

ଗୁସୁଗ୍ରାଗ (gusugrag) - ଚଢ଼ା କୁକୁଡ଼ା cock
 ଗୁସୁଗ୍ରାସ (gusugras) - ଏକ ବଣା ସଂପ୍ରଦାୟ
 a section of bonda
 ଗୁସୁଡ଼େ? (gusudhe?) - ବେଙ୍ଗୁଲୀ tadpole
 ଗୁସୁଲେ (gusule) - ତୁରିଞ୍ଜା ନାମକ ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ
 a kind of fish (turinja)
 ଗୁସୁ?ଗେ (gusu?ge) - ଏକ ବଣା ସଂପ୍ରଦାୟ a section
 of the bonda
 ଗୁସା? (gusa?) - କୁକୁର dog
 ଗୁସା?ବୁର (gusa?bur) - ବଣିଆ କୁକୁର wild dog
 ଗୁସୁ?ସି (gusu?si) - ଏକ ବଣା ସଂପ୍ରଦାୟ a section
 of bonda
 ଗୁ?ସୁ? (gu?su?) - ତେଲ oil
 ଗୁ? (gu?) - ଖୋଳିବା to be dug
 ଗୁ?ଗ (gu?g) - ଧନୁର hunting
 ଗେଗେପ, ଗେଗେବ୍ବାଇ (geghep, geghebbai)
 ଭଜନ hot
 ଗେଗେପ' (geghep') - ଭଜନ ହେବା to be hot
 ଗେଗେପ୍ (geghep) - ପାଣି ଢାଳିବା to be boil
 (water)
 ଗେଗେ? (gege?) - ପୂଜା କରିବା worship
 ଗେଗେ? (geghe?) - ଗୁଲୁ ଡକା to scratch
 oneself
 ଗେନ୍ଦ୍ରେ?ସି (gendre?si) - ଖେଳି ହେବା to grin
 ଗେନସାକ (gensak) - ଚୋବାଇବା to chew
 ଗେପ୍ (gep) - ଗୋଡ଼ିଆ ହେବା to be burnt
 ଗେପ୍ଲା (gepla) - ଗଳା ଧରି ଦେବା to push out
 by holding the nape of the neck

ଗେମ୍ବା (gemba?) - ଧୂଆଁ ପତ୍ର ଚାବିବା to chew
 tobacco
 ଗେଗେଗ? (geregoga?) - ଷଣ୍ଠା ବେଣାର yolk
 ଗେସେ? (geshe?) - ଝିଞ୍ଜିଳା grasshopper
 ଗେସେ? (geshe) - ମୁଖ୍ୟବାର୍ଷିକ a bonda festival
 during annual death rites
 ଗେ? (ge?) - ପୂଜାକରିବା to worship
 ଗେଇ (gei) - ଚାଲୁ କୁଣ୍ଠିତ ହେବା to itch

୧

ଡକ୍ତର (gkui) - ଏକ ପ୍ରକାର ଜଳା a kind of tuber
 (de-laggol kanda)
 ଡକ୍ତର (gkui) - ଯୁବ ଭଉଣୀ younger sister
 ଡକ୍ତର (gkui) - ଶଶୁର, ଦେହଶୁର father-in-law
 ଡକ୍ତର, ଡକ୍ତର (gkui, gkui) - ମାଟିଆ earthen
 pot
 ଡକ୍ତର (gkui) - ବୁଝା kind of wasp
 ଡକ୍ତର (gkuk) - ଗୁଜୁଳ rice
 ଡକ୍ତର (gkugra) - ବର heron
 ଡକ୍ତର (gkugra) - ଗୁ ଓ ପାଣି rice and
 water
 ଡକ୍ତର (gkurlop) - ଏକ ପ୍ରକାର ଜଳା kind of
 tuber (de-pita kanda)
 ଡକ୍ତର / ଡକ୍ତର (gkusi) - ପଦ୍ମ jackfruit
 ଡକ୍ତର (gugrak) - ତରୁଣ date palm
 ଡକ୍ତର, ଡକ୍ତର (ggendro, iggendro) ତିନି
 three
 ଡକ୍ତର (gger) - ଯୁବକ young man

ଫରେରସ୍ (ggersug) - ଧାନ୍ତା ବନ୍ଦା bachelor's
dormitory

ଫରା (ggā) - କଙ୍କଡ଼ା crab

ଫରମ (ggām) - ଗାଁ village

ଫରମାର (ggāmar) - କଙ୍କଡ଼ା scorpion

ଫରମ-ବୁ? (ggām-bu?) - ଗୃହାଣିତ ସ୍ୱତ୍ୱ
domestic pig

ଫରରୁଗ (ggārūg) - କଙ୍କଡ଼ା crab

ଫରଗରାଗ (ggārgāg) - ଚନ୍ଦ୍ର centepede

ଫରା?ପି (gsa?pi) - ଘରା ବନ୍ଦା nest

୦

ଚାପର୍ (capar) - ଚଟକଣ, ଚାପା a slap

ଚାଚର୍ (coit) - ଚୈତ୍ରମାସ month of chaitra

ଚାକା (ciṅka) - ଏଣ୍ଡିଅ ଗାର୍ଡନ ଲିଜାର୍ଡ garden lizard

ଚାନ୍ତା (cinta) - ଚିନ୍ତା, ଚିନ୍ତା thought

ଚା (ci?) - ଛୁଇଁ, fie

ଚୁରୁରେ (cucare) - ଚୁରୁରେ for nothing

୦

ଚା?ଡେଗ (ja?deg) - ଜଳର ସାଇଲେଣ୍ଟ silent

ଚାଲ୍ (jail) - ଜେଲ jail

ଚାକ (jak) - ଶାବରେ ଦଳବା to thresh

ଚାକ୍ତା (jaktā) - ତଳେ, ନିମ୍ନରେ below

ଚାକ୍ପୁ (jakpu) - ବାତ ବେଲ୍ଲୋସ୍ bellows

ଚାଗାର (jagar) - ଚାକ୍ତା ବେବା to collect at one
place

ଚାନ୍ତା (jāna) - ମାଜା maize

ଚାନ୍ତା (jānam) - ଜନ୍ମ birth

ଚାନ୍ତା (jānamḍem) - ଜନ୍ମହେବା to be born

ଚାନ୍ତା ବେ? (jānam be?) - ଜନ୍ମ କରିବା to give
birth to

ଚାପ (jap) - ବଳଦ ଯୋଡ଼ିବା to tie bullock
to yoke

ଚାମାନ (jāman) - ସିପାୟୀ sepoy

ଚାର (jar) - ଓହ୍ଲେଇବା to descend

ଚାଡ଼ (jār) - ଯୋଡ଼ିବା to join

ଚାଡ଼ି (jāri) - ଛୋଟ ନଦ stream

ଚାଡ଼ିଆ, ଚାଡ଼ିଆ (jārīa, jāreya) - କୋରାପୁଟ
ଗୋଷ୍ଠୀ a tribe in koraput

ଚାଲକା (jalka) - ଝରକା window

ଚାଲିଆ (jāliā) - ଘାଆଁଳା twin

ଚାଞ୍ଚା, ଚାଞ୍ଚା (jāwar, jāar) - ଚାଞ୍ଚା, ନମସ୍କାର
salutation

ଚା (ja) - କିଏ, ଯିଏ who

ଚାମ୍ (jāām) - ଗୁଆବା guava

ଚାନ୍ତା (jag) - ଜାଣିବା to watch

ଚାଙ୍ଗାର-ଗାର (jāgar-gari) ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗ south

ଚାଙ୍ଗା, ଚାଙ୍ଗା (jāgriya, jāgare) - ଗଣ୍ଡ
ବନ୍ଦା ବେଦ a hill bonda man

ଚାନ୍ତା (janta) - ଘୋରଣା ପଥର grinding stone

ଚାମା (jama) - ଚିନ୍ତା chin

ଚାମ୍ବାଲ (jambali) - ମୁଣ୍ଡ ଗଣ୍ଡାଲ temple of
head

ଚାମ୍ବା (jāra) - କାଷ୍ଠାକାଶ୍ଟା castor plant

କାଲ (jal) - ମଶାଢ଼ mosquito curtain
 କାଲ (jala) - ପରଜନ୍ମ after birth
 କାଲ (jali) - କାଲ net
 କାଲିଆ-କୁଞ୍ଜ (jalia-kug) - ମୟୂର a male peacock
 କାଲରି (jalori) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ a kind of fish
 ଜକ୍, ଜିକ୍ (jik, jhik) - କୁଅରୁ ପାଣି କାଢ଼ିବା to draw water from well
 ଜିକ୍ରା (jikra) - ଖସିଯାଇଥିବା ଅଂଶ portion of broken pot
 ଜିଗ୍ରୀ (jigri) - ବନ୍ଧା ସମ୍ପର୍କ a section of the bonda
 ଜିଗ୍‌ଜିଲି (jigjigili) - ପୁରୁଷମାନଙ୍କର କାନ ଭଦ୍ରଣା a kind of ear ornament for men
 ଜିଟ୍ (jit) - ଜିତିବା to win
 ଜିତାୟ (jitay) - ଜିତିବା to make another to win
 ଜିନ୍ (jin) - ଜିତିବା to win
 ଜିବନ (jibon) - ଜୀବନ, ଅତ୍ମା life, soul
 ଜିର୍ (jir) - ଜୀର୍ଣ୍ଣ ହେବା to be digested
 ଜିରା (jira) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ ଧରିବା କାଲ a kind of fishnet
 ଜି (ju) - ଦେଖିବା to see
 ଜୁଆର (jūar) - କୁହାର, ନମସ୍କାର salutation
 ଜୁଆରଦେମ୍ (juardem) - ନମସ୍କାର କରିବା to salute
 ଜୁଓ (jūo) - ଫଳ fruit
 ଜୁକ୍ (juk) - ଡେଇଁବା, ଉଠେଇବା to lift, pickup
 ଜୁକେର (juker) - ଚଢ଼େଇ, ଅମମଳା bundle of paddy ready for removal from the threshing floor

ଜୁକ୍‌ତମ (juktom) - ଖେଳାଇବା to feed an adult on ceremonial occasions
 ଜୁଗ୍‌ଡେଗ୍, ଜୁଗ୍‌ଗ୍‌ଗ୍ (jūgḍeg, jūgḡeg) - ଶବ୍ଦହୀନ, ଶାନ୍ତ silent, quiet
 ଜୁଗ୍‌ଜୁଗ୍‌ଲୁ (jugjuglu) - ଫାସିଆ ear ring for male
 ଜୁଗ୍‌ଡାକ୍ (jugḡak) - ଚାଲିଯିବା to sink
 ଜୁନୁ?ଲାଇ (junu?lai) - ଝୁଲଣା, ଦୋଳ cradle swing
 ଜୁମର (jumor) - ଚାଲିଯିବା to doze
 ଜୁଗ୍‌ଗ୍‌ଗ୍‌ଲୁ (jurganli) ଅଶ୍ୱା to tremble
 ଜୁଞ୍ଜା (jura) - କୁଞ୍ଜା, ଖୋସା tuft of hair on the head
 ଜୁଲ୍, ଜୁଲ୍ (jul, jhul) - ଝୁଲିବା to be hung
 ଜୁଲାଇ (julai) - ଝୁଲିଯିବା to hang up
 ଜୁଲକ୍ (julok) - ଡାକ ଝୋଟିଯିବା to be spilled
 ଜୁଲକାଇ (julkaī) - ଝୁଲିଯିବା to shake
 ଜୁଲ୍‌ନି (julni) ଝୁଲଣା, ଦୋଳ cradle
 ଜୁ?ଡେଗ୍, କଡେଗ୍ (ju?deg, ja?deg) - ଚାଲିଯିବା, ଶବ୍ଦହୀନ silent

❧

ଜୁଲ୍‌ୟମ୍ (jūiyom) - ବାଉଁଶ brinjal
 ଜୁଲ୍‌ୟସା?ମ୍ (jūiyosa?m) - ମାଣ୍ଡିଆ କାଢ଼ିବା a food made of maḍeya corn
 ଜୁଲ୍‌ଲେମ୍ (jūilem) - ମହୁଝୋଟା hive
 ଜୁଲ୍‌ନକ୍ (jūnack) - କୁଞ୍ଜା yoke
 ଜୁନୁର୍, ଉନୁର୍, ଇନୁର୍ (nūr, unūr, inūr) - ଅନ୍ଧାର darkness

ଶୁଭର (fiur) - ଅନ୍ଧାର ହେବା to be dark
 ଶିରୀ (fieri) - ଶରୀର body
 ଶିରୀ (fieri) - ମୋଟାହେବା to be fat
 ଶିରୀ (fierom) - ନାଡ଼, ସ୍ନାୟୁ nerve
 ଶିଲମ (fielam) - ଏକ ପ୍ରକାର ହରିଣ cital deer
 ଶିନଠ (fiinath) - ନୂଆଳ yoke
 ଶିଏ (fiē) - ସେତ ଦେବା to foment
 ଶିଜୁର (fijur) - ସକାଳ morning

୪

ଟକ (tok) - ବୁକୁଡ଼ା ଟକା (hen) to peck
 ଟାପି (tapi) - ଟାପି hat
 ଟାମନା (tamna) - ଟାମନା chin
 ଟାଫା (tafa) - ଡାନ୍ତମାଢ଼ି jaw
 ଟାଲା (tala) - ମହୁଲ ମଞ୍ଜି seed of mahua
 ଟାଲ (tal) - ଏକ ଲତା a creeper
 ଟାକ୍ରାନୀ (takrani) - ଠାକୁରାଣୀ a deity
 ଟାଗା, ଟାଗା (taga, tagka) - ଟଙ୍କା rupee
 ଟାଗା (tagfa) - ବୁଲୁଡ଼ା axe
 ଟାଗନୀ (tagni) - ଏକ ଗଛ a tree
 ଟାଗ୍ରୁ-ବବ୍ (tagru-bob) - ବଳା, ଟାଗ୍ରୁ a bald person
 ଟାମକ୍ (tamok) - ଏକ ପ୍ରକାର ଡୋଳ a kind of drum
 ଟିଟିଗଣ୍ଡିଡେଗ୍ (titigandideg) - ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ରେ ଚେଲିବା to hop on one leg
 ଟିଟିସୁରଗୁନା (tittisurguna) - ବାଠୁଣା ଚଢ଼େଇ wood-pecker

ଟିପ୍ (tip) - ଅଗ୍ରଭାଗ topmost part
 ଟିପ୍ନି (tipni) - ଛୋଟ ଖୋଦେଇ small basket
 ଟିପ୍ରକ (tiprok) - ଝୁଲି ପଡ଼ିବା to stumble
 ଟିଫି (tiri) - ତେଲପଣା oil press
 ଟିଲୁ (tilu) - ଗୁଣ୍ଡୁଳ ମୂଷା squirrel
 ଟୁକା (tukka) - ଭିତ୍ତ ଖାନ୍ତ inner part of an ant-hill
 ଟେକର (tekor) - ବରୁଣ wasp
 ଟେଗ (teg) - ଠେଙ୍ଗା stick
 ଟେଗନା (teгна) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ a kind of fish
 ଟେଟେବୁଫି (teṭeburi) - ଏକ ପ୍ରକାର ଚୋଟା a kind of snail
 ଟେଣ୍ଡକା (teṅka) - ଏଣ୍ଡୁଆ garden lizard
 ଟେଲକୋ (telko) - ଏକ ଗଛ a tree
 ଟେସା (tesa) - ଭୁଲିବା to gore

୫

ଡ, ଡ଼ (ḍa, ḍaḍ) - ଡହା to say
 ଡ (ḍa) - ଡହାଁ ଲିଭିବା (fire) to be kindled
 ଡ, ଡ଼ (ḍa, ḍaḍ) - ଡମ୍ବୁଧନ ଡ଼ a particle used while addressing someone in a familiar tone
 ଡାଉଣ୍ଡା (ḍauiḅḍa) - ବୁଲି ଯିବାକୁ କହୁବା (ବୁଝ) let us go, brother, (male speaking to male)
 ଡାଉ (ḍa au) - ବୁଲି ଯିବାକୁ କହୁବା (ସ୍ତ୍ରୀ) let us go, sister, (female speaking to female)
 ଡକ୍ (ḍak) - ଡାକ କରୁବା to make a trap

ଚାଣ୍ଡା (ḍanḍa) - ଅଣ୍ଡୁ sugar cane
 ଚାଣ୍ଡା (ḍanḍa) - ଚାଣ୍ଡ court yard
 ଚାଣ୍ଡା (ḍanḍai) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ a kind of fish
 ଚାଣ୍ଡା (ḍanḍa) - ଉଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଧାନରତା to heap the airwinnowed paddy
 ଚାଣ୍ଡର (ḍanḍor) - ଗୁମ୍ଫା passage
 ଚାନ୍ଦାର (ḍānaraī) - ଚାନ୍ଦା lid of pot
 ଚାପରେ (ḍapre) - ଶୀଘ୍ର quickly
 ଚାପ (ḍab) - ଘୋଡ଼େଇବା to cover
 ଚାପାଳ (ḍabali) - ଚପରାଶୀର ଚାପା chapras of chaprasi
 ଚାବୁ (ḍabu) - ଟଙ୍କା money
 ଚାବଣ (ḍabri) - ଖୋଳେଇ basket
 ଚାମା (ḍamaī) - ଚାନ୍ଦୁ kettle-drum
 ଚାମୁଟ (ḍamug) - ବଡ଼ ଖୋଳେଇ big basket for storing paddy
 ଚାମୁଟ-ଚା (ḍamug-ja) - ଏକ ସ୍ଵେଦ ଉତ୍ସବ a feast
 ଚାନ୍ଦ (ḍaraī) - ଘୋଡ଼ାଇବା to cover
 ଚାନ୍ଦେଇ (ḍareg) - ଚାନ୍ଦୁଣୀ ଘୋଡ଼େଇବା to cover up put with lid
 ଚାନ୍ଦେଇ-ମୁଣ୍ଡି (ḍareg-munḍi) - ଠିକ, ଚାନ୍ଦୁଣି lid of pot
 ଚାଲ (ḍala) - ବେତା, ଟଙ୍କା big basket for storing paddy
 ଚାଲ (ḍalai) - ଛୋଟ, ଶୁଣ୍ଠ short
 ଚାଲି (ḍalait) - ଚପରାଶୀ chaprasi, office peon
 ଚାଲୁ (ḍalu) - ଘୋଡ଼େଇବା to cover something
 ଚାନ୍ଦୁ (ḍaṭor) - ଦୁଗ୍ଧ milk

ଚିଅ (ḍiā) - ଘର house
 ଚିଅ (ḍiā) - ବିବାହ କରିବା to marry
 ଚିଅଟକୁଳ (ḍiāḡkuḷ) - ବିବାହତା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ a married woman
 ଚିଅଢ଼େ (ḍiāḡḍē) - ଗଛରେ ବାସ କରୁଥିବା ଏକ ପ୍ରକାର ବସ୍ତୁ a kind of wasp living on trees
 ଚିକ୍, ଚି? (ḍik, ḍi?) - ରହିବା to stay
 ଚିକ୍ (ଚ)-ରେମ୍ (ḍikin(ḍ)-rem) - ଧନଲୋକ rich man
 ଚିକ?ନ, ଚିକନ (ḍikāṅna, ḍikon) - ଏମିତି in this manner
 ଚିଗବେ? (ḍigbe?) - ଚନ୍ଦ୍ରିରେ ଲୁଚିବା food to be obstructed in the throat while eating
 ଚିଢ (ḍig) - (ଧାନ) ମାପିବା to measure (paddy)
 ଚିଢିଆ (ḍiggia) - ଧୂଆଁପତ୍ର tobacco
 ଚିନ୍ତାଗରେ (ḍiṅḍaḡger) - ଅବିବାହିତ ଯୁବକ grown up unmarried boy
 ଚିନ୍ତାସେଲ (ḍindasela?) - ଅବିବାହିତା ଯୁଗ୍ଠା grown up unmarried girl
 ଚିତଲ (ḍitlo) - ତେବେ, ତାପରେ then
 ଚିମା (ḍima) - ମାଦଳର ବାଆଁପାର୍ଶ୍ଵ ପ୍ରକ left side leather of the drum
 ଚିମାକାଡ଼ (ḍimakāṇi) - ଚୋଳ କାଠି drum stick for using on the left side of the drum
 ଚିଲେ? (ḍile?) - ଶୁଣ୍ଠ short
 ଚିଲେ?ଡ଼ା (ḍile?ṛa) - ଖଟକାୟ, କେଡ଼ା one who is short
 ଚିସାଣ (ḍisari) - ଗୁଣ୍ଡିଆ witch doctor
 ଚି?, ଚିକ (ḍi?, ḍik) - ରହିବା to be stay
 ଚି?ଟ (ḍi?ṭig) - ସେଇପରି like that

ଢ଼ିଅ-ଡ଼େୟ-ଡ଼େଗ୍‌ଗଲ (d̥iʌ-d̥ɛya-d̥ɛg̥ni) - ସୁଗ୍‌ଗା
snake to wriggle

ଡୁ, ଡୁ (du, ru) - କମ୍ପା or

ଡୁକ (duk) - କହବା to say

ଡୁକା, ଡୁକାପଠି (ḍuka, ḍuka paṛi) - ଦୋ ପଇସା
two paise

ଡୁଗ/ଡୁକ (dug/duk) - ଛନ୍ଦ/ବାସନା କରିବା
to smell

ଡୁଗକ (dugbak) - ଓପାଡ଼ି ଦେବା to up root

ଡୁଗ (dug) - ଦଳୁଡ଼ି ପଳେଇବା to flee

ଡୁଗା (duga) - ଚୋରି କରିବା to steal

ଡୁଗ୍‌ଗା (duggia) - ଧୁଆଁ ପତ୍ର tobacco leaf

ଡୁଗ୍‌ଗି (duggi) - ଧୁଆଁ ଲିଆ ମେଘ, କୁଡ଼ୁଡ଼ା cloud
smoke on the hills

ଡୁଡ଼ୁଗ (ḍuḍug) ମାଟିକଳ ଘର under ground
room

ଡୁଣ୍ଡା (ḍunḍa) - ହୃଦୟ heart

ଡୁଣ୍ଡି (ḍunḍi) - କଣ୍ଡ bud

ଡୁମା (ḍuma) - ପୂର୍ବ ସୁରୁଷ ancestor

ଡୁମୁରି (ḍumuri) - କୁଡ଼ୁଡ଼ି mist

ଡୁମ୍‌ରି (ḍumri) - ତିମିରଫଳ fig

ଡୁର୍କା (ḍurka) - ଚୋରାଘା leopard

ଡୁରୁଗା (ḍuruga) - ଏକ ବାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର a stringed
instrument

ଡୁସା (ḍusa) - କମ୍ପଳ blanket

ଡୁସୁକ (ḍusuk) - ଇଚ୍ଛାକରିବା to desire

ଡେକ (ḍeki) - ବେଢ଼ି a big wooden device
for husking

ଡେକନ (ḍekon) - ଛୁଇଁଯୋଡ଼ bed bug

ଡେଗ (ḍeg) - ହେବା to be

ଡେଟ (ḍeṭ) - ଦେହ handle (of knife)

ଡେଡ଼ାରପ' (ḍeḍarap') - ଏକ ପ୍ରକାର ଲେଣ୍ଡା
a kind of snail

ଡେନେବ୍‌ସାଘ (ḍenebsaṅ) - ଦିଆପିଲି box of
matches

ଡେମ (ḍem) - କରିବା to do

ଡେଟ, ଡେନ୍ (ḍeg, ḍen) - ହେବା, ରହବା to be

ଡେମ୍‌ବୁ (ḍembu) - ସୁଗ୍‌ଗା ଅଢ଼ା pig stoye

ଡେରୁଟ (ḍerug) - ଶିଙ୍ଘ horn

ଡେରୁଟପେ (ḍerugpe?) - କାହାଳ funnel

ଡେର୍କ (ḍerni) - ପିଢ଼ି ladder

ଡ୍ରିକ (ḍrik) - ଚୋଲେଇବା to doze

ଡ୍ରିଗ୍‌ସାମ (ḍrigsam) - କାନେଇବା, କୁଡ଼ି ଶୁଣିବା
to eares drop

ଡ୍ରୁକା (ḍruka) - ଚୋରାଘା panther

ଡ୍ରୁଗୁକ' (ḍruguk') - ବେଦମୂଳ ଆତ୍ମ goitre

ଡ୍ରୁଗୁ'ଗା (ḍrugū'ga) - ଗଲଗଣ୍ଠ ରୋଗୀ
a man suffering from goitre

ଶ

ଶାଉନଡ଼ା (ḥainḍa) - ପିଠି (ବେଢ଼ି ପରିପେକ୍ଷ ଏକ ପ୍ରକାର
କଣ୍ଡ) a tree looking like the date palm
tree

ଶି'ମ?, ଇଣ୍ଡି'ମ? (ḥi'mo?, iṇḍi'mo?) -
ଶେଷ ବର୍ଷ' last year

ଶୁ'ସୁ' (ḥu'suṅ) - ଗୋଢ଼ି heel

ଶ୍ରେ (ḥre) - ଆଣ ! bring !

ଶୂଳ, ଇଶୂଳ (ṅḍāḍā, iṅḍāḍā) - ସେତେବେଳେ at that time

ଶୁକ୍ରଗାଣ (ṅḍraggaḥ) - ପତଳ ଶିରୀ rib, vein of leaf

ଶ୍ରେଣୀ (ṅḍrem) - ଚୋରୀ wing

ଢ

ଭେତସ୍ତୁରୀ (toitora-bu) - ମହାମଣ୍ଡଳ ସର୍ପ mahāmanḍal snake

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tok/toḡ) - ଖୋଲିବା to be untied

ଭେତ (tok) - ଗଣିବା to count

ଭେତ (tok) - ବିଚ୍ଛେଦିବା to untie

ଭେତସ୍ତୁରୀ (toktoḡra) - ଏଠେତେଠେ here and there

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tokpi?) - ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତହେବା to be free from bondage

ଭେତ, ଭେତ (toklo, toglo) - ଏଠାକୁ ଆସ come here

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tograk) - ଉଠିବା to get up

ଭେତ (tog) - ଘୋଡ଼ିବା to pierce

ଭେତ (tog) - ଶୟା କୁଟିବା to be powdered

ଭେତ (tog) - ଠିଆ ହେବା to stand

ଭେତ (tog) - ଧୋଇବା to wash

ଭେତରେ (togre) - ସେଠାରେ there

ଭେତରେ (togre) - ସେ ପାଖରେ in that direction

ଭେତସ୍ତୁରୀ (togḡsorbā?) - ଠିଆବାଳ, କରତା ଦେଖ one whose hair is erect on his head

ଭେତ (tonag) - ଉପରେ on, above

ଭେତ (tonḍ) - ଘଷିବେଳା to rub oneself

ଭେତସ୍ତୁରୀ, -ଭେତସ୍ତୁରୀ (tobḍur, -tobḍur) - ଭଲ white ant

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tomam) - ଆଠ eight

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tomḍak) - ଧୋଇବା to wash

ଭେତସ୍ତୁରୀ-ଗାର (tomboren-gar) - ଉତ୍ତର north

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tomḡa?ḡa?) - ଦାସିକିଆ cloth which

is being worn from the previous day

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tomlai) - ଓଢ଼ାକାଞ୍ଚ wide

ଭେ, ଭେ (tori, tor) - କେଉଁଠାରେ where

ଭେତ (torik) - କଳ ବାହୁବା to weed

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tortor) - ଅଣ୍ଟିବା to tremble

ଭେତ (tosiri) - ତାର wire

ଭେତସ୍ତୁରୀ (toḡig) - ଆଗକୁ ଝୁଲିବା to lean forward

ଭେ, ଭେ (to-, toḡ) - ଠିଆ ହେବା to stand

ଭେ (to) - ବାନ୍ଧ ମାଳିଆ to clean cooking vessels

ଭେ (tai) - ଖୋଳିବା to dig up

ଭେ-ଭେ (tai-ur) - ମୃଗମାଟି heap of earth, dug up by rats

ଭେତ (taiga) - ଭଲ big black ant

ଭେ (tak) - ଛଡ଼ାଉବା, ଛଡ଼ାଣିବା to flay

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tagag) - ଆଗେଇ ଚାଲିବା to crawl

ଭେତରେ (tagke) - ଛୋଟ ଖୋଲେଇ small size basket

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tagbok) - ସକାଳ morning

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tagmā?) - ଆଖି ଖୋଲିବା to open eye

ଭେତ (taji) - ସ୍ତର a balance

ଭେତସ୍ତୁରୀ (tandag) - ଆରମ୍ଭ କରିବା to begin

ଭେତ (tata) - ଆଜା father's father

ତାତାଇ (tatai) - ଝେଙ୍କାଇବା to spread out for drying
 ତାଟ (tati) - ଝଲପଟ leaf plate
 ତାନା (tana) - ପ୍ରକାଶିତ ହେବା to appear
 ତାନାନ୍ତରୁ (tanaintur) - ବାଡ଼ fence
 ତାନାପ (tānap) - ଘୁଲିଆ shed
 ତାନାରମ୍, ହାନରମ୍ (tānarom) - କାନ୍ shoulder
 ତାନ୍ତାୟ (tantāy) - ଏକ ବଣ୍ଡା ସଂପ୍ରଦାୟ
 a section of bonda
 ତାବୁକ୍ (tabuk) - ବାପା ଭୂଲ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି step father
 ତାମାକଲିପ୍ (tamaklip) - ଜୁଜୁକୁଲିଆପୋକ firefly
 ତାମାକୁଲି (tama?kuli) - ଜୁଜୁକୁଲିଆପୋକ firefly
 ତାମିକୁଲ-ବାଇ (tamikuī-bai) - ଭେରବଣ pregnant
 ତାମିକୁଲ (tamikuī) - ଭେରବଣ ହେବା to be pregnant
 ତାମିକୁଲ, ତାମିକୁଲଚେମ୍ (tamikuī, tamikuīdem)-
 ଭେର ବରେଇବା to make another pregnant
 ତାମଚମ୍ (tamrom) - ସଂମୋଟ the whole of something
 ତାୟସ-ଗିସିଗ୍ (taysa-gisig) - କୁକୁଡ଼ା ଡାକିବା ସମୟ
 cock-crowing time
 ତାରାବୁଲ (tarabula) - ତାଳ ରସ toddy palm
 ତାରାମ୍ (taram) - ଚୁଲିବା to touch
 ତାରା? (tara?) - ଅଲୋକିତ ହେବା to be bright
 ତାରା?ବୁଲ (tara?bula) - ତାଳ ପତର ମୁଣ୍ଡ ବନ୍ଧା
 palm-leaf head-band for woman
 ତାର୍ଟେ (tarte) - ସବୁକିଛି everything
 ତାରମାଗ୍ (tarmag) - ଏକ ଫଳ an edible fruit

ତାରଲା (tarla) - ପତର ଗୁଣା ବନ୍ଧା ବା ପଶିଆ
 a circular leaf-cloak for covering the back while weeding in the field during the rains
 ତାଡ଼କ୍ (tarik) - ଅଣ୍ଡା ବନ୍ଧାଲୋକ one whose waist is bent
 ତାଡ଼େକ (tarek) - ଅନ୍ୟପାଶ the other side
 ତାଲି (tali) - ତୋଲର ତାମାଗ ପାଶ right side leather of a drum
 ତାସ (tas) - ଘୁଷ କରବା work in the field
 ତାମି (ta?mi) - ଝୁଙ୍କିବା to sneeze
 ତାୟ (tāy) - ଗୁଣିବା to weave
 ତାୟି, ତେସି (tāyī, teṣī) - ଭଇଞ୍ଜୁଳା ant hill
 ତି (ti) - ସାମାଧି ଦେବା to bury dead body
 ତିଉର-ବାଇ (tiur-bai) - ଲମ୍ବା long
 ତିକବୁର (tikbur) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ a tree (de-bila)
 ତିକସୁଗ୍, ଡେକସୁଗ୍, ତି?ସୁଗ୍, ତେ?ସୁଗ୍ (tiksuḡ, teksuḡ, ti?suḡ, te?suḡ) - ଗୋଡ଼ leg
 ତିକସୁଗ୍-ଗ୍ରେମ୍ (tiksuḡ-grem) - ଭଲେଇ ଗୋଡ଼
 foot of cat
 ତିଗ୍ରି (tigrī) - ଶହେ hundred
 ତିଗ୍ (tig) - ଭେଦେବା be pierced
 ତିଗ୍-ଏ? (tigrē?) - କାଠର କୁଣ୍ଡିଆ ମୂଷଳ wooden pestle
 ତିଗ୍-ଏ?-ସୁଗ୍ (tigrē?-suḡ) - କୋଡର ରୋଗ
 elephantiasis
 ତିତି (titi) - ହାତ hand
 ତିତିମ୍ (titim) - ତେତୁଳ tamarind
 ତିନା (tina) - ଦେଖାହେବା to be seen

ତଳଟ-ଗ? (tinig-go?) - ବୁଲୁଣୀର notch of axe
 ତନେରକ (tinerak) - ତଳଆ head-pad
 ତନେ?ସୁଟ (tine?sug) - ଗୋଡ଼ର ଗୋଡ଼ିଆ one
 having elephantiasis
 ତନ୍ତମ୍ (tintim) - ତେନ୍ତୁଳି tamarind
 ତପ୍ (tip) - ମୁଣ୍ଡର pointed edge
 ତପ୍ (tip) - ଚନ୍ଦ୍ରଦେବର ପଡ଼ିବା to drip
 ତପା? (tipa?) - ଲୁଚାଇବା to conceal some-
 thing
 ତପନି, ଟିପନି (tipni, tipni) - ଏପେକାର ଛୋଟ
 ଖେଳେଇ a kind of small basket
 ତମେ (ବାଇ) (time (bai) - ନୂଆ new
 ତମେ (time) - ନୂଆ ହେବା to be new
 ତୟାର (tiyar) - ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା to be ready
 ତରାଟନା-ନ? (tiragda-ma?) - ଭ୍ରମର ମୁହଁ ଚାଲିବା
 on who walks with the eyes looking up
 ତରବଢ଼ାକ (tiribḍak) - ମେଘ cloud
 ତରବଢ଼ାକ' (tiribḍak') - ମେଘାଚ୍ଛନ୍ନ ହେବା to be
 clouded
 ତରସା (tiriya) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ a kind of fish
 ତରେ, ଟେ, ତରେ (tire, tre, tire) - କେନ୍ଦୁର
 kendu tree
 ତରେପା (tirepa) - ଏକପ୍ରକାର ଛତୁ a kind of
 mushroom
 ତରେଲେକ (tirelek) - ଏଠାଠି together
 ତରବିଡ଼ି (tiribiri) - ଏକପ୍ରକାର ବାଦ୍ୟ ବା ଡୋଲ
 a kind of drum
 ତରମଡ଼ାକ' (tilimḥak) - ଢାଳି ଥରାଣି floor
 ତରସୁ? (tilsu?u) - ଟିଲି ତେଲ til oil

ତରି (ti?ri) - ଛଅ six
 ତୁ (tu) - ବାନ୍ଧିବା to tie, knot hair, turban
 ତୁଆର (tuar) - ବରଗଛ banyan tree
 ତୁଆଲ (tual) - ଝାଡ଼ିଏଲ୍ towel
 ତୁକ, ତୁଗ (tuk, (tug) - ବଳ ବାହାରିବା to weed
 ତୁଗଲ୍ (tugol) - ଗତକାଲି yesterday
 ତୁଟ (tug) - ପିନ୍ଧିବା to wear
 ତୁଟ (tug) - ମାପିବା to measure
 ତୁତାର (tutari) - ପାଷାଣ goad
 ତୁତୁପେ-ବାଇ ତୁତୁରେ (ବାଇ) (tutupe-(bai) tuture
 (bai) - ଖରା stummerer
 ତୁନ (tun) - ଫିଲାଇ ଶିଖିବା to sew
 ତୁନା (tuna) - ଘନ ଭଉଣୀକୁ ସମ୍ବୋଧନ younger
 sister
 ତୁନାଇତୁର, ତୁନେତୁର, ତାନାତୁର (tunaitur,
 tunetur, tanaintur) - ବାଡ଼ି, ଦେଇ fence
 ତୁନୁ (tunu) - ଖୁଣ୍ଟ, ଖୁମ୍ବୁ post
 ତୁନୁ (tunu) ସୂର୍ଯ୍ୟହେବା to be filled
 ତୁନୁପାକ' (tunupak') - ବୋର୍ସ a load
 ତୁନୁବକ' (tunubok') - ପରଡ଼ି turban
 ତୁନୁଡ଼ାକ (tunurak) - ପରାଣୀ urine
 ତୁନ୍ଦର (tundor) - ଚଣ୍ଡି (ମାଛଧରା ଢାଳି) a fish-trap
 of conical shape
 ତୁପାକ (tupak) - ବାନ୍ଧିବା to bind
 ତୁପୁସାଗ (tupusag) - ମଞ୍ଜି, ଅଣ୍ଡିଘାର marrow
 ତୁପୁସର, ତୁପୁସର (tupu-sar, tumpusor) - ଚକି
 ତିଆରି ତେଲ oil made from marrow
 ତୁବୁକ (tubuk) - ମାଟି earth

ଭୃକ (tubok) - ପଗଡ଼ turban
 ଭୃମୁଗ୍ରା (tumugra) - ରାତ୍ରି night
 ଭୃମୁଗ୍ର-ଲପ୍ (tumag-lap) - ଏକ ପ୍ରକାର କନ୍ଦା
 a kind of tuber (de-dor-kanda)
 ଭୃମରବେଲେଟ (tumorbeleg) - ଚେହେଇ ଶୋଇବା
 to lie on the back
 ଭୃମ? (tuma?) - ଶାଢ଼ି mouth
 ଭୃମ?-ରା (tuma?-ra) - ଗାଈର ଥୋମଣି snout
 of cow
 ଭୃମ?-ପି? (tumopi?) - ଚଢ଼େଇ ଅଣ୍ଟା beak
 ଭୃମ?-ବାଇ (tuma?-bai) - ବଡ଼ ଭୁଞ୍ଜାଳୀ who
 speaks too much
 ଭୃମ?-ଭୁ? (tuma?-bu?) - ଗୁମ୍ଫା ଥୋମଣି snout
 of pig
 ଭୃମ?ସିଟ (tuma?-sig) - ଭୁଞ୍ଜା ଅଣ୍ଟା hens' beak
 ଭୃମ୍ବା (tumba) - ଲଉ gourd
 ଭୃମ୍ଭ (tumba) - ଗଉଣୀ, ମାଣ a measure for
 paddy
 ଭୃ (tur) - ଉଦୟ ହେବା to rise
 ଭୃ (tur) - ବାହାର କରିଦେବା, ଉତ୍ପାଦନ to turn out
 ଭୃ (tur) - ଖୋଜିବା to search
 ଭୃଭୁ (turabu) - ବଣ୍ଡା ସ୍ତମ୍ଭାବନ୍ଧ ମୁଣ୍ଡବନ୍ଧର ଏକ ଅଂଶ
 a part of head bond (ranagbop)
 ଭୃଣ, ଭଣ (turi, tori) - କୁଆଡ଼େ ଯୁଆଡ଼େ where
 ଭୃ (turu) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ a kind of fish
 ଭୃସୁତ (turusog) - ଭୁଲ୍ fire place
 ଭୃଭଇ (turai) - ଶୁଣ୍ଠ broken rice
 ଭୃଭୁ (turgu) - ପରେ later

ଭୃ-ଗୁଟ (tur gu?g) - ଶିକାରକୁ ଯିବା to go to
 hunt
 ଭୃଗଣ୍ଡାରେ (turgonda?ge) - ଝରଣା fountain
 ଭୃସିଗରା (tursigrai) - ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ସମୟ
 sunrise time
 ଭୃ-ସି (tur-si) - ଦିବାଲୋକ day light
 ଭୃକ (turak) - ପଶୁରା urine
 ଭୃଗ (turag) - ପଶୁରା କରିବା to urinate
 ଭୃଲ (bail) (tuli (bai)) - ଧଳା white
 ଭୃଲ (tuli) - ଧଳାହେବା to be white
 ଭୃଲ (tuli) - ଧଳାକରିବା to make another
 white
 ଭୃସ (tusa) - ଏକ ପ୍ରକାର ବଛ ଗଛ orda tree,
 (myrabolum)
 ଭୃସ (tusog) - ଦେହର କଳାକାଲ a mole on the
 body
 ଭୃଟ (tu?g) - ମାପ କରିବା to measure (paddy,
 milk)
 ଚୈଇସା, ଚାଇସା (tēisa, tãisa) - ମଇଳା, ଅଧର୍ମନା
 dirt
 ଚେକସୁଟ, ଚେସୁଟ, ଚେସୁଟ (teksug, te?sug,
 tiksug) - ଗୋଡ଼ leg
 ଚେଗୁ? (teggu?) - ଅନ୍ଧାରରେ ଚାଲିବା, ପଛରେ
 ଚାଲିବା to chase
 ଚେନ (teñ) - ମୁଣ୍ଡାଣିବା to carry on head
 ଚେନ୍ଦରବ?-ସୁଟ (tendorb?o?-sug) - ଭୁଞ୍ଜା ଭୃ
 tuft of hair on hen's head
 ଚେନ୍ଦରବ?କୁଟ (tendorb?o?-kug) - ମୟୂରଭୃ
 tuft of hair on peacock's head

ଚେବ୍ (teb) - ରହବା, ଅଟକିବା to stay
 ଚେରଓ୍ଵା (terwa) - ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ eunuch
 ଚେଠାଠାଠା (teṭṣaṭgur) - ବିବାହ ସମ୍ପର୍କୀୟ ସେନା
 at the time of marriage (when only
 wine is served)
 ଚେୱିର-ବାଇ (tēur-bai) - ଚେଲା, ଉଚ୍ଚା tall
 ଚେୱି, ଚାୱି (tēṭ, tayṭ) - ଉଲଟୁଆ ant-hill
 ଚ
 ଚଣ୍ଡ (daṅḍ) - ଚଣ୍ଡ, ଶାସ୍ତି punishment
 ଚଢୁଗ (dotug) - ଚଢ଼ାଇ ଦେବା to poke fire
 ଚଦ୍ୟା, ଚଦ୍ୟା-ବାଇ (dodya, dodiya-bai) -
 ମନ୍ଦ, ଶରଣ bad
 ଚଦ-ବାଇ (dob-bai) - ସତ୍ୟ clean
 ଚଦା (doba) - ଧୋବା washer man
 ଚଦା-ବାଇ (dobla-bai) - ଧଳା the white one
 ଚଦ୍ୟା (doya) - ଦୟା, କରୁଣା mercy
 ଚରଣଚରଣ (darsandem) - ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା
 to pray to god
 ଚର (das) - ଦୋଷ fault
 ଚରା (dasra) - ଚନ୍ଦ୍ର ମାସ the month of
 asvina
 ଚାନ୍ଦର (dagdor) - ଚାନ୍ଦର doctor
 ଚାନ୍ଦର (dagrak) - ଓଢା wet
 ଚାନ୍ଦମାନିଜି (dagṛamaniji) - ଏକ ଦଣ୍ଡା ସଂପ୍ରଦାୟ
 a section of the bonda
 ଚାନ୍ଦ (datan) - ଚାନ୍ଦରୀ tooth-twig

ଦାପ୍ରେ (dapre) - ହଠାତ୍ suddenly
 ଦାର (dar) - ଦାଢ଼ ଅ sharp
 ଦାରାୟ (daray) - ଦଳଦ ଶସ୍ତ୍ର କରିବା to castrate
 bull
 ଦାରି (dari) - ଦେଶ୍ୟ prostitute
 ଦାରୋ (darola) - ଦେଶ୍ୟସକ୍ତ one who is
 attached to another man's wife,
 paramour
 ଦାଉଫା (dawṛa) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ a kind of
 tree
 ଦାଠୁକୁଇ, ଦାଠୁକୁଇ (daṭṭukuī, daṭṭikuī) -
 ଗ୍ରନ, ଦୁଧ breast
 ଦିଗାଲ୍ (digal) - ଚକ ଚକ୍ କରିବା glitter of
 jewel
 ଦିଗଦା (digdag) - ହଲକ flash of lightning
 ଦିଗିଆ, ଦିଗିଆ (diggiā, ḍiggiā) - ତମାଖୁ
 tobacco
 ଦିନକେ (dinke) - ସବୁଦିନେ daily
 ଦିନସୁ (dinsu) - ଲେଖ article
 ଦିୟାଲ୍ (diyali) - ଚାଉଁଚ ମାସ the month of
 kartika
 ଦିଶାରି (disari) - ଚୂର୍ଣ୍ଣିଆ spirit-doctor
 ଦୁଗ (dug) - ଅସଫାଳ ହେବା to be dirty
 ଦୁଗା-ରେମ (duga-rem) - ଚୋର thief
 ଦୁପ (dup) - ଧୂପ incense
 ଦୁମା (duma) - ଏକ ଜାତୀୟ ହରିଣ a kind of
 deer (de-barsiggiyā)
 ଦୁରା (dura) - ଧୂରୁବା ଜନଜାତୀ a man of dura
 tribe

ନସୁକ (nsuk) - କୁଣ୍ଡ knife
 ନସୁଗ୍ରା, ନସୁଗୁରା, ନସିଗ୍ରା (nsugra, nsugura,
 nsigra - ବେଲୀ banana
 ନସେଗୁ (nseggū) - ଲତା creeper
 ନସେମ୍ବୁ (nsembu) - ସିମ୍ବୁ a kind of bean
 ନସେଲିଗ୍‌ସାକ (nseligsak) - ନାଲିମୁହଁ ମାଙ୍କଡ଼, ପାଠ
 ମାଙ୍କଡ଼ red-faced monkey
 ନସେମି? (nse?mi?) - ନାକ nose
 ନସେଗୁକ୍ (nsegguk?) - ଦେହମାଳ neck-band
 ନସଣ୍ଡାଲ (nsonḍal) - ଗୁଣ୍ଡମୂଷା squirrel
 ନସର (nsor) - ଶୁଷ୍କ dry
 ନସର (nsor) - ଶୁଷ୍କିତା to be dried
 ନସର (nsor) - ଶୁଷ୍କେଇବା to dry up
 ନସର-କୁମ (nsor-kum) - ପାଣି କଖାରୁ a variety
 of white pumpkin mostly growing
 on the roof of a hut
 ନସର-ବଗ-ସି (nsor-bog-si) - କେତୁ catarrh
 ନସର୍ (nsḍ) - ବୋଦାଳ spade
 ନାଲ୍ରା (nalra) - nullah
 ନାଲସାଗ (nalsag) - ଚୋଡ଼ ପେଣ୍ଡି shin of leg
 ନାଟ (nag) - ଅମ୍ଭେ ଦୁଇଜଣ we two
 ପାଟବୁ, ନାଟବୁ?, ନାଟ୍‌ସ (nagbu, nagbu?, naḥḡ)
 - ନାଗ cobra
 ନାଗଲିଲି?-ସୁଗା (naglilil?-suga) - ଭୁବ୍ରେକବାସ
 as if embracing
 ନାଣ୍ଡେ (nande) - ତାହା ଅପେକ୍ଷା in comparison
 with
 ନାପ (nap) - ମାପିବା to measure
 ନାବାଏଡ଼ (nabaēd) - ଚଣ sugar

ନାୟ, ନେୟ, ନେଏ (nay, ney, neē) - ଅମ୍ଭେ we
 ନାୟିକ, ନାୟେକ (nayik, nayek) - ଗାଁ ମୁଖିଆ
 village head man
 ନାରା (nara) - ପଦ୍ମନାଡ଼ stalk of lotus
 ନାରି (nari) - ନାଡ଼ା pulse
 ନାଲ (nala) - ଚୁଙ୍କାଳାଳ a tube for blowing
 fire with the mouth
 ନାଲି (nali) - ବନ୍ଧୁକ gun
 ନା?ପା?ନା?ପା?ଡ଼େ (na?pa?na?pa?ḡe) - ବଣ୍ଡା ସ୍ତ୍ରୀ-
 ଲେକଙ୍କ ବ୍ୟବହୃତ ଲୁଗା cloth worn by bonda
 women
 ନା?ଲଗ (na?lag) - ଶାରୁଣୀ vulture
 ନି (ni) - ଠାରୁ from
 ନିଠି (niṭi) - ପିତା lead pipe
 ନିଠିବକ? (niṭibak?) - ଛୁରୀ razor
 ନିଗ (nig) - ମୁଁ I
 ନିଜେ (nije) - ଜଣେ self
 ନିମାନ (ବାଇ), ଲିମାନ (ବାଇ) - (niman bai)
 (liman bai) - ଭଲ good
 ନିନ୍ଦା-ସେଲି (ninda-selā) - ଅବଦାହତା ଯୁବତୀ
 grown-up un-married girl
 ନିନ୍ଦା (ବାଇ) (ninda (bai) - କଠିଣ, ଶକ୍ତ solid
 ନିମି (nimi) - ନାମ name
 ନିସାଣ୍ଡି (nisanḍi-undi) - ଗ୍ରାମ ଦେବତା village
 goddess
 ନିସାଟ (ବାଇ) (nisat (bai) - ଅକର୍ମଣ୍ୟ, Idle
 ନି?ତା (ni?ta) - ଠାରୁ from
 ନୁ (nu) - ଅମ୍ଭେ ଦୁହେଁ we two

ନେ (ne) - ଆମ୍ଭେ we
 ନେଉ (neñ) - ଚାନ୍ଦାଳୀ funnel
 ନେଉ (neñ) - ପତ୍ରକାନ୍ଦାଳୀ କରବା to make a
 leaf funnel
 ନେପ (nep) - ଘଣ୍ଟି, gong
 ନେରି, ଏରି, ଟେରି (neri, eri, ñeri) - ଶରୀର body

ପ

ପକା (poka) - ପାଖ side
 ପକାଳ, ପାମାଳ, କଥାଟ (pokal, pakal, kiag) -
 ପଖାଳ (cooked rice) kept in water
 on the previous night
 ପକଡ଼ି (pokri) - ପାଖୁଡ଼ା petal
 ପକସା (paksa) - ଏକପ୍ରକାର ମାଛ kind of fish
 ପକ୍ (pog) - ଫୁଟୁକାଡ଼େବା to blister
 ପଗୁନ୍ (pogun) - ଫାଲ୍‌ଗୁନ୍ ମାସ the month
 of phālguna
 ପଟାସ (poṭasa) - ପାକପତଳା, ପେଟ stomach
 ପଟି (poṭi) - ଏକପ୍ରକାର ଛୋଟ ମାଛ a kind of
 small fish
 ପଟିଆ (poṭia) - ପାଟିଆ wooden beam
 supporting the roof of a hut
 ପଟ୍ରା (poṭra) - ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ pregnancy
 ପଟ୍ରାକେରୁ (poṭraker) - ଧାନ ଥୋର ear of
 paddy which is not yet out
 ପଞ୍ଜାଲ (pañḍoi) - ଜୋଡ଼ା shoe
 ପତି-ଡେଗ (pati-deg) - ଧନୁର ବୁଣ bowstring

ପଦମ-ତି (podom-ti) - ହାତ-ପାଦୁକା palm of
 hand
 ପନିଆ (ponia) - ଖୁରୁ razor
 ପନ୍ତେକ (pontek) - ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ until
 ପପର (papar) - ଗଡ଼ିବା to roll down
 ପବ୍ (pob) - ଆଙ୍ଗୁ-ପବ୍ knuckle
 ପରକ୍ (porok) - ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ next time
 ପରାବ (porob) - ପର୍ବ festival
 ପରାଲ (ବାଲ) (porsal (baī) - ପରିଷ୍କାର clean
 ପଡ଼ି (pāri) - ବାଉଁଶ ଜଳା (ଦେଉଳିଥିରେ ତେଲ ମପାଯାଏ)
 a bamboo vessel for measuring oil
 ପଡ଼ିକ୍ (pārik) - ଶାପ ଭିତରେ ବସାଇ ଦେବା
 to be inserted
 ପଡ଼ିକ୍ (pārik) - ଭର୍ତ୍ତି କରିବା to insert
 ପଡ଼ିକ୍‌ଲଗ (pāreṭlag) - ଦୁଇ ଶବ୍ଦ କରିବା a click
 sound produced in the mouth
 ପଡ଼ିଲ (pāṛoi) - ଡ଼ମିରି ଫଳ fig
 ପଲି (poli) - ଗଣ୍ଠି joint
 ପଲି (poli) - ମହୁଦଣ୍ଡ honey comb
 ପଲ୍‌କା (ବାଲ) (polka (baī) - ନାକ ଗୁଡ଼ା
 nostril hole
 ପସା (posa) - ଅଳ୍ପକ୍ଷୁଳା handful
 ପସାଗର (posagor) - ପିତ୍ତଳ ସ୍ପ୍ଲିନ spleen
 ପ? (po?) - ଅଧିକମ ଛେବା to cross
 ପ? (po?) - ପାରି ଭରଦେବା to take another
 a cross
 ପ? (po?) - ପତ୍ରଠୋଲ ସିଲାଇ କରିବା to sew leaf
 cup
 ପ?-ମି? (pa-mi?) - ପତ୍ର ଠୋଲ, ବଡ଼ା leaf cup
 (big size)

ପିପିଲି (pipili) - ପହଞ୍ଚିବା to swim
 ପା (pa) - ତୁମେ ଦୁହେଁ you two
 ପାଟର (paṭtor) - 'ପାଟ' ଶସ୍ତ୍ରଦାୟକ ପାଟର କାନ୍ଦର
 କେନ୍ଦ୍ର a man of the pātor caste, a section
 of the rōṇā
 ପାଳି (paḷi) - କାମ work
 ପାକ (pak) - ଫୁଲ ଫୁଟିବା, ଖୋଲିବା petals to
 open
 ପାଗୁର (paḡur) - ଲେମ୍ବୁ lemon
 ପାଗୁଳ (paḡul) - ଜମଳା orange
 ପାମ (pāma) - ପତ୍ତା leveller
 ପାନ୍ଦ (pāṇḍ) - ମାର୍ଗଶୀର ମାସ the month of
 agraḥāyāṇa (November-December)
 ପାନ୍ଦା (pāṇḍā) - ଜୋଡା shoe
 ପାଟି (paṭi) - ଛୋଟପାଟି a small pot
 ପାଦା (pāda) - ପଡ଼ା field
 ପାନ (pāna) - ପାନପତ୍ର betel-leaf
 ପାନ (pāna) - ଡାଗ snare
 ପାରକ (pāra) - ନଦୀ river
 ପାରାସ୍ତି (pāraṣṭi) - ଜଙ୍ଗଲ ଅତିଥି forester
 ପାରକା (pāra) - ଦୁଇ ପଇସା two paise
 ପାର୍ଦ୍ଧି (pārḍi) - ଏକ ଢାକ a tree
 ପାର୍ବୀ (pārwa) - ପାଉଁ ପigeon
 ପାରିଆ (pāriā) - ବଂଶ, ଗୋଷ୍ଠୀ clan
 ପାରିଗା (pāriḡā) - ଛଢ଼ା female calf
 ପାରିମେ? (pāriṃe?) - ମାଲ ଛେଳିବୁଝ kid
 ପାରି (pāri) - ପାଟର କାମ field on the hill
 ପାଲ (pāl) - ଅନ୍ୟ another, different

ପାଲ, ପାଲସୁ, ପିଲସୁ (palaṣ) - ପାଲି for, for the
 sake of
 ପାଲସେମୁକ (pālasemuk) - ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକଣ୍ଠ plant
 ପାଲ (pāl) - ନଦୀ କୂଳ river bank
 ପାଲଦା (pālda) - ପାଲଧୁଆ a tree
 ପାଲି (pāl) - ନୂଆ ପତ୍ର new leaf
 ପାସାଲ (pāsaḷ) - ନିଜେ ଘୁମିବା to turn (oneself)
 ପା? (pā?) - ଆକାଶ ନିର୍ମୂଳ ହେବା sky to be
 cleared up
 ପା?ର (pā?r) - ଭୋଗହେବା to dawn
 ପା?ରୁ (pā?ru) - ପତ୍ର leaf
 ପିଆଲ, ପିଆଲ (piā, piyā) - ନଡ଼ା paddy
 straw
 ପିକା (pika) - ବାହୁର ଗୋଡ଼ calf of leg
 ପିକ (picok) - ଚୋଷିବା to press, squeeze
 ପିଟ (piṭ) - ଭଙ୍ଗ ଦିବା, ନଷ୍ଟହେବା to break, to be
 spoiled
 ପିଣ୍ଡା (piṇḍā) - ବରଣ୍ଡା verandah
 ପିତାସି (pitāsi) - ମୃତ୍ୟୁ ବେଳେ ପିତା ଅନ୍ତ ଖାଇବା
 a death rite performed on the 3rd day
 ପିନେ? (pine?) - ପିପା ବାଦ୍ୟ horn-pipe
 ପିପାଲ (pipāl) - ପିପାଲ ଢାକ pipal tree
 ପିରି? (piri?) - ଚଢ଼ିତରୁ ବାଇ
 ପିରିଗୁକ (piriḡuk) - ବେକ ମୁଣ୍ଡା back of neck
 ପିଲ (pil) - ଚୋଷିବା to squeeze
 ପିଲକା-ତି (pilka-ti) - ଛଅ ଆଙ୍ଗୁଳି one having
 six fingers in each hand
 ପୁଇ (pui) - ଚାଲିଯିବା to jump

ପୁଗ୍ରୁକ୍ (pugruk) - ଭଙ୍ଗିଯିବା to be broken
 ପୁଗ୍ଲୀଢ଼ (puglaṅḡ) - ଭଙ୍ଗହେବା to be folded
 ପୁଟେପ୍ (puṭep) - ଆଙ୍ଗୁଠି ଡ଼କେଇବା to snapping
 of the fingers
 ପୁଣ୍ଡ (puṇḍ) - ବିଶ୍ରାମ ନେବା to take rest
 ପୁଣ୍ଡା (puṇḍa) - ଉଶ୍ମାସ breath
 ପୁଣ୍ଡାସ୍ (puṇḍas) - ଅନ୍ୟକୁ ଅଟକାଇବା to stop
 another
 ପୁଟା? (puta?) - ଅଗ୍ନିକଣା ବାହାରିବା - (sparks)
 to come out
 ପୁଟା-ସଞ୍ଜ (puta?-saṅḡ) - ଅଗ୍ନିକଣା sparks
 ପୁଟ୍ଟା (putṭa) - ଆଖିପୁଅ eye-ball
 ପୁନୁଁ (punūi) - କଙ୍କଡ଼ା crab
 ପୁନତା? (punta?) - ବଡ଼ ପେଟିଆ a pot-bellied
 person
 ପୁନି, ପୁନି (punni, punni) - ପତ୍ତା lotus
 ପୁନିଠାକ୍ (punnīṭak) - ମୁଣ୍ଡଳାକୃତ ନୃତ୍ୟ
 a dance forming a circle
 ପୁପାସ୍ (pupay) - ସ୍ତ୍ରୀର female organ
 ପୁପୁ-ମ (pupuī-ma?) - ଛିନା ଆଖିଆ one having
 large eyes
 ପୁର (pur) - ବଢ଼ି flood
 ପୁରା? (pura?) - ଲୁହ tail
 ପୁରୁକ୍ (purtuk) - ଭଙ୍ଗିବା to break
 ପୁରାକ (purak) - ପତ୍ର କଟିଲିବା (new leaf)
 to appear
 ପୁରୁପା (puṛupa) - ଢଳା, କେଳା off shoot
 ପୁସ୍ (pus) - ଗୌର ମାସ the month of pousa
 ପୁସାସ୍ (pusaypa) - ପିତାମାରି ଗଛ pitmāri tree

ପୁସି? (pusi) - ଆମ୍ବିଳା ହେବା to be sour
 ପୁସୁ (pusu) - ତାଆଁଶ, ଉକୁଣାଆ ପୋକ flea
 ପୁସୁପା (pusupa) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ a kind of
 tree 'margosa'
 ପେ (pe) - ତୁମେ you
 ପେଆଳ (peaj) - ପିଆଳ onion
 ପେଗୋ-କଡ଼େଆ (peggo-kaṛea) - ପେଙ୍ଗୋ
 ଗୋସାଲ ଲୋକ a man of pengo tribe
 ପେଣ୍ଡମ୍ (pendom) - ପୁଆଁରୁ ତିଆରି ହୋଇଥିବା
 beer made of sūa
 ପେଟି (peti) - ପାଟିରେ ଅଙ୍ଗୁଠି ରଖି ଶୁଣିବା ମାରିବା
 to whistle by putting the fingers inside
 the mouth
 ପେନି (peni) - ସର୍ପ ଡେଆ hood of serpent
 ପେର (per) - ପାଟି ପୋଡ଼ିବା, ଗରମହେବା to be hot
 ପେ? (pe?) - ବଂଶୀ ବଜାଇବା to blow a flute

କ

ବ (ba) - ମହୁଲତା mahua tree
 ବ (ba) - ଭଜରେ in
 ବଇ (bai) - ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ପ୍ରତୀକ୍ଷା feminine affix
 ବଇପାରି (baipari) - ବେପାରୀ a trader (male)
 ବଇସାକ (baisak) - ବୈଶାଖ ମାସ the month of
 vaisakha
 ବଏରା (baēra) - କାଳି a deaf person
 ବକ/ବକ-ପି? (bak, bak-pi?) - ହାସ, ବଡ଼କ duck
 ବକାମେ? (bakame?) - ବୋଘା, ଅଣ୍ଡିରୁ ଗୋ
 he-goat

ବକୁଟଲୁକ (bokugluk) - ଇର୍ଷର hornet
 ବକର (bokor) - ପଶ୍ୟାସ କଣ୍ଠା to joke
 ବକରବାର (bokor-bar) - ଥକା ବ୍ୟପର୍ଣ୍ଣ a joking
 relation
 ବକତେର (bakter) - ଶୁଭଳିବା to be hung (as
 an axe on the shoulder
 ବଗାଇ-ଗାତା (bogai-gāta) - ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱାସ pregnant
 ବଗାଲ-ଉଇ (baggal-ui) - ଭସି ବୁଲିବା float
 ବଗସ-ବାଇ (bgsa bai) - ଅକର୍ମଣ୍ୟ idle
 ବଟାଆଟି, ବଟା-ତି (boṭaagṭi, boṭa-ti) - ବୁଢ଼ା
 ଆଙ୍ଗୁଠି thumb
 ବପୁ (bopu) - ବଳ stremsts
 ବବ (bobbo) - ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନକରି ବାବୁ
 ଡାକିବା a term used to address
 younger ones
 ବବକେର (bobaker) - ଧାନ ଶିଖା ear of paddy
 ବବଗାରି (bobogari) - ଅଗ୍ରପାର୍ଶ୍ୱ front side
 ବବ-ସାଗ (bob-sag) - ମୁଣ୍ଡର ଝରୁଆ skull
 ବବସି? (bobsi?) - ମୁଣ୍ଡବ୍ୟଥା
 ବର (bor) - ବର banyan
 ବରୁ (bor) - ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ କଣ୍ଠା to fill water
 ବରା (bora) - ବସ୍ତା, sack
 ବରା (bora) - ଭୟ ଦେଖାଇବା to frighter
 ବର? (bor?) - ରକ୍ଷା ପାଇଯିବା to be saved to
 live
 ବରକୋଳି? (borkoli) - ଏକ ପ୍ରକାରର ଲତା kind of tree
 ବଡ଼ (boṛ) - ପାଲ turn
 ବଡ଼ାଇ (boṛai) - ବଡ଼ମା, ବଡ଼ ବୋଉ father's
 elder-brother's wife

ବଡ଼ମ (boṛam) - ମନ୍ତ୍ର incantations,
 ବଲି (boli) - ବାଲ୍ୟ ମାଛ kind of fish
 ବଲିଆ (bolīa) - ବଲିଆ ଗଛ bolyā tree
 ବଲୁକପ? (bokpo?) - ଏକ ପ୍ରକାର ପିଠା kind of
 cake
 ବଲୁଗାମ (bolugsa?m) - ମାଣ୍ଡିଆ ପିଠା
 maṇḍeya cake
 ବସଲ (bosol) - ତଳେ ଖସିଯିବା to slip down
 ବନ୍ଧ? (bañc?) - ଶୁଦ୍ଧ ବାନ୍ଧିବା to tie the paddy
 field
 ବ?ରୁ bo?r - ସେ ସମୟରେ at the time if
 ବ?ରେ (bo?re) - ଭାଇ (ଭଉଣୀର ସମ୍ପର୍କୀୟ) brother
 ବ?ଡ଼ାକ (bo?ṛak?) - ସେଣ୍ଡିବାଲି sand well
 ବ?ସୁଟ (bo?sug) - ଦାଢ଼ରେ ଦାଢ଼ି ଲୁଗା to
 apply mud on a mud wall
 ବଞ୍ଚି (bṅṅ) - ବଂଶ clan
 ବାଇ (bai) - ଲେଖିବା, ଆଙ୍କିବା write
 ବାଇ (bai) - କଣ୍ଠିତ ବାଚକ the
 ବାଇଙ୍ଗରେ (baingēre) - ଶିଶୁର ଦୋଳ cradle
 ବାଇଞ୍ଜା (bainṅa) - ଧାତବ ଡେଲୁ a kind of
 metal bangle
 ବାଇଦା (baida) - ରୁଚ୍ଛ contract
 ବାଉର-ବାଇ, ବାଉର-ବାଇ (bair-bai, baur-bai) -
 ବୁଢ଼ା old
 ବାଇର (bair) - ବୁଢ଼ାହେବା to be old
 ବାଇଲକ (bailok) - ବନ୍ଧୁ, ସାଥୀ friend
 ବାକ (bak) - ପାଟିରୁ ମଞ୍ଚି ଥିବା to spit out
 pips
 ବାକର (bakra) - ବନ୍ଧୁ room

ବାଗ, ବାଗବ (bag, bagbo) - ଉପରେ above
 ବାଗାଇ (bagai) - ମଣିଷସିଂହ ବାଦ man-eater
 ବାଗାଇଡେଜ (bagaideg) - ବାଦ ଉପଦ୍ରବ to be
 infested with tigers
 ବାଟଟି (bagṭi) - ବଙ୍କା crooked, bent
 ବାଟସା (bagsa) - ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ upto, till
 ବାନ୍ଜା (banja) - ଭଣଜା sisters son
 ବାନ୍ଜି (banji) - ଭଣଜି sisters daughter
 ବାନ୍ଜି, ବାନ୍ଜଲ (banji, banjala) - ବାଞ୍ଛ
 a childless couple
 ବାଟା (baṭa) - ଭାଗ division
 ବାଟା (baṭa) - ବାଣ୍ଟିବା to distribute food
 after cooking
 ବାଟା ଡେମ (baṭa ḍem) - ଭାଗ କରିବା to divide
 ବାଟି (baṭi) - ପୁରୁ ପୁରୁ lung
 ବାଟିକୁଇ (baṭi kuī) - ବଡ଼ ମାଟି ବାଣ୍ଟି earthen
 pot of the biggest size
 ବାଣ୍ଡି (bandi) - ବୋଢ଼ାଗାଡ଼ି horse-cart
 ବାଟୁକଅଁଅଁ (batukଅଁଅଁ) - ଜାଅଁଲା twin
 ବାଦାୟ (baday) - ବାୟୁର ଖାସୁ କରିବା to castrate
 pig
 ବାଦେୟା (badeya) - ଖାସି ପୁସ୍ତୁର castrated pig
 ବାଦ୍ରାଇ (badrai) - ହତ୍ୟାକାରୀ murderer
 ବାନା (bana) - ଚିତ୍ର picture
 ବାନା (bana) - ବୁଲୁଆଁ a kind of nettle
 ବାନା (bana) - ଭୁଲିଯିବା to make to forget
 ବାନାଇ (banai) - ଭୁଲିଯିବା to forget
 ବାନାଇକ (banailok) - ଦୁଇବନ୍ଧୁ two friends

ବାନାରସୁଁ (banarasū) - ପୁରୁଣା କଥା, ଗପ old
 stories
 ବାନି, ବାନିବାଇ (bani, banibai) - ଭଲ good
 ବାନାପୁନ, ବାନାପୁଲ (bandapun, bandapul) -
 ଶ୍ରାବଣ ମାସ the month of sravan
 ବାନ୍ଦନ (bandan) - ଏକ ଗଛ a tree
 ବାବୁ, ବବ (babu, boba) - ସମସ୍ତାଧିକ ପଦ a term
 used to address younger ones
 endearingly
 ବାମ (bam) - ବେଟିବା, ଶାଲିବା to meet
 ବାୟୁ (bayg) - ଶୁଭା luck
 ବାୟା (baya) - ଶାଳମ mad
 ବାରିକ (barik) - ଗାଁ ମୁସିଆର ସଫଳାଣ୍ଡ a village
 guard of the dom caste
 ବାରତୁ? (bartu?) - ଏକାକ୍ଷେପକେ କାଟିବା to cut in
 one stroke
 ବାରଡେଜ-ଗିନେ (barteg gine) - କାନ୍ଧାକା ଦାନ୍ତ
 one having one tooth upon another
 ବାରଡେଜ ଡିଅ (barteg-dio) - ଦ୍ଵିତଳ କୋଠା
 two-storeyed building
 ବାରଡକ, ବାରଡ଼ା (bartok, bartoḡa) - ଅସଲ୍ଲା
 ପଥର ଦିନ day after tomorrow
 ବାରସିଗ (barsig) - ଦୁଇଦିନ two days
 ବାରସୁଁ (barsū) - ଗପ story
 ବାଟ୍ଟ (baṭṭ) - ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧସ under garment
 ବାଟାୟ (baṭay) - ବଢ଼ାଇବା to extend
 ବାଲି (bali) - ମୃତ୍ତିକା soil
 ବାସ (bas) - ବାସ, ସୁନ୍ଦର sweet smell

ବାସ (bas) - ବାଛିବା to select
 ବାସାକ-ତି (basak-ti) - ବାମ ହାତ left hand
 ବାସାଗ-ସୁଙ୍ଗ (basag-sug) - ବାମ ଗୋଡ଼ left leg
 ବାସାଗାରି (basagari) - ବାମ ପାଖ left side
 ବା (ba) - ବାପା father
 ବାକ୍ (baku) - ଅଗ୍ନିର ବାଦ tiger
 ବାକ୍-କୁଜି (bakjukū) - ଶ୍ୱେର father-in-law
 ବାତି (ba?ti) - ଚଟକଣା a slap
 ବାତି (ba?ti) - ଡାଳ ମାରିବା, ଯାପକ ମାରିବା to clap
 ବାରିଲୁକ (bárluk) - ସହୃଦୀ co-wives
 ବାରିଲେ (ba?le) - ବାପ ସମ୍ପର୍କୀର ସମ୍ପର୍କ relative
 on the father's side
 ବାସା (ba?sa) - ସ୍ୱୀକୃତି ବାପାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀର
 swearing by one's father
 ବାସୀ (ba?si) - ବୀଣା flute
 ବିଏ (bie?) - ଶିଶୁ ant
 ବିନୋଗ୍ରିଆ (bijnogria) - ଏକ ପ୍ରକାର ମୂଷା a kind
 of rat
 ବିଟା (bita) - ବୃଣ୍ଣ span
 ବିଟାକିଫା (bitakifa) - କୋକେଳ ଏକ ପ୍ରକାର ଗୀତ
 kind of insect looking like leech
 ବିଟିକ (bitik) - ଲୁଣ salt
 ବିଟୋରିଆ (bitor-dio) - କୋଠରୀର ଭାଗ the portion
 of a room for keeping house god's
 ବିମ୍ବିରା (bimbira) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗୀତ kind of
 insect
 ବିୟାଗ (biyag) - ସାନ ଭାଇକୁ ସମ୍ବୋଧନ ସଦ
 younger brother addressed by a
 brother

ବିୟାଗଲେ (biyagle) - ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ କେବଳ kinsmen
 ବିରି (biri) - ଉଚ୍ଚ ପାଖର ଗ୍ରାମ high land for
 cultivation
 ବିରିବାନିଆ ସିଗ (biribania-sig) - ବିରି ରଙ୍ଗ ବୁଲୁଡ଼ା
 a fowl of the colour of biri pulse
 ବିରେ (bire) - ପଥର stone
 ବିଲା (bila) - 'ବିଲ' ଗଛ bila tree
 ବିଲି (bili) - ଜଙ୍ଗ ଥିଗ
 ବିଲି (bili) - ମିଳେଇ ଯିବା to be dissolved
 ବିଲେ (bile?) - ତେଣୁ feather
 ବିସ (bis) - ପ୍ରକାଶ ଦେବା, ବିସ୍ତରା to scatter
 ବିସାଟେନ୍‌ଡକା (bisatendka) - ଝିଲିଝିଲି house
 lizard
 ବିସାନ (bisán) - ବିଷ poison
 ବିସାର (bisar) - ବିଚାର to think in one's
 mind
 ବିସର (bisar) - ବୁର୍ଦ୍ଧା bad smell
 ବି? (bi?) - ବୀଜ ବୁଣିବା to sow seeds
 ବି-ବୁଟ (bi?-bug) - ଅଗ୍ନିର ମହିଷୀ male
 buffalo
 ବୁ (bu) - ମାତାଳ ହେବା to be intoxicated
 ବୁଇତୁର (buitur) - କେପ, ଖଜାର spittle
 ବୁଇତମ (buitom) - ଚୁମ୍ବନ ଦେବା to kiss
 ବୁଇରେ? (buire?) - କୁଟୁ, କୁଟୁ ହେବା to shrivel
 ବୁଇରେ?ରାଥା, ବୁଇରେ?ରାତା (buire?ratha, bui-
 re?rata) - କୁଟୁର ରେଖା, ଶୁଣ ବର୍ମ wrinkles
 ବୁଇଫାକ୍ (buiřak) - ସଞ୍ଜା ଚୋବା, ବୁଇ ଚୋବା
 to rinse
 ବୁଇଲ (buui) - ହରଣ to be lost

ବୁଦ୍ଧ (buut) - ବୃତ୍ତିବାୟୁ whirl wind	ବୁରାଗ (burag) - ଏକ ଗଛ a tree
ବୁଏ? (bue?) - ପିଞ୍ଜର ant	ବୁରୁ (buru) - ଫୁଲେଇବା to make to swell
ବୁକ (buk) - ଛତ୍ର chest	ବୁରୁକ୍ (buruk) - ହୃଦୟ heart
ବୁକ୍/ବୁଗ (buk/bug) - ବଜେଇବା to beat	ବୁର-ବାଇ, ବ୍ର-ବାଇ (bura-bai, bra-bai) - କଞ୍ଚା unripe
ବୁଗ-ରେମ-ବାଇ (bug-rem-bai) - ହତ୍ୟାକାରୀ murderer	ବୁରୁ?, ବରୁ? (buro?, boro?) - ରକ୍ଷା ଦେବା to be saved
ବୁଗ୍ରାକ (bugrak) - ବୁଡ଼ିଯିବା to be drowned	ବୁରୁତାଗ (burtag) - ଉଦ୍ଭିଦ animal called goil
ବୁଗସା? (bugsa?) - ଶସ୍ୟ ଅମଳ ପାଇଁ ପିଟିବା to thresh with flail	ବୁରୁବୁଗ (burbug) - ଏକ ପ୍ରକାର ବୃକ୍ଷ ଫଳ a kind of wild fruit
ବୁଗ (bug) - ରଖିବା to put, keep	ବୁରୁଲୁଅଁ ଅର୍ଥ (burulũũ) - କାରକ ସନ୍ତାନ bastard
ବୁଗ୍ତେ (bugte) - ଅଣ୍ଟିର ମହୁଁଷି buffalo (male)	ବୁରୁସୁଗ (bursug) - ଉଚ୍ଚ ପାଟଳୀ ଭୂମି high land for cultivation
ବୁଗ୍ତେଡ଼େ (bugtere?) - ଏକ ପ୍ରକାର ବଡ଼ ବେଙ୍ଗ a big variety of frog	ବୁଡ଼ (bur) - ବୁଡ଼ିଯିବା to be drowned
ବୁଟା (buṭa) - ବୁଝା bush	ବୁଡ଼ାୟ (buray) - ବୁଡ଼େଇ ଦେବା to drown another
ବୁଟିକମ (buṭikum) - ଲିଙ୍ଗ penis	ବୁଢ଼ିଟ (buṛiṭ) - ବାଦ୍ୟ ବଜେଇବା to play on an instrument
ବୁଣ୍ଡାକ (buṇḍak) - ଡିଡ଼ାୟା ଗୋଷ୍ଠୀର ଲୋକ a man of the didayi tribe	ବୁଢ଼ୁ (buṛuṅ) - ବନ୍ଧନି ହତ୍ତ fishing rod
ବୁତୁଗ (butug) - ଭୟ fear	ବୁଲ (bul) - ଏଠେ ଚେତେ ବୁଲିବା to roam
ବୁଦ୍ଧି (buddi) - ବୁଦ୍ଧି intelligence	ବୁଲି (buli) - ଜଞ୍ଜ ଥିଗ୍
ବୁନୁଇତୁର (bunuitur) - ବେପ, ଲଳ saliva	ବୁଲୁ (bulu) - ଭଉଣୀକୁ ସମ୍ବୋଧନ ପଦ sister (addressed by another sister)
ବୁନୁକ୍ (bunuk) - ଲଢ଼େଇ ଦେବା to fight with one another	ବୁଲୁ-ବାଇ (bulu-bai) - ପାଟଳି ଫଳ ripe fruit
ବୁନୁଗ୍ (bunug) - ଅପାତ, ମାଡ଼ stroke	ବୁଲୁ (bulu) - ପାଟଳି to become ripe
ବୁନୁଗୁଡ଼ିଗ (bunugdig) - ଡୋଳ a drum	ବୁଲୁକେରୁ (buluker) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ, ପତ୍ରରୁ a tree (de-porey)
ବୁନ୍ଦ (bund) - ଗଛର ଶ୍ରେଣୀ stem	ବୁଲୁ-ବବ (ବାଇ) (bulu-bob (bai) - କରୁଣ ବାଳ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ a grey-haired person
ବୁବୁ? (bubu?) - ପାପ snake	
ବୁବୁଲାଇ (bubulai) - ଦୁଧ ରେ cream of milk	
ବୁୟିଡ଼ିଗ (buyirig) - ବର୍ଣ୍ଣା ବଜାଇବା to play on a flute	

ମମାଇତେ (momaitor) - ଏକ ପ୍ରକାର ପିଠା
a kind of cake
ମମରତକ' (momortok) - ତାର star
ମର, ମରି, ମୁରି (mor, mori, muri) - କପଣ,
କେଉଁଭଳି how
ମରାଇ-ବାଇ (morai-bai) - ଧସ୍‌ପାଦକ, କଳହୁଡ଼ା
deceitful, a quarrel some person
ମରକ (morak) - ଛଦରୁ ଉଠିବା to rise from
the bed
ମରକା-ବାଇ (morka-bai) - କଟା ଭାଙ୍ଗି
one whose ear in cut
ମରକ (morki) - ମଇଳା dirty
ମରକ-ପଠ' (morki-paṭ') - ମଇଳାଲୁଗା dirty
cloth
ମରତକ' (mortok') - ତାର star
ମରସିଙ୍ଗ (morsig - ଲଜ୍ଜା chilli
ମରସିଙ୍ଗ (morsig) - ରୁଗ୍ଣ ହେବା to be pungent
ମଡ଼ (maṛ) - ଚାଳନୋଡ଼ିବା to pull boy the ear
ମଡ଼ା (maṛa) - ମୋଡ଼ the turn in the line of
ploughing
ମଡ଼େଆ (morea) - ବାବାମା Brown
ମଲ (mol) - ମୂଲ୍ୟ cost
ମଲୁଆ (molua) - ଏକ ପ୍ରକାର ମୂଞ୍ଚା kind of rat
ମଲାଇ, ମଲ୍‌ଲୁ (moloi, mo'loy) - ପାଞ୍ଚ five
ମ' (ma?) - ବର୍ଷ year
ମ' (ma?) - ଆଖି eye
ମ-କାକା-ବାଇ, କାକା-ବାଇ (ma-kana-bai, kana-
bai) - ଅନ୍ଧ a blind man

ମ'-ନଞ୍ଜର (ma'naṅjor) - ଜମା pair of
spectacles
ମ'-ଓଁକନଡ଼େମ (ma'-wakingrem) - ଅନ୍ଧଲୋକ
a blind person
ମ'-ସି? (ma'-si?) - ଆଖିଧସ୍‌ ରୋଗ eye disease
ମ'ସୁଙ୍ଗ (ma'sug) - ଦଳାଗଣି ankle
ମ'କା (maṅka) - ଏକ ଗଛ a tree
ମା (ma) - କଣ, କୌଣସି what, any
ମାଆପ୍ରୁ (maāpru) - ମହାପ୍ରଭୁ household god
ମାଆପ୍ରୁ, ନ-ଡ-ରେମ୍ (maāprun-d-rem) - ହାଡ଼ଠୁଟି
chicken pox
ମାଆଲ (maāl) - ଜନିତ, ମାଲ article, thing
ମାଇ, ମା'ଇ (mai, ma'i) - ସେ he
ମାଉ-ଉରୁତରମ୍ (mau-urtogma?) - ତିନି ବର୍ଷପରେ
3 years hence
ମାକ' (mak') - ଜାଣିବା to know
ମାକଡ଼ା (makṛa) - ବୁଢ଼ିଆଣୀ spider
ମାଗ୍ (mag) - ମାସମାସ the month of māgha
ମାଗ୍‌କିନ୍-ଡ-ରେମ୍ (mago'kin-d-rem) - ଜାଣିବା
କେକ, ଜ୍ଞାନ on who knows
ମାଗ, ମାଗା (mag / maga) - ବଡ଼ ଭାଇ elder
brother
ମାଗ (mag) - ଖେଳିବା to play
ମାଞ୍ଜାଲ (maṅjal) - ବହୁତ very much
ମାଟପା (maṭpa) - ମାଠ, ମୋଟା ବଉଳ
a wrapper
ମାଣ୍ଡି (maṅdi) - ଅଣ୍ଟା knee
ମାଣ୍ଡିକୁଟାଲେ? (maṅdikutaḷe?) - ଅଣ୍ଟା ମାଡ଼ି ବସିବା
to sit on bent knee

ମାଣ୍ଡୁ (mandu) - କାହିଁକି why
 ମାଣ୍ଡୁ (mandru) - ମନ୍ଦୁ honey
 ମାତା (mata) - କବଳ small pox
 ମାତର, ମାତର, ମାତରମ୍ (mator, mantor
 matorom) - କିନ୍ତୁ, ମାତ୍ର but
 ମାନ୍ (man) - କାହିଁକି why
 ମାନ୍ (man) - ମାନବା to obey
 ମାନନ୍ଦ୍ରୀ (mandri) - ଅଳସୁଆ lazy
 ମାନନ୍ଦ୍ରୀ (mandri) - ଧରନ୍ତେବା to be slow
 ମାମାଲେ, ମାମୁଜେ, ମାମୁଜେଲେ (mamale, mamuge,
 mamugle) - ମାମୁଁଘର ସମ୍ପର୍କୀୟ relatives from
 the mother's side
 ମାମୁଁ/ମାମୁଜ (mamu/mamug) - ମାମୁଁ, ପିଲା
 mother's brother, father's sister's
 husband
 ମାର-ଇ (mar-i) - ଏବଂ, ପୁଣି and, again
 ମାରାଗ୍ଗେର (maragger) - ଜାତ ଭାଇ cross-
 cousin
 ମାରାମତ (maramat) - ମରାମତ repair
 ମାରାୟ (maray) - ବୃହତ୍ big axe
 ମାରତଂଗା (marto'ga) - ପରେ ଦିନ day after
 tomorrow
 ମାରତଂଗାମା (marto'gma?) - ଦୁଇବର୍ଷ ପରେ 2 years
 hence
 ମାଲ (mal) - ଲତା creeper
 ମାଲକ (malak)-ଗାଈ ହମ୍ବୁଲକା (cow) to bellow
 ମାଲି (mali) - ମାଲି ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକ a man of
 the mali caste

ମାଲକମାନ (malkoman) - ଘନ ଜଙ୍ଗଲ dense
 forest
 ମାଲନ (malon) - କିଛି something
 ମାସା, ମାସେ (masa, mase) - କାହିଁକି why
 ମାସ (masa) - ଭଉଣୀ sister's son
 ମାଆ? (ma?) - ଭଉଣୀ, ପରବା curry,
 vegetable
 ମାଆଏ (ma'ae) - ସେମାନେ they
 ମାଣ୍ଡୁ, ମାଣ୍ଡୁ (mandu, ma'ndu) - କାହିଁକି
 why
 ମାଆପା? (ma'pa?) - ପତ୍ରକା leaf-cup (small)
 ମିଗ (mig) - ବଡ଼ ଭଉଣୀ elder sister
 ମିଣ୍ଡା (miṅḍa) - ଜଣେ one
 ମିଣ୍ଡିପ (miṅḍip) - ଦିନ, ରାତ୍ରି evening
 ମିମେ? (mime?) - ନୃତ୍ୟ dance
 ମିରି (miri) - କିପରି how
 ମିରେଟ (mireg) - ସ୍ୱାଦ taste
 ମିରେ?ବାଇ (mire?-bai) - କଳା black
 ମିଲୟ (milay) - ମିଶାଇବା to blend
 ମିସ (mis) - ମିଛ false
 ମିସାଗତକ୍ (misagtok) - ମଧ୍ୟରାତ୍ରି midnight
 ମିସାୟ (misay) - ମିଶାଇବା to mix
 ମିସିଗ (misig) - ଦିନେ one day
 ମିସ୍ତେ-ଡିଅନ-ଡି-ରେମ୍(ଠ) (miste-ḍion-ḍ-rem(Ṡ))
 ପଡ଼ୋଶୀ neighbour
 ମୁଇ, ମୁଇଟ, ମୁୟ, ମୁଇଁ (mui, muig, muy, muī)-
 ଏକ one
 ମୁଇଡା, ମୁଇଣ୍ଡା, ମିଣ୍ଡା (muīḍa, muīṅḍa, miṅḍa)-
 ଜଣେ one

ମୁଗା (muga) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ koksā fish
 ମୁଗ୍ଗୁର (muggur) - କୁହୁରୀ crocodile
 ମୁଗ୍ନା (mugna) - ଶଳାଗଣ୍ଡା a tree
 ମୁଟ୍ଟା (muṭṭa) - ଝିଟଣା hammer
 ମୁଣ୍ଡା (munḍa) - ବଡ଼ ଜଳାଶୟ a natural lake
 ମୁଣ୍ଡି (munḍi) - ଏକ ଗଛ a tree
 ମୁଣ୍ଡି (munḍi) - ମାଟି କଢ଼େଇ earthen pan for
 cooking
 ମୁଣ୍ଡେବେଳ (munḍebela) - ମଧ୍ୟାହ୍ନ mid-day
 ମୁତା (muta) - ଲୁହା brass pot
 ମୁତି (muti) - ମୁଦ୍ଦ finger-ring
 ମୁନ, ମନ (mun, mon) - ଇଚ୍ଛା desire
 ମୁନା (muna) - ମୁଣ୍ଡି pocket
 ମୁନା-ସୁସୁବ-ରେମ (muna-susub-rem) -
 ଚୋକେମାଲୁ a pick pocket
 ମୁନା? (muna?) - ବଡ଼ big
 ମୁନା?ଗିନେ (muna?gine) - ଜଳବାନୁ molar
 teeth
 ମୁନା?-ନଗ (muna?-nog) - ପ୍ରଥମ ସ୍ତ୍ରୀ elder wife
 ମୁନା?-ବବ-ରେମ (muna?-bob-rem) - ବଡ଼ ମୁଣ୍ଡିଆ
 a person with a big head
 ମୁନା?ମଗ (muna?mag) - ପ୍ରଥମଜାତୀୟ ବଡ଼ଭାଇ
 eldest brother
 ମୁନାମତେଆମଗ (muna?mañjeamag) - ମସିଆ
 ବାଇ second eldest brother
 ମୁନା?ଡ଼ା (muna?ṛa) - ବଡ଼ଭାଇ elder brother
 ମୁଣ୍ଡି (mundi) - ଡାହାଣ upper earring for
 male
 ମୁଣ୍ଡି (mudra) - ଶୁଭା earring (lower)

ମୁଣ୍ଡି (mundli) - ଏକ ବଣ୍ଡା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ a section
 of bonḍa
 ମୁସୁଟ୍ (mupuṭ) - ବନେଇବା to sprout
 ମୁର (mur) - ଏକ ଗଛ bau bija tree
 ମୁର (mur) - ବେଡ଼ ପଶା nape of neck
 ମୁରକ, ମରକ (murak, morak) - ବଢ଼ିବାକୁ ଉଠିବା
 to rise from the bed
 ମୁରଦାଇ (mursai) - ମୁରୁଦିବା to faint
 ମୁଲା (mula) - ମୂଳା radish
 ମୁଲିଆ (mulia) - ମୁଲିଆ ଜାତିର ଲୋକ a man of the
 mulia community; in this area their
 function is to collect articles and
 utensils of the dead from the grave
 yard
 ମୁଲକେ (mulke) - ଟିକେ, ମଧ୍ୟ even, a little
 ମୁଲ-ମୁଲାଇ (mul-suloi) - ଜନ୍ମସ୍ଥଳ womb
 ମୁ-ସିନା-ସିନି-ବେଲ (mu-sina-sini-bela) -
 ଲୋଧୁଳ dusk,
 ମୁସୁକ (musuk) - ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା to dream
 ମୁସ (musā) - ଉଦେ once
 ମୁସୁପ (musrip) - ମସୁରି ଖିଲି masur pulse
 'lentili'
 ମେଗ୍ଗାମ-ସାମ (meggam-sam) - ଏକ ପର୍ବ
 a festival
 ମେଣ୍ଡା (meṇḍa) - ମେଣ୍ଡା sheep
 ମେଟେ-ବାଇ (metāḡ-bai) - ସ୍ତୂଳ, ବୁଲ thin
 ମେଟାଗା (metāḡa) - ଉଦଳା one who is thin
 ମେମେ? (meme?) - ନୃତ୍ୟ dance
 ମେର୍ (meri) - ଖଳାଇ ମେର୍ ଚୁକ୍ ପୋଲ୍ pole in the
 threshing floor

ମେଢ଼-ଢ଼ିଆ (meṛ-ḍiā) ଦୋଳ ଥରୁଦର two-storied house
ମେସରେଟ (mesret) - ସ୍ୱରାଜ୍ୟ magistrate
ମେ? (me?) - ଯାକରକ younger brother
ମେ? (me?) - ନାଚକା to dance
ମେଢ଼େଲ (meṭḍer, e, le) - ଝୁରୁଜ kind of bean (de-jhoṭa)
ମେ?ଢ଼େଲ କିରା (me?ṛer kīrā) - ଏକ ପ୍ରକାର ପୋକ kind of worm (de-jṭakira)
ମୁଘାରି (mpar) - ଜ୍ୱାଳି ଚାଲାଇବା to blow out fire
ମୁଘା?ସୁର (mpa?sur) - କାଞ୍ଚ armpit
ମୁଘର (mpor) - ପୁଅ husband
ମୁଘ? (mpa?) - ଚପଟା cloth
ମୁଘାଟ (mbag) - ଭଣେଇ elder sister's husband
ମୁଘାଟ (mbag) - କୁସମ ଗଛ kusam tree
ମୁଘା?ସୁଟ (mba?yag) - ଦୁଇଜଣ two persons
ମୁଘା?ର (mba?r) - ଦୁଇ two
ମୁଘାରିସିଟ (mbarsig) - ଦୁଇ ଦିନ two days
ମୁଘଟ (mbig) - ଭଉଳ elder brother's wife
ମୁଘୁ (mbu) - ଝୁଡ଼ି, ମାଉସୀ father's younger brother's wife
ମୁଘୁରୁ (mbur) - ଶାକଳ crow bar

ଘ

ଘଟ-ତି, ଘସଟ-ତି (yag-ti, iyag-ti) - ଚୁଡ଼ା ଆଙ୍ଗୁଠି thumb
ଘଟ, ଘସଟ (yag, iyag) - ମାଆ mother
ଘଟକି?ସାର (yagkīyar) - ଶଶୁ mother-in-law

ଘଟକୁ (yagku) - ବାଘଣୀ tigress
ଘଟକୁଟ (yagkug) - ମୟୂର peahen
ଘଟଗଦ (yaggaḍ) - ଗାଈ cow
ଘଟବା? (yagba?) - ବାପ-ମା parents
ଘଟବୁଟ (yagbug) - ମହୁଣୀ she-buffalo
ଘଟବୁ? (yagbu?) - ମାଈ ସୁସୁରୀ female pig
ଘଟମେ? (yagme?) - ବେଲ she-goat
ଘଟରେମ (yagrem) - ମାଈ ବେଲେଇ female cat
ଘଟସି (yagsi) - ଝୁକୁଣୀ female louse
ଘଟସ? (yagso?) - ମାଈ ଚୁକୁରୀ bitch
ଘା, ଘସା (ya, iya) - ଆଉ ମା' father's mother's mother

ର

ରଗ (rag) - ରୋଗ disease
ରଟ ବାଲ (rag-bal) - ଲାଲ୍ red
ରଟଗୁଆ (raggua) - ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର motley
ରଟକାକ (ragrak) - ଲାଲ୍ ରଙ୍ଗ red coloured
ରମା (roma) - ବେଢ଼ାଲ kind of pulse (de-biri)
ରକାକ (rorak) - ଶୁଷ୍କିବା to squeeze
ରସ (ros) - ମଜ୍ଜା marrow
ରାଇସାଗ?ବ? (raisagba?) - ମଗାଣି burial ground
ରକ (rak) - ଚୋକା to tear something
ରକଡ଼କ (raktik) - ଚମକିବା to be startlen

ଗୁଡ଼ (rag) - ଲଟକି ରହିବା to get stuck, to be attached	ଗମ୍ଭର, ଗମ୍ଭର-ପି? (rambi, rambi-pi?) - ବଣି ଚଢ଼େଇ a kind of bird
ଗୁଡ଼ (rag) - ଗତ ଗୁଣିବା to cook	ଗାସି (rasi) - ପଲ flock
ଗୁଡ଼ଗୁ - (ragbip) ରନ୍ଧାବତ୍ତା the cooking and serving of food	ଗକାର (rikar) - କଳ୍ପ article
ଗୁଡ଼ବୀ? (ragbā?) - ମୁଣ୍ଡ ବନ୍ଧା head band	ଗକତାଟ (riktag) - ଲୁଗା to smear
ଗୁଡ଼ଡ଼ାକ (ragrak) - ମଞ୍ଚ scaffold	ଗଜିଆଟ (rigiag) - ଗୁଆଁ ଗୁଟ sūa rice (boiled)
ଗୁଡ଼ଲକ (raglak) - ଘେଟ୍ଟୁ glutton	ଗଜଡ଼ାର (rigdar) - ଗୁଆଁ sūa corn
ଗୁଡ଼ଲୀ? (ragla?bu) - ଅଳଗର python	ଗଜଗୁଡ଼ (rigrug) - ଗୁଆଁ ଗୁଣିଲ rice of sūa corn
ଗୁଣା (raja) - ଗୁଣା king	ଗଜବୀ?-ସି? (rige?-si?) - ଦୁଃଖି ଓ ଗୁଣିଣା ଲୋକ one who is always sick and morose
ଗୁଣି (rañdi) - ବଧିକା widow	ଗମ (rim) - କଳ କରବା to quarrel
ଗୁଣିଲ (rañdola) - ମୃତଦାର widower	ଗମକୂର-ବାଇ (rimkur-bai) - କଳକା, ଦୁଷ୍ଟ a quarrel some person
ଗାନ (ran) - ଗୁଣ, ଅଭିଶାପ a curse	ଗମନ (rimni) - ଗୁଣସ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ revenue inspector
ଗୁଣାଟଗୁ (ranagbap) - ବନ୍ଧା ଗୁଣାମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ବନ୍ଧା head-band worn by bonda women	ଗଲ? (rilā?) - ଏକ ପଦ a festival, a song dance held in the māgh month
ଗୁଣାପ (ranap) - ଟଣାଟଣି ହେବା to pull one another	ଗୀ (ri?) - ଦୁହଁ ହେବା to be milked
ଗୁଣି (rani) - ଗୁଣି queen	ଗୀତାଟ (ri?tag) - ଚୁଟକା to sprinkle
ଗୁପ (rap) - ଟାଣିବା to pull	ଗୀମି (ri?mi) ନାକ ସୁଁ କରବା to clear nose by blowing
ଗୁପୁ? (rapu?) - ଡୋପାଡ଼ିବା to throw	ଗେମି (re?mi) ନାକରେ ହେବା to have another's nose blown
ଗୁପତେ-ସୁ (rapte-ya) - ସବୁ all things	ଗୁଆ (rūa) - ଚୁଲ cotton
ଗୁପକାର (rabbar) - ଏକାଠି କରବା to collect	ଗୁଇ (rūi) - ଦୁହଁବା to milk
ଗୁପୁ (rablu) - ପିପୁଳୀ ଗଛ pipal tree	ଗୁଆଁ (rūā) - ଅଣ୍ଡାହେବା to be cold
ଗୁମନ, ଗୁମନ (ramon, rābon) ଗୁମାସ୍ତ ପକ୍ଷୀ eagle, hawk	ଗୁରୁ-ଗୁରୁ (ruk'-rug) - ଖୋଲିବା to open (door)
ଗୁମାସୁ (rampay) - କରାଣ୍ଡ ଗଛ karanj tree	ଗୁଡ଼ (rug) - ନେବା to take
ଗୁମପଲ (rampol) - ଆଦ ନେଟ୍ଟେଡ଼ କୁସ୍ତୁର apple	

ରୁଟ (rug) - ଅଣିବା to bring
 ରୁଟ (rug) - ଶତ୍ରୁ cold
 ରୁଟ ଅରକେ (rugakarke) - ଶୀତ ଋତୁ winter
 ରୁଣ୍ଡାସ (runday) - ଚୋରା ଜମିବା to collect at
 one place
 ରୁନ (run) - ଏକାଠି ହେବା be assembled
 ରୁନୁକ (runuk) - ଅଗଣା court yard
 ରୁନୁରୁ-ଗୋ (runtur-goe) - ଜଙ୍ଗଲର ଚଳି ଶୁଣା
 foot path in jungle
 ରୁମା (ruma) - ବିଲତ ବାଉଁଶ tomato
 ରୁମାକ (rumak) - ଭଣି birri corn
 ରୁମା-ରୁମି (ruma-rumi) - ବୋଲାଇବା
 to embrace one another
 ରୁଫାଗିନେ-ବାଇ (rufagine-bai) - ବାହାଜା ଦାନ୍ତୀ
 one with a protruding tooth
 ରୁସୁନ (rusun) - ଲଗୁଣ garlic
 ରୁକୁ-ରୁଗୁ (rūku-rugku) - ଚାଉଳ rice
 ରେକୁ? (reku?) - ଚାନ୍ଦି ଧରିଲେଇବା to apply
 white wash
 ରେକୁସୁ? (rekusu?) - ଚାନ୍ଦି ଲିପିବା to smear
 the mud wall
 ରେଗି (regi) - ଚେର root
 ରେଟ (ret) - ରେଟିବା to rub
 ରେପ-ରେବ (rep-reb) - ଚୋରାଇବା to chew
 ରେବୁ (rebu) - ଚେର cane
 ରେମ (remo) - ମନୁଷ୍ୟ person, man
 ରେଫି (refi) - ମେରୁଦଣ୍ଡ back bone
 ରେ? (re?) - ବାହା, wound
 ରେ?ଗି (re?gi) - ଚାନ୍ଦି ମାଳ wooden necklace

ଚମ (ram) - ଚମ dom caste
 ଚୁ, ଚୁ (ru, du) - ଜମ୍ମା or
 ଲି
 ଲ (lo) - ବଳି ହେବା to be left over
 ଲ (lo) - ଫାଟି ଉଠିବା pot to overflow
 ଲକ (lok) - ପଡ଼ିବା to fall
 ଲକୋପ (loktap) - ଶିଶିର dew
 ଲଗ୍ରାଇ-ରେମ (lograi-rem) - ଉତ୍ତରୁ ପଡ଼ି ମରିଯିବା
 one who had died from a fall
 ଲଗ୍‌ଲକ (loglak) - ବାହୁଣ ଜନ୍ମ କରିବା to calve
 ଲଟ (lot) - ଲଗଣ ବାସ thatching grass
 ଲଡି (lodi) - ଚାନ୍ଦି mud
 ଲନ-ଆ (lon-a) - ସତ୍ତ୍ୱେ in spite of
 ଲପ (lop) - ଚନ୍ଦା ଲଗୁଣ ଜଳଣ tuber
 ଲବୁର (lobur) - ଚଳି ଶିଖିବା କରିବା to dissolve
 and make a liquid of something
 ଲମ୍ (lom) - ଚାନ୍ଦି ଧରିବା to hold something
 in mouth
 ଲର (lor) - ଚାନ୍ଦି ଭଣିବା, ଚନ୍ଦାଳୀ ଚାନ୍ଦି ବାହାଜିବା
 to vomit, plantain to appear on the
 tree
 ଲଟା (lota) - ଦେବା necessity
 ଲସନା, ଲନା (losna, lona) - ମଧ୍ୟ also
 ଲ? (lo?) - ବହୁଣ a wart

ଲାଜଦେମ (lääjdem) - ଲଜିତହେବା to be
 ashamed
 ଲାଇ (lai) - ପାଣି ଚାଡ଼ିବା water to boil
 ଲାକର-କିନ-ଡ-ରେମ୍ (lakar-kin-d-rem) -
 ଲାଜୁଲେକ a tired person
 ଲକ୍ଷା (laksa) - ବାଜ ଅଳଙ୍କାର, ଚୁଡ଼ା kind of
 brass bangle
 ଲାଗୁକତୁଇ (laguktui) - ଏକ ପ୍ରକାର ଛତୁ kind of
 mushroom (de-tiṭṭi)
 ଲାଗ୍ରମ (lagrom) - ବାଡ଼ୁଟି pole of a carry-
 ing yoke
 ଲାଗ୍ଲକ୍ (laglak) - ଗୁମା cave
 ଲାଗ୍ଗମାର (laggamar) - କଙ୍କଡ଼ା ଶ୍ଵେତ scorpion
 ଲାଗ୍ଗବୁର୍ (laggbur) - ବାବୁଡ଼ bat
 ଲାଫା (laṭa) - ଜଙ୍ଗଲ forest
 ଲାଫି (laṭhi) - ଲାଠି stick
 ଲାଢ଼ି (laṇḍi) - ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ମାସ the month of May-
 June
 ଲାଢୁ / ଲାଢ୍ରୁ (laṇḍu, laṇḍru) - ସିଆଳ siyāli
 ଲାଢୁ (laṇḍu) - ଭୟ ଦେଖାଇବା to frighten
 ଲାଟେକ, ଲାଟ (latek, lat) ଲାଟ a kick
 ଲାମାମୁଗ୍ (lantamug) - ମଧ୍ୟମ ପ୍ରକାର ଖୋକେଇ
 a medium-size basket
 ଲାନ୍ତାର (lantar) - ଗ୍ରହେଇବା to embrace
 ଲାମୁକ (lamuk) - ସିଆଳ ଫଳ fruit of siyāri
 tree
 ଲାମୁ (lamu) - ଶଙ୍କୁଆ jackal
 ଲାମଲୁରେମ (lamlurem) - ଚଳ ବଣ୍ଡା ବୋଧ
 a plains bonda man

ଲାୟଗର (layagor) - ଗରମ hot
 ଲାରୁକ, ଲାରୁଗ-ସେମୁକ (laruk, larug-semuk) -
 ସିନ୍ଦି ଗଛ sindi tree
 ଲାସ (las) - ଗୁଳି ଚଳାଇବା, ଲାଡ଼ିବା to shoot
 (with gun)
 ଲାଆ (lia) - ଖଇ fried rice
 ଲାଆ ତୁଇ (lia-tui) - ଏକ ପ୍ରକାର ଛତୁ kind of
 mushroom
 ଲାଏଡ଼େମ, ଲୁଏରଡେମ (liertom, luertom) - ଓଠ lip
 ଲାଲି (liki) - ମଞ୍ଜି seed
 ଲାଲି-ମ? (liki-mo?) - ଆଖି ପୁଅ pupil of the
 eye
 ଲାଗି-ବାଇ, ଲାଗି-ବାଇ (liggi-baī leggi-baī) -
 ଓଜସ୍ଵୀ heavy
 ଲାଗ୍ଗି, ଲାଗ୍ଗି (liggy, leggi) - ଓଜସ୍ଵୀ ହେବା
 to be heavy
 ଲାଗ୍ଗାରକେ (liggararke) - ବର୍ଷାଋତୁ rainy
 season
 ଲାବାଇ (libaī) - ଯୋଡ଼ିଦେବା to rub off
 ଲାବାଇ (libaī) - ସାନ ଜଣେ husband's younger
 sister
 ଲାମ (lim) - ଖୋଡ଼ି ହେବା (thorn) to pierce
 ଲାମ୍ବି (limbi) - ବାହୁଳୀ catapult
 ଲାମ୍ବିଲୁ (limbilu) - କାନ ଗଞ୍ଜ lower ear
 ring for female
 ଲା? (li?)-ହାଁ ଲାଗିବା fire to be extinguished
 ଲା?ତାପ (li?tap) - ଗୁଡ଼ି ଖୋକେଇ a small basket
 ଲାଆ (lúa, loa) - ଲୁହା iron
 ଲୁଆର (lúar) - ହୁଲୁଲୁ ହେବା to be loose
 ଲୁଏନ (lüen) - ଗୁଡ଼ା road
 ଲୁକ (luk) - ଖୋଳିବା to dig with spade

ଲୁଗୁରୁ (lugbur) - ମାଣ୍ଡିଆ ବୋସିବା sowing of maṇḍiya corn by digging with a hoe	ଲେଆଟ, ଲେଂଆଟ (leag, leʔag) - ଜିଭ tongue
ଲୁଗ୍ରାକରେମ (lugrakrem) - ଭୃତ୍ ମଣ୍ଡି ବୋସି one who has died being drowned	ଲେଆ-ପୁପ' (lēa-sup') - ଚୁଣ୍ଡ dagger
ଲୁଗୁଂ? (lugṡṡ?) - ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍ଥାପନ (sun) to set	ଲେଇଟ, ଲି?ଟ, ଲିୟୁଟ (leüḡ, liʔḡ, liyug) - ଖାଲ ଧାନ ଜମି low-land for a paddy
ଲୁଗୁଡାକ (luglugdak) - ବଡ଼ବଜ୍ର thunder	ଲେଅଟ (leəʔ) - ଲେଉଟିବା to return
ଲୁଣ୍ଡିଟ (lundig) - ନାଭି navel	ଲେକ (lek) - ଲେଖିବା to write
ଲୁନୁରୁ (luntur) - କାନ ear	ଲେଖନ-କାପି (lekhon-kapi) - କଲମ pen
ଲୁନୁରୁ-ସି? (luntur-si?) - କାନରୋଗ a disease of the ear	ଲେଞ୍ଜାର (leñjar) - ଜଙ୍ଗଲ ଚଢ଼ଇ ଅଧିକାରୀ Ranger
ଲୁପ' (lup') - ଜମା ବାଦାମ ground-nut	ଲେପଟଦେ? (lepoʔbe?) - ନୟନଦି ଯିବା to crouch
ଲୁପ' (lup') - ଡୋଳ ହେବା to be swallowed	ଲେମ? (lemə?) - ନିଦ sleep
ଲୁବଇଠାଠ (luboṡṡak) - କଣ୍ଠି ମାଳ bead necklace	ଲେମ? (lemə?) - ଶୋଇବା to sleep
ଲୁମୁଇ (lumui) - ନରମ soft	ଲେମ?ସୁଟ (leməʔsug) - ଶୋଇବାବର dormitory
ଲୁମୁଫାକ (lumufak) - ବାବୁଳ dew	ଲେମ୍ପୁଟ (lempug) - ଅଣ୍ଡା waist
ଲୁମ୍ବ? (lumbə?) - ଚାଲ ଝିଙ୍କ cow-flea	ଲେ? (le?) - ବାଣିଶେଳା bamboo-shoot
ଲୁଫାକ (lufak) - ଛାଇ shadow, shade	ଲେ?, ଲେ?ଇ (le?, leʔI) - ବସିବା to sit
ଲୁଲି (luli) - କନ ଦେବୀ a forest deity wor- shipped with black fowl	ଲେ (le?) - ଚାପିବା to press
ଲୁସୁ (lusu) - ପୁସ pus	ଲେଂଆଟ (leʔag) - ଜିଭ tongue
ଲୁସୁନ (lusun) - ଗରୁଣ୍ଡ garlic	ଲେଂତାର-ବାଇ (leʔtar-bai) - ଡେପଟନାଳା ମଣିଷ a man with a flat nose
ଲୁସୁରେନ୍-ଗାରି (lusuren-gari) - ପଶ୍ଚିମ west	ଲେଂସିଟ, ଲେଇସିଟ (leʔsig, leisig) - ମାଛ ଟୋକେଇ fish-basket
ଲୁ? (lu?) - ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ହେବା (desire) to be fulfilled	ଲେ? (lē) - ଡେଇବା to lift
ଲୁ? (lu?) - ମାଗିବା to beg	ଲେ?ଲେ, ଲେ?ଲେନ (lēle, lēlen) - ଗାଦରେ ଦଳିଦେବା to tread
ଲୁଆଲ (lūal) - ବୁଝିବା to be bent	
ଲୁଆଇ (lūai) - ବକାଦେବା to bend something	

ସଲକ (salok) - ସିଧାହେବା to be straight
 ସଲକଡେମ (salokdem) - ସିଧା କେବା to make
 straight
 ସସ (sosa) - ସଢ଼ିଯିବା to be rotten
 ସସନ (sason) - ହାକୀବ hawk
 ସୈକ (sēik) - ଚଳା, ପକ୍ଷୀ adam's apple
 ସା (sa) - ମଧ୍ୟ, ଏବଂ also
 ସା (sa) - କାରଣରୁ on account of
 ସାଆ (saā) - ଚାହା tea
 ସାଆକାର (saākar) - ସାହୁକାର rich man
 ସାଇରେମ୍ (sairem) - ଭୂତ ghost
 ସାଆନି (saoni) - ବେଶ୍ୟା prostitute
 ସାକ, ସାଗ (sak, sag) - କେବଳ, ଏକ only
 ସାକ (sak) - ଚୁଷ୍ଟିବା to taste
 ସାକଡ଼-ବାଇ (sakar-bai) - ଅଣ୍ଟିଆରୀ narrow
 ସାଗୁର, ସାଗୁର (sagur, saḡgur) - ମହୁଳ ମଦ
 mahua liquor
 ସାଗର (sagar) - ସାଗର, ହ୍ରଦ big lake
 ସାଗମିଣ୍ଡା, ସାଗମିଣ୍ଡା, ସାଗମିଣ୍ଡା (sagminda) - ଏକାକୀ,
 ଏକକ alone
 ସାଗ (sag) - କେବଳ only
 ସାଗଠିସିଗ (sagathisig) - ଅଣ୍ଡା ଖୋଳଣା egg shell
 ସାଗି (saggi) - ସାଥୀ companion
 ସାଗ (sagḡa) - ବନ୍ଦ କରିବା to stop
 ସାଗସାଗ (sagsag) - ହଳଦିଆ turmeric
 ସାଗ ସାଗ-ବାଇ (sag sag-bai) - ହଳଦିଆ yellow
 ସାଗସାଗକେର (sagsag) - ଶିଳା, ଶିଳାଦୁଇଟି two pieces
 of stone used for grinding turmeric

ସାଠୁ (saṭu) - ଚଢ଼ି griddle
 ସାଣ୍ଡାଳ (saṅḡal) - ଚନ୍ଦ୍ରୀ, ଚନ୍ଦ୍ରୀକା weaver caste
 ସାଦ୍ (sad) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ kind of tree
 ସାନ (san) - ଗୁଣ୍ଡିବା to scream off
 ସାନାଗି (sanaggi) - ଦୁଇ ସହକର୍ମୀ two compa-
 nions
 ସାଙ୍କ (sank) - କେନ୍ଦୁ ଗଛ kadamba tree
 ସାପ (sap) - ଫଳ ଆସିବା to bear fruit
 ସାପାୟ (sapay) - ଘଷିତା to be pressed
 below
 ସାପୁଗ (sapug) - 'ସଲପ୍' ଗଛ salap tree
 ସାପୁଟା (sapuṭa) - ଏକ ବଣ୍ଡା ସଂସ୍ତରାୟ a section
 of bonda
 ସାବୁ (sabū) - ଭୃଷ୍ଣା ଗାତ a hole in the earth
 for pounding
 ସାମ (sam) - ଭାଷା language
 ସାମ (sam) - ଚୁକ୍କିରୁ ହାଣ୍ଡି ଓହ୍ଲାଇବା to take down
 pot from the fire-place
 ସାମକିରା (samakira) - ସର୍ପିକାଳୁଆ cater pillar
 ସାର (sar) - ମାଟି ଆଖି ଡାକିବା (fowl) to scratch
 earth
 ସାମ୍ବା (samba) - ପୁରୁଣ ହାତ ବଳା armlet for
 men
 ସାସାମ, ସାସାମ, ସାମ (saram, sāram, sram) -
 ସମ୍ବର sambar
 ସାରାୟ (saray) - ପାସ କରିବା to make to
 graze
 ସାରାୟି (sarayē) - ଏକ ବଣ୍ଡା ସଂସ୍ତରାୟ a section
 of bonda
 ସାରା-ସାରୀ (sara-sari) - ଫଳ ଶେଷରେ at the end
 ସାରି (sari) - ଫୁଲ flower

ସିଗ୍ସେ (sigsee) - ପୂର୍ବର former
ସିଏର, ସିଏର (sifer, siger) - ଝିଲି ବନ୍ଧ ଝିଲି tree
ସିସିଏ-ରେମ (seeie-rem) - ଶୋଇବହୁ କାନ୍ଦିବା one who weeps in sleep
ସିଟି (siti) - ଦାନ୍ତର ମଇଳା dirt of tooth
ସିଟଗୁର (sitgur) - କ୍ଷୀମ ହୁଳତା rest lessness
ସିତାପଲ (sitapol) - ଆଠ custard apple
ସିତା (sitra) - ଚନ୍ଦ୍ର, ରାଜା coloured partly red and partly white
ସିତା (sitra) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଛ kind of fish
ସିନ (sin) - ଛଡ଼େଇ ନେବା to snatch away
ସିନା (sina) - କଳ୍ପିତ but
ସିନାକ, ସିନା? (sina) - ଦରଜ debt
ସିନି (sini) - ଚଳ sugar
ସିନିଆଗି (siniagi) - ଚାଣି ଆଙ୍ଗୁଠି little finger
ସିନିଆ? (sinia?) - ବନ୍ଧୁଣି କଣ୍ଠା fishing hook
ସିନିଏ?, ସିନିଏଲ (sinie?, siniei) - ଦଉଡ଼ୁ ଆଲଗୁଣି rope-hanger
ସିନିକ (sinik) - ପକ୍ଷୀ ଧରଣା ପାଇଁ ବୁନ ଆଠା bird- lime
ସିନିକ, ସିନିକ୍ ସିନିକ (also sinig) - ପାଡ଼ିବା to fart
ସିନିଗବୁଗ (sinigbug) - ବନ୍ଧୁ ଘୋଡ଼ା a worm which emits bad smell
ସିନିଗସି? (sinigisi?) - ଆଠାକାଠିରେ ପକ୍ଷୀ ଧରଣା to trap bird with gum
ସିନିଫାକ (sinifak) - ଘେଜ water of boiled rice
ସିନେ (sine) - ଲଜା plough

ସିନେର (siner) - ଗୀତ song
ସିନେଲକ୍ (sinelak) - ଲଜା ଆଠ ploughshare
ସିନେଲକ (sinelak) - ଆଠ ଲଗାଇବା to attach ploughshare
ସିନେଲଗ (sinelag) - କୁଆଳ yoke
ସିନେଲପ (sinelop) - ଏକ ପ୍ରକାର କନ୍ଦମୂଳ kind of tuber (de-noggolkaṅdā)
ସିନିତା-ବାଇ (sinta-bai) - ଓସାର wide
ସିନିତାର (sintar) - ଘଡ଼ଘଡ଼ thunder
ସିନ୍ଦି (sindi) - ଓଜୁଣ ପତ୍ର ଏକ ପ୍ରକାର ବନ୍ଧୁ ସିନ୍ଦି tree
ସିନ୍ଦିକାତ୍ରା (sindikatra) - ଏକ ପ୍ରକାର ମୁଷା kind of rat
ସିପ୍ (sip) - ମୁଣ୍ଡରେ ଫୁଲ ଖୋସିବା to wear flower on head
ସିପାଈ (sipaī) - ଚପାଇବା, ଖାପ ଭିତରେ ବସାଇ ଦେବା - to insert
ସିପା? (sipa) - ମାଟିଆ ଜାତର ଲୋକ a man of the caste mat ya or bhumiya
ସିପୁଟାପ (siputap ବର୍ଷା) - ୧୧୩ rain
ସିବଡ଼ା, ସିବଡ଼ା (sibṛa sibṛa) - ଚୁଡ଼ା flattend rice
ସିମା (sima) - ଟିଣ tin
ସିମି? (simi?) - ମଧ୍ୟାହ୍ନ midday
ସିମେଡ଼ାକ, ସିମେଡ଼ାକ-ବାଇ (simerak, simerak- bai) - ନାଲିଆ red
ସିମେଡ଼ାକ (simerak) - ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗ ହେବା to be brown
ସିମଟା (simṭa) - ଚମୁଟା tong
ସିସିଏ (siye) - ନାଲି red
ସିର (sir) - ସ୍ତର nerve

ସିର (sir) - ଶେବା to tear
 ସିରା (sira) - କାଳ ink
 ସିରି (siri) - ଗଭୀର deep
 ସିରି? (siri?) - ଶୀଘ୍ର quickly
 ସିରେ?ମର (sire?mor) - ଧାନ୍ତୁଆ ଲଙ୍କା a small
 but very pungent capsicum
 ସିରକାକ-ଲୁନ୍ତୁର (sirkak-luntur) - ବଡ଼ କାନିଆ
 large-eared
 ସିରଲେ?ମି? (sirle?mi?) - ସିଆଣୀ mucus of
 nose
 ସିଫାକ (sirak) - ପେଟ ଗାଳିବା to strainout
 water from boiled rice
 ସିଲି (sili) - ମାଂସ flesh
 ସିଲି (sili) - ଇଠାଟଳ kind of fruit which
 is used in cleaning head
 ସିଲେଟ (sileg) - ଲମ୍ବ long
 ସିଓନା (siwna) - ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ a tree
 ସିଆ (sisa) - ପୂଜାରୀ priest
 ସିସି? (sisi) - ଦେଖା pain
 ସିସିରା (sisira) - ପାଣିସିଫାକିବା to sprinkle
 ସିସେନୁଗ (sisenug) - ପୂର୍ବ former
 ସିସେର (siser) - ଗୀତ song
 ସିସେରଗଣ?ଅ (siseragଣ?ଅ) - ନବଜାତ ଶିଶୁ
 new born child
 ସି? (si?) - ଜ୍ୱର, ବସ୍ତ୍ର, ଜଳରେ ପଡ଼ିବା fever, pain
 to have fever
 ସି? (si?) - 'ଦାଆ'ରେ କାଟିବା to reap with
 sickle
 ସିବାଗ (sibag) - ଜ୍ୱର ଧରିବା to have fever

ସିସାଗ, ସିସାଗ (sisag) - ହାଡ଼ bone
 ସିସପ? (si?sap?) - ମାଣ୍ଡିଆ କଣା harvesting
 mandeya corn
 ସୁ (su) - ତେଲ ମାଲିପ କରାବା to massage oil
 ସୁ (su) - କୁକୁଡ଼ା ଚାକିବା (cock) to crow
 ସୁଆ (sua) - ଲଙ୍ଗଳ body of plough
 ସୁଆରସିଟ (suararsig) - ପର ଅଗଣା court yard
 ସୁଆଁ (sୁଆଁ) - ନିଆଁ fire
 ସୁକ, ସୁଗ (suk, sug) - ଓଲଟାଇବା to sweep
 with soft broom
 ସୁକାୟ (sukay) - ଖସି ପଳାଇବା to escape
 ସୁକୁର? (sukuk?) - ଲୁଗୁଳୁ ଗୁରୁ gourd spoon
 ସୁକେକ (sukek) - ଚାରିଶି to four-ana paise
 ସୁଗୁର (sugur) - ନିଆଁ ପୋଡ଼ିବା to warm one-
 self by the side of fire
 ସୁଗ, ସିଗ (sug, sig) - ପରି, ସମାନ like, similar
 ସୁଗ-ସିଟ (sug-sig) - ସୁଲିଆଡ଼ୁ kind of soft
 broom
 ସୁଗସୁକ? (sugsuk?) - ଗୁନ୍ଥିକା to string
 (garland necklace)
 ସୁଗସୁଗବ? (sugsugb?) - ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇବା to comb
 ସୁଟ (sug) - ଡୋପାଡ଼ିବା to throw away
 ସୁଟ (sug) - ବିକିବା to sell
 ସୁଟ୍ ଅ (sugଅ) - ନିଆଁ fire
 ସୁଟ୍ ଅମ (sugଅମ) - ଶରୀର ଡାକ୍ତର shaft of the
 arrow
 ସୁକ୍ତୁର (sugkur) - ଧାମଣା ଗଛ the dhaman
 tree

ସୁଗ୍ରାଭ, ସୁମରାଭ, ସୁମରାଭ (sugrañ) - କଣ୍ଠ ଅରମ୍ଭ	ସୁପର (supor) - ଚୁଟିବା to lick
ସୁଜା (suja) - ଚୁକ୍ତୀ needle	ସୁପ୍ରେଣ୍ଡେଣ୍ଟ-ସାଏବ (supref-saēb) - ଶ୍ରେଣୀ ସୁପ୍ରେଣ୍ଡେଣ୍ଟ superintendent of police
ସୁକ୍ଷ୍ମ (suṣṭp) - ବନ୍ଧା blunt arrow	ସୁଭୁ-ବାଇ (subu-baī) - ଭଲ, ସୁସ୍ୱାଦୀ good sweet
ସୁକ୍ତା (suṣṭka) - ଶୁକ୍ଳ a wart	ସୁମ (sum) - ଖାଇବା to eat
ସୁଣ୍ଡି (suṇḍi) - ମଦ ତ୍ୟାଗଦା a distiller	ସୁମୁକର (sumuker) - ଧାନ ବୀଜ padddy seed
ସୁଣ୍ଡୁ (suṇḍru) - ପତ୍ର ଖୋପି leaf-hat	ସୁମୁରି (sumuri) - ସୁଆଁ ବୀଜ seed of suñ corn
ସୁଣ୍ଡୁ (suṇḍru?) - ନମସ୍କାର ଭଙ୍ଗା to salute	ସୁମୁ ସାମ୍ (sumu-sa?m) - ମାଣ୍ଡିଆ ବୀଜ seed of maṇḍeya corn
ସୁତା (suta) - ଚୁଡ଼ା thread	ସୁମରାଭ (sumrañ) - କାନ୍ଥ ଅରମ୍ଭ
ସୁତ୍ରା (sutra) - ସୁପୁଲକରଣ to seduce	ସୁର (sur) - ଢଳା ଶୁଖାଇବା to spread out
ସୁନ୍ (sun) - ଚୂନ lime	ସୁର (sur) - ବର୍ଷାରେ ଶୋଖିବା to roast
ସୁନ୍ (sun) - ପଠାଇବା to send	ସୁରୁ (suru) - ଅଭିଭାବ kind of insect (de-jurḍa)
ସୁନ୍ (sun) - କହୁବା to say	ସୁରୁଭ, ସିରି (suruī, siri?) - ଶୀଘ୍ର quickly
ସୁନୁକ (sunuk) - ଶାଢ଼ୀ soft broom	ସୁରୁଟ (surug) - ଚୁଡ଼ା ଚଳେଇବା to thread a needle
ସୁନୁକତ (sunukti) - ଚଢ଼ଣ elbow	ସୁରୁ?ଡ଼େ (suru?ḍe) - ଏକ ବଣ୍ଡା ସଂସ୍ଥାବାସ a section of bonda
ସୁନୁଗତ (sunugba?) - ଘାଣ୍ଟ comb	ସୁରେଇବେ? (sureibe) - ବାଜଡ଼ା ପଥର gravel
ସୁନୁମ, ଅସୁନୁମ (sunum, asunum) - ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ର to dispute hotly	ସୁରମ, ସୁରଟ (suram, suraṭ) - ଔଷଧ medicine
ସୁନୁମ୍ବ? (sunumb?) - ଢଳା ଚଣ୍ଡି stem of tree	ସୁରଲେ?ମି?, ସିରିଲେ?ମି? (surle?mi?, siri?mi?) - ଶିଆଣି mucus of nose
ସୁନୁଗାର (sunu?gar) - କଢ଼ା ମୁଠା, ଚଢ଼ିଆ hard broom	ସୁରାଗୁଣ୍ଡ (suraguñ) - ଚୁଡ଼ା ଅଣ୍ଡାଦେବା (hen) to lay egg
ସୁନୁ, ଅସୁନୁ (sunū, asunū) - ଝରକା ଲେଇବା to altercate	ସୁରୁ (suru) - ଢଳା cotton
ସୁନ୍ଦରି (sundri) - ଏକ ପ୍ରକାର ମାଝି a kind of fly	
ସୁନ୍ଦ୍ରୁ (sundru) - ପତ୍ର ଖୋପି leaf hat	
ସୁନ୍ ସୁନ୍ (sun sun) - ଦୂରକୁ ଦେବା to see off	

ସୁଲ୍ (sul) - ଔଷଧ ଲଗାଇବା to apply,
 to anoint
 ସୁଲ୍‌ଫି (sulaḥi) - ଗରମ ହେବା to be hot
 ସୁଲ୍‌ଫି-ଡାକ (sulaḥi-dak) - ଝାଳ sweat
 ସୁଲୁଗ (sulug) - ଦୂର far
 ସୁଲୁପ (sulup) - କୁଞ୍ଚି koḥri deer four-
 horned antelope
 ସୁଲେଗ (suleg) - ଝାଳେଇବା to sweat
 ସୁଲେଗ-ଡାକ, ସୁଲେନ୍‌ଡାକ (suleg-dak, sulendak)
 - ଝାଳ sweat
 ସୁଲ୍‌ବି (sulbi) - ପେଟ, ପାଚନ୍ତଳ intestine belly,
 stomach
 ସୁଲ୍‌ବି-ସି (sulbi-si?) - ପେଟ ରୋଗ disease of
 the stomach
 ସୁଲ୍‌ବେ? (sulba?) - ଲଗାଇବା to apply
 ସୁସୁପ (susup) - ଉଠେଇନେବା to pick up
 ସୁସୁମ-ତି (susum-ti) - ଡାହାଣ ହାତ right hand
 ସୁସୁମ-ସୁଗ (susum-sug) - ଡାହାଣ ଗୋଡ଼ right
 leg
 ସୁସୁ? (susu?) - ଝାଳ ଶୋଧିବା to wipe off
 (own) sweat
 ସୁ, ସୁଲ୍ (su, suḥu) - ତେଲ oil
 ସୁ? (su?) - ଫଳ ଧରିବା (tree) to bear fruit
 ସୁ? (su?) - କୁକୁଡ଼ା ବୋବାଇବା (cock) to crow
 ସୁ?ଗାର (su?gar) - ପହଁସାଇ ଓଳାଇବା
 to sweep with hard broom

ସୁ (sū) - କହୁବା to say
 ସୁ ଥି (sūṭi) - ଜ୍ୟାଁ fire
 ସେ (se) - ହଳ କରାବା to plough
 ସେଗଲ୍, ସେନ୍‌ଲ (segla, senla) - ମଝିଣା mat
 ସେଟୁକ (setuk) - ଚୋଲିବା to pluck
 ସେନା (sena) - ଦେନା a milk product
 ସେନାରେ (senare) - ଧନୁ ବୁଣ୍ଡ bow-string
 ସେନେସେନୁକ, ସେନେସେନୁଟ (senesenuk, sense-
 nug) - ପ୍ରଥମେ first
 ସେନଲ୍, ସେଗଲ୍ (senla, segla) - ମଝିଣା, ସପ mat
 ସେନସେ (sensē) - ଆଗକୁ ଯିବା to go ahead
 ସେପ (sep) - କୁରୁଡ଼ିରେ କାଟିବା to cut with axe
 ସେପ (sep) - ଅଣ୍ଡା କରାବା to cool
 ସେପ (sep) - ବଳଦେବା to sacrifice
 ସେପ୍ଟା (septa) - ବେସ୍ଟା flat
 ସେବ-ବାଇ (seb-bai) - ଅଣ୍ଡା cold
 ସେମା?, ସେମା (sema?, se?ma) - ଗୁରୁପୋକ bug
 ସେର୍ (ser) - ମୁଣ୍ଡରେଖା line on the palm of
 hand
 ସେର (ser) - ବୋଲିବା to sing
 ସେରାଗ (serag) - ବୁଢ଼ିଅଣା spider
 ସେରେ (sere) - କାଠ ମାଳ wooden necklace
 ସେଲମ୍‌ବୀ (selambaī) - ଯୁବତୀ young girl
 ସେଲି (selā) - ବାଳିକା girl, female
 ସେଲି (selā) - ପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କାହେବା to become a
 young woman

ସେଲିଘୁଟ୍ (seliḡuṭ) - ଧାତୁକୀ ବସା 'girls'
dormitory

ସେଲି (seli) - ମାଂସ meat

ସେସେର (seser) ଗୀତ song

ସେସେ-ରେମ୍ (sese-rem) - ବୃକ୍ଷା cultivator

ସେଠ୍‌ବୁଟ୍ (seṭbuṭ) - ପାଞ୍ଚଦିନିଆ ଯଜ୍ଞ ବେଳି
a five day feast when buffalo is
sacrificed for this purpose

ସେଠା, ସେଠ (seṭa, seṭ) - ହୋଇକରି having
been

ସ୍ନାଗସାଗ୍ରାକ୍ (snagsagrak) - ଝରକା window

ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଗ

(ଖ) ଓଡ଼ିଆ - ବଣ୍ଟା

ପନାଦାସ୍ୟ - କମି
 ଅପ୍ତନା ଦେଘ - ଦାମିନୀ
 ଅପ୍ତୁର୍ଣ୍ଣା - କାଳ
 ଅନ୍ଧାରକଣ - କାଳାନ୍ତର
 ଅନ - କାଳାଭେମ
 ଅପଦ୍ୟ - କଳାତିଶେଷ୍ଟ ନା ଅପ୍ତୁ
 ଅନୁସରଣ କରଣ - ବିପଦା ତେମନ୍ତ
 ଅନାଦ୍ୟକ ସୁସ୍ତର - ଭୁକ
 ଅନାଦନା ଘର - ଉଦକ
 ଅନ୍ଧାବଜା କେକ - ଗାତକ
 ଅଧର୍ମ - ତିଶ୍ରଣା ଅପ୍ତୁ
 ଅବଦାହନା ପୁସ୍ତ - ତିଶ୍ରାଦେଲ
 ଅବଦାହତ - ତିଶ୍ରାତରେ / ଶକାତିକ୍ ଅତିକା
 ଅପ୍ତ - ତାକମ
 ଅନୁ - ଭୁଲେଇ
 ଅନୁଗାଳୀ - ଭୁଲେଇ
 ଅନାପ - ସୁଦମ୍ଭ / ସୁଲଗ୍ନା
 ଅମଳ କରଣ - କିଲେନାୟ

ଅ

ଅଲିଖା - ଅଲେଖି
 ଅକୃତ କରଣ - ଅକୃତଦେତ
 ଅଶା କରଣ - ଅଶୁଭତଃ, ଏକାଧୁତଃ
 ଅଶ୍ୱିନ - ଅଶ୍ୱିନ, ଦସ୍ତ
 ଅପ୍ତାର - ଅପ୍ତାର୍
 ଅନୁମାନକ୍ତ - ଅନୁମାନ
 ଅକ୍ତ - ଅକ୍ତନା

ଅଭ - ଭଦ୍ରା, ସ୍ୱା, ଭଦ୍ରା
 ଅଭଶଶ୍ଚ - ଭଦ୍ରା କର୍ତ୍ତା
 ଅପ୍ତ - ଭଲ, ଭେ
 ଅପ୍ତପତା - ଭି ଭୁମ (ଭଲ), ନେକ୍ତୁରୁମ (ଭସର)
 ଅକାଶ - କେଶୁମ, ସୁଲୁ
 ଅଶ୍ଚୁ - ଭୁଶୁକ, ମାଶ୍ଚି, କୁହୁରୁ
 ଅଶ୍ଚୁଚକ - କୁହୁରୁ
 ଅଶି ପିତୃନା - କାକଲକା, କିକମ-ଲେ, ସୁଲେ, ମ
 ଅମନୁଶ କରଣ - ଶବର ସୁନନ
 ଅହା - ଛବନ
 ଅଲ୍ପ - ତାଗା, ଆସ୍, ତାସ୍
 ଅଶି ଖୋଲିବା - ତାତ ମା
 ଅସ୍ତ ତୋନା - ତାକମ
 ଅନୁର - ନେଇନା
 ଅନୁ ପାଦରେ - ନେନକ
 ଅନୁରୁ - ନେନକ
 ଅନୁସାଧ - ନେନ୍
 ଅନୁପାୟ - ନେନପ୍ରାୟ
 ଅନୁ - ନେ
 ଅନୁ ସୁଦେଶ୍ ସୁର କାର୍ଯ୍ୟ - ନୁଆର କୁ
 ଅପ୍ତଚ ଦ୍ୟୁତ - ନେନକଦେଶ୍ଚିତ
 ଅନୁମାନକାରୁ - ନାୟକ୍ ପ୍ରକ୍ତା
 ଅମ ସଜରେ - ନାୟ ପ୍ରାକ୍
 ଅନୁମାନକର - ନାୟନା
 ଅମଦାର - ନାୟ ପ୍ରକ୍ତା
 ଅମେସର - ନାୟ ସୁଲଭ
 ଅମେ / ଅନୁମାନେ - ନାୟ

ଅମ୍ବୁମାନଙ୍କୁ - ନାହିଁ
 ଅମ୍ବୁମାନଙ୍କଠାରେ - ନାଲିନୀ ଚୁଙ୍ଗୁଣୀ
 ଅଙ୍ଗୁଳା - ପଥା
 ଅଙ୍ଗୁ ଠି ପଦ - ପଦ୍
 ଅଦର କରବା - ବେତ
 ଅଦେଶ ଦେବା - ଦେଶାୟା
 ଅଦାତ କରବା - ଦୁର୍ଦ୍ଦାୟି
 ଅରମ୍ଭ କରବା - ମୁଲାଇ ନାହିଁ
 ଅରସ୍ତା - ମୁନାଃ-ନଡ଼
 ଅନନ୍ଦ - ବାନ୍ଧ
 ଅଭୋଗ୍ୟ କରବା - ବଳତେମନ
 ଅର୍ଣ୍ଣାଦ କରବା - ବଳ ତେନ୍ତୁଳ
 ଅର ପାଖ - ବକରାଣ
 ଅସ୍ତ୍ରଧର - ମଧ୍ୟସିତା
 ଅସ୍ତ୍ର - ମଧ୍ୟ ତେ-ଲେ/ମ
 ଅଖିବା - ରୁଙ୍ଗ, ଚଙ୍ଗ
 ଅକାଶ - ସୁଲ୍ଲ / କେଶୁମ୍
 ଅହାର କରବା - ସୁମୁନାଇ
 ଅତ - ସିତାପଲ
 ଅଧିବା - ସାବାନାଇ
 ଅରମ୍ଭରେ - ସିପାୟି
 ଅରପାଶେ - ଆରକଶ୍ରେ
 ଅଭ - ମାସ
 ଅଭି ଚାହାର - ମାଆରକାନ
 ଅଭ - ସୁପାୟି
 ଅଭରେ - ଦେଶୀ ସୁପାଇ
 ଅଭା - ତେବେ
 ଅଭ୍ୟସ - ଚାବ, ଚାବଡ଼ା

ଇ

ବିଶ୍ଵର - ମାସୁର / ସିନ୍ଧ
 ବିଆଡ଼େ - ତମକ
 ବିନ୍ଦୁ - ଅରୁରେ / କରୁ
 ବିନ୍ଦୁଧରୁ - ତୁମ୍ବଣ

ଉ

ଉପବାସ କରବା - ଅଙ୍ଗୁଡ଼ାକ
 ଉକୁଣୀ - ଅଂସିପି, ସୁତସି, ଗିସି
 ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ - ଅଂସି
 ଉପବାସ - ଅଙ୍ଗୁଡ଼ାକ, ଅଙ୍ଗୁଡ଼ାକ ବହୁନୋ
 ଉତ୍ସାହ - ଧିଆପ
 ଉପରେ - ତନାଙ୍ଗ
 ଉଠେଇବା - ତରତା
 ଉଠାଣି - ତନାଇ
 ଉଇ - ହୁକ୍
 ଉପର - ପାଦ
 ଉପଶେଷ କରବା - ବୃଥା
 ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ମାଣିବା - ବବନେନତା
 ଉପାର୍ଜନ କରବା - ରୁଣ୍ଡାଇନାହିଁ
 ଉପପତ୍ନୀ - ଦାରଲ
 ଉଦ୍ଘୋଷ - କଂଗାଣ ଉଦ୍ଘୋଷ, ବୁଆଁ

ଏ

ଏକ ପ୍ରକାର ବସ୍ତୁର ଫଳ - ଭୁରଗୁଡ଼
 ଏକ ପ୍ରକାର ଛେ - ବାଜନା
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - ବାଁଉଲି

ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - ବୁଦ୍ଧି
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - ପାଳଫଳ
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - ପାଳଦା
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - ଗୋରଖ
 ଏକ - ମୁଣ୍ଡି
 ଏକ ପ୍ରକାର ପିଠା - ମମାଇଚେଇ
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - ମନ୍ତରଇ
 ଏକପ୍ରକାର - ସାମାଜ
 ଏକପ୍ରକାର - ଚଂ
 ଏକପ୍ରକାର - ଅକଳା
 ଏକପ୍ରକାର - ଚଂଳ
 ଏକପ୍ରକାର - ଅକା
 ଏକପ୍ରକାର - ଅକା
 ଏକପ୍ରକାର - ଅକା
 ଏକପ୍ରକାର - କୁସୁକ, ଚଇଟିକା, କୁସୁକ, ଚେଣ୍ଡା
 ଏକପ୍ରକାର - କଳମା
 ଏକପ୍ରକାର - କଳା / ଖୋଳେ
 ଏକପ୍ରକାର - କୁଲଭସ୍କ
 ଏକପ୍ରକାର - କିରମା
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - କାଗ୍ରା
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - କୁଦାଳ
 ଏକପ୍ରକାର - ଚିକଳା
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - ଚଣ୍ଡାଳ
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - ଚେଲିକୋ
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - ଟାଟକ
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - କୁରୁକ
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - ଅକଳ
 ଏକ ପ୍ରକାର ଗଛ - କୁସୁ

ଓ
 ଓକନ କରବା - ଓକନ ଚେନ୍ନାଇ
 ଓକା କରବା - ଓକାକ୍ ଚାନ୍ନାଇ
 ଓଷ୍ଠ - କୁସୁର ଉମ,
 ଓକନ - କୁର୍ବି
 ଓ - ଅକ
 ଓସାର - ସିନ୍ଧାବାଲ / ସେନ୍ଧାବାଲ
 କ
 କାଶ - କାଶୁର
 କୋଳ - କୁରୁକ୍ଷିତ୍ତ (ସର୍ବଗା-ଧରମ)
 କାମୁଡ଼ିବା - ଅକ
 କାମୁଡ଼ା - ଅସସ
 କଥା - ଅକ
 କେତେବେଳେ - ଅକଳାବେଳ
 କେତେକଣ - ଅକଳା
 କୁକୁର କୁଥ - ଅକ
 କଳସୁ (କାଶି) ଅକଳ - ଅକ
 କୋ - ଅକଳମ
 କୁଅସର - ଅକଳେ
 କାହାକୁ - ଅକା
 କେକଟ - ଅକ ସୁସ ରେମ୍
 କାକର ମଲକା - କୁରୁକ
 କୋଦାଳ - ଓକ
 କୁମାର ରହବା - କୁସର
 କୁମାରୁଥ - କୁମାରୁ

କଳହାବନ୍ଧୁ - ଫମୋର
 କଳହା - ଫଗରୁଟ / ସୁରୁଇ / ଭଙ୍ଗ / ଫଗ
 କୁକୁଡ଼ା ଚୂନ - ଚେନ୍ଦ୍ରବନ୍ଧ-ସୁଟ
 କୁକୁଡ଼ା ଥଣ୍ଡ - ଗୁମା ସିଟ
 କେନ୍ଦୁ - ଚରେ
 କାନ୍ଧ - ଚନାବମ
 କଚକି - ଚିତ୍ରଗଣି
 କୁଟିକା - ଚଂ
 କୁଡ (ମାଘ କୁକୁର) - ଚେଲେ / ସୁଟଫେ
 କୁଡୁଡ଼ି - ଚୁମୁଣ / ସିମ୍ପୁଆ
 କୁଟୁମ୍ପୁ (ପଣ୍ଡାବା) - ଚିତ୍ର ଚେମ
 କାନ୍ଧଗର - ଚିତ୍ର ଅଭେଂ ରେମ୍
 କେଶୁ ବର - ଚାଉ ମାଟ
 କ୍ରାନ୍ତ କେତ - ଚରେମ୍ / କାବାଚକନ
 କଣୋଣ୍ଡ - ଚେଲେନେ
 କପାଳ - କୁରମ / ଗୁରୁମଟ
 କପାଳର ଦୁଇପାଖ - କୁରମ୍
 କୁନ୍ଦୁଣ୍ଡ - ଚଂଶୁଣ୍ଡ
 କୁବଡ଼ା - ଛାଟଇଆ / ଛାଟଗିଆ / ମାବୁଇ
 କରତି - କେ
 କାନ - କୁନ୍ଦୁର / କୁନ୍ଦୁର
 କାନଟଣା - କୁନ୍ଦୁରସିତା
 କାନନୁଲ / କୁନ୍ଦୁ ଅକ୍ଷୟ
 କ୍ରାନ୍ତକେତ - କାବାଚକନ / ଚରେମ୍
 କ୍ରାନ୍ତକେତା - କାବାଚ
 କନସୁଡ଼ (ସିଂ କେତ) - କାଟ
 କାହାପାରି - କଂ ଦୁରଇ

କାନପାସିଆ - ନସିରୁଲ / ନସିରୁଲ
 କପ - ନଳା
 କର୍ମିଲ ପସ - ପାଲ୍ କ
 କେମଳା - ପାଲ୍ କୁଲ୍ / ପାଟଲୁଟ
 କଷା - ପୁଠାଲ
 କନେଷ୍ଟବଳ - ପୁରସ୍ / କାକାଣ୍ଡ
 କର୍ଣ୍ଣିକା - ପାଲ୍ କି ଚିତେଂ
 କପୋତ - ପଣ୍ଡା / କୁରୁରୁସି / କୁରୁରୁସିଃ
 କେଳା - ଗୁରୁ କେଲଇ ବାଲ ରେମ୍
 କଳଅଘୋର - ଗୁରୁର
 କୁଳା - ଗୁଟି / କୁରୁକପ
 କୃପଣ - ମୁସ୍
 କାହିକ - ମାସା
 କଂଶ - ମା / ମାଝିଆ
 କୁସୁମ ଗଛ - ମବାଟ
 କୁସୁର - ମଟଗର
 କାଳ - ବଇସ / ଗୁର (ବାଇ)
 କମା - ସେରୁ / କାଲିଆ
 କଟା ବା - ବେ
 କୁଟୁର - ସୁରୁର
 କାକର - କୁଟୁକତା
 କାକୃଷ - ସୁରୁଲଂ
 କେନ୍ଦୁ - କମକୁର (ବାଇ)
 କେ କେବା - କମମି
 କେହବା - ସୁରୁକ୍
 କାଠ - ସୁଟି
 କାଠୁଣ୍ଡା - ସିବେକ୍ ରେମ୍
 କୁଡୁଡ଼ି - ସିମ୍ପୁଆ / ଚୁମୁଣ୍ଡ

ଗଣି ଅଂଠି - ସିନିଆଟଟି
 ଗମ୍ - ଉଦିତ
 ଗମ୍ - ଚିତନା
 ଶ୍ରେୟେନ - ପର
 ଗବମ୍ ଗହ - ସାଜ
 ଗେବଲ - ମାଣ
 ଗେର୍ଠାରୁ - ଅର ରୁଅଁନ
 ଗୋଡିଏ - ସଲଗା
 ଗେର୍ଠି ବେର୍ଠି - ଅରବ ଆରବମ୍
 ଗେର୍ଠମାନକ୍ - ଆକା
 ଗାବୁଡ୍ - ସରଲାଇଁ / ସରଲାଇଁ
 ଗେର୍ଠମାନେ - କାଗିତନା
 ଗାହାର - କାନା
 ଗାହାକୁ - ଆଜାବବେ
 ଗଏ - ଗଠଂଜା
 ଗଣ୍ - ସବ୍
 ଗଣିବା - ସପପ
 ଗୋସେ - ମାଣ
 ଗେତେ - ଅଇସ୍
 ଗାହିକ - ମାଧା
 ଗପଣ - ମିଶ
 ଗାହିଁତ - ବୁଆଇ

ଖ

ଖସ୍ - କିଆଁ / ଡିଆଁ
 ଖଣ୍ଡ - ହିସିଁ / ପିକାସି
 ଖୁନକଣିବା - ସୁଂଗଠଂ
 ଖଣା - ସୁସୁଇ
 ଖୁଡ୍ - ମୁଁ / ମୁଁ / କମିର୍ଠିଆଁ

ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କଣିବା - ବାଣ୍ଟିଲୁଠଂ
 ଖୋଲ - ରୁଗ୍ଠଂ
 ଖୋଲିବା - ରୁଗ୍ଠବେ
 ଖାଦ୍ୟ - ସୁସୁମନେ
 ଖାଇବା - ସୁମ୍ମନଇ
 ଖୋସାମତ କଣିବା - ସୁଶାସୁଠଂ
 ଖସଡ୍ଠିଆଁ - ବସ୍ତ୍ରକଲଗା
 ଖୁନ୍ଅଲ୍ଲ - ଉଦିତଆ
 ଖାଲ - ସର
 ଖଜୁଣ - ଶୁକ୍ତା / ଖଜୁଣାବ୍ / ଖଜୁଣାବେ / ଖଜୁଣାବେ
 ଖସାଇବା - ଅଲବବେ
 ଖିଅର କଣିବା - ଆରବବଦ୍
 ଖର୍ କଣିବା - ଓତମ୍ମନାଇ
 ଖୁସ୍ - କୁସ୍
 ଖଣ୍ଡା - କୁକୁରା / ଖାଣ୍ଡା
 ଖେରୁଡ୍ - କସିଡ୍ / କାଟ
 ଖୁଡ୍ ଖାଣ୍ଡର - କମିର୍ଠିଆଁ
 ଖଡ଼ାନଇ - କାରୁଡ଼ା
 ଖୋସା - ଖୁଗୁମ୍ମନ / ଖୁଂଦଗିତା
 ଖୋସତ କଣିବା - ଖୁଡ଼ଠଂ
 ଖଦ୍ - ଖୁରଇ
 ଖଳା - ଚିଲିଡ଼ା
 ଖାଇବା ଫଳ - ଚାରମାଟ
 ଖଇ - କିଆ
 ଖୋଲ - କରୁ କରୁ

ଗ

ଗଣବ - ଅରକଇଁ (ବାଇ)
 ଗର୍ - ଅବାମଗିତା / ପଠା / ବଗାଇବେ

କୌତସ୍ୟା - ଅଦାମ୍, ପୋଦୁକ / ଚାମିରୁଇ (ବାଇ)
 ଗନ୍ଧ କମୋଦନା - ଅନ୍ଧି
 ଘୋବର - ଘଡ଼ତାଟଲେ
 ଶୈବା - ଏକତତ୍
 ଗନ୍ଧର ଚଳ - କେନ୍ଦା / ଚମ
 ଘର ଶ୍ୟୋ - କୁରୁଟ
 ଗୋଇଠି - ଭୁଗୟୁଟ / ବିଗାନ୍ୟୁଟ
 ଗାଧୋଇବା - କୁମାତତ୍
 ଗାଳ ଚକ୍ର - କୁଣ୍ଡିତଦେ
 ଗାଳ ଦେବା - କୁରୁଣ୍ଡ
 ଗାୟ - ଗୋଇତାଟ / ଗୟତାଟ / ଘଟଗଣ
 ଗନ୍ଧା - ଗୁଲୁଗୁସ୍ / ଗୁଲୁଗୁ / ଗୁଲୁଗୁନ୍
 ଗଡ଼େଇବା - ଗୁଲୁଇଦେ
 ଗୁରୁ - ଗୁରୁଦାସ
 ଶ୍ରେ - ଗୁରୁନ୍-ବପ / ଗଣ୍ଡି
 ଶିଲପ - ଶିଲପ
 ଶିଳା - ଶିଳା
 ଗୁଣ୍ଡା - ଶିବେସନକୃଷ୍ଣ
 ଶିଳ / ମନ୍ଦସ / ଶାତ - ଶିଳ
 ଗାଲ - ଶିଳାଶିଳ୍ / ଶିଳିମ୍ / ଶିଳିମ୍
 ଗେମ - ଶିବେନ୍
 ଗୋ ଚକ୍ର - ଗାଡ଼ତେମଦେ
 ଗର - ଗନ୍ଧ
 ଗୋ - ଗେବ-ବାଇ
 ଗୋବର ଗଡ଼ - ଗଦର ଗୁଇତାଟ
 ଗ୍ୟ - ଗୟ
 ଗଭକ - ଗଭକ୍ / ଗୁବଇଗେମ୍

ଗୁହାଳ - ଗଇତାଟ, ଶାକୁରୀ
 ଗଡ଼ାଣୀ - ନୁନରୁ
 ଗୋଧ - ଗୁବୋଇ
 ଗୋଡ଼ - ଗୋଧୟୁଟ / ଗଗୟୁଟ / ଗଦୟୁଟ / ଗେକୟୁଟ
 ଗାୟର ଥୋମଣି - ଗୁମ୍-ଗବ / ଗୁମଗୟୁ
 ଗୋଦସ - ଗଡ଼ଏବ-ୟୁଟ / ମୁନ୍ଦିଗୁରୁକ୍
 ଗଧୁଅ - ଡାଉ କୁରୁଆ
 ଗୁଣ୍ଡୁଣ ମୂଷା - ଠିକୁମୂଷା / ନନ୍ଦଣା
 ଗୋଇଠା (ନଡ଼) - ଲତ୍ / ଲତେଟ୍
 ଗେଲ ବେଟା - ଲବଡ଼
 ଗ୍ରାମ ଦେବତା - ନୟାଣ୍ଡି
 ଗେର ଗଣ୍ଡି - ସେର / ଗୁନ୍
 ଗୋଡ଼େଇବା - ସୁନଗୁଣ୍ଡ
 ଗାୟ ଚାଆଁସ - ନଗୁଟ
 ଗୋସ୍ - ଗାଣ୍ଡି
 ଗୁନ୍ଦୁନ - ଗୁଲଗେ
 ଗୌନଦାର (ଗାଁ ନଗୁଆଳ) - ବାଗନ୍
 ଗାଢ଼େଇ - ମାଗଡ଼ଜେର
 ଗୁପ ଚକ୍ର - ବାଗୁନାଲ
 ଗାଠ ଗାଢ଼ବା - ସେରତାଟ୍
 ଗଢ଼ - ସେମ୍ / ସେମୁଟ୍
 ଗୋନମାଳ ଚକ୍ର - ଗୁମନାଲ
 ଗାଁ ଗୁନ୍ଦୁଲେବ - ସୁନ୍ଦରସିଟ
 ଗଲେଇବା - ସିଂଲସୁବେ
 ଗୁହଣୀ / ଗରଣୀ - ଗୁଣ୍ଡାଗେମ୍
 ଗାଠ - ସିସେରୁ / ସେସେର
 ଗାସୁବ - ସିସେରୁଗେମ

ଶାଳବା - ପିତାଗଦେ
 ଚଳବା - ପିତା ଲିବା
 ଗୋଟେ କହୁ - ମଇଁଠା
 ଚୁଣିଆ - ଦସାରି / ଚୁଣାରି

ଘ

ଘାଟିଆ - ଅପରେମ
 ଘୁଞ୍ଚୁଣି - ଅଂସି / ଗୁ / ଗୁଞ୍ଚୁ
 ଘର ଛପର କରବା - ଅସିଙ୍ଗି ଆନାଇ
 ଘୁଞ୍ଚୁଣି - ଉଞ୍ଚିଆ
 ଘାସ - କରେଡ / କରଡ
 ଘାସ ବାହାବା - କରେଇ ଡୁକନାଇ
 ଘାସ ବାଟିବା - କରେଇ ଗନାଇ
 ଘରବଟିଆ - କଥାକଥା / ପିର
 ଘିଷ - ଗିସୁଡ଼
 ଘୋଡ଼ା - ଗଡ଼ା / ଘୋଡ଼ା
 ଘୋରଣା - ଜାନ୍ତା
 ଘୁଞ୍ଚୁଣି ଥୋମଣୀ - ଚୁମା-ଚୁମା
 ଘାଟି - ତେନାଇ
 ଘର - ଢିଞ୍ଚ
 ଘା - ରେ
 ଘୋରବା - ର
 ଘଣ୍ଟିବା - ରଙ୍ଗୁ

ଘ

ଘରା - ଅରବଚିତା
 ଘରୁ - ଅରବେ / ସଂଲ

ଚମଡ଼ା - ଉଘା
 ଚୁଆ - ରିଙ୍ଗ / ଚକ୍ଚକ / ଚୁଟକ / ଚୁଟି
 ଚାରି - ଚାରି
 ଚୁଞ୍ଚୁଣି - ବନାବାଇ
 ଚମାର - ଗୋଧାରେମ
 ଚମେଇ ନେହୁଳ - ଚିନା
 ଚୋର - ଜମା / ଛମନା
 ଚଢ଼େଇ ଅଣ୍ଟା - ଚୁମା-ପିଃ
 ଚୋବାସ - ଚୁଞ୍ଚୁ
 ଚୋର - ଚୁଙ୍ଗାରେମ୍
 ଚୋର କରବା - ଚୁଙ୍ଗାଟ
 ଚପଞ୍ଚି - ଚାଲଇଚ / ଚାବାଇ
 ଚୁଙ୍ଗୁ - ଚାମାଇ
 ଚୋରା - ଚୋରକେ
 ଚଂଦନ - ଚମନ
 ଚକଟିବା - ଚକଟିଲଦେ
 ଚୈତି - ଚକର
 ଚୁଞ୍ଚୁଣି ଚୁନା - ଚୁକ୍ଚୁର ଘା
 ଚେ - ନାବାଦଦ
 ଚଢ଼େଇ - ପିଞ୍ଚା
 ଚୁଞ୍ଚୁଣି - ଚାଲଦେମ୍
 ଚୁଞ୍ଚୁଣି ଦେବା - ଚୁଞ୍ଚୁଣିମ୍
 ଚୁଞ୍ଚୁଣି - ଚକଚକ
 ଚୁଞ୍ଚୁଣି କରବା - ଚୁଞ୍ଚୁଣି ଚମଟ
 ଚୁଞ୍ଚୁଣି କରବା - ପିଞ୍ଚାଚେମ୍ନନାଇ
 ଚୁ - ଘାଆ
 ଚୋରଣୀ - ଚରଣ (ବାଇ)

ଟ

ଟଙ୍କା - ଡାକ
ଟାଣ୍ଡା - ପୁଢ଼
ଟାକ୍ଟିକା - ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ
ଟିକିଏ - ଉଇଡ଼
ଟେବୁଲ୍ - ଆବଶ୍ୟକତା / ଟେବୁଲ୍

ଠ

ଠାଣ୍ଡା - ଲ
ଠାଣ୍ଡା - ଚନ୍ଦ୍ର
ଠାଣ୍ଡାଲ (କରତା କେଶ) - ଚନ୍ଦ୍ର ପରଦା
ଠେକୁଆ - ଗୁଲ୍
ଠୋକା - ଗୁଡ଼ାଣ୍ଡା

ଡ

ଡକ୍ଟର ନେକ - ଉତ୍ତର
ଡକ୍ଟର - ଉତ୍ତର
ଡକ୍ଟର ନେକ - ଡକ୍ଟର
ଡକ୍ଟର ହାତ - ସୁସ୍ଥ-ଠ / ସୁସ୍ଥ-ଠ
ଡକ୍ଟର ଗୋଡ଼ - ସୁସ୍ଥ-ପୁଢ଼
ଡକ୍ଟର - ସୁସ୍ଥ
ଡକ୍ଟର - ଦାଉର
ଡକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର କୁଲ୍
ଡକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର / ଅପ୍
ଡକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର
ଡକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର
ଡକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର / ଡକ୍ଟର

ଡକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର
ଡକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର / ଡକ୍ଟର
ଡକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର / ଡକ୍ଟର
ଡକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର
ଡକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର

ଢ

ଢକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର (କେଶ) - ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର - ମୁକ୍ତ
ଢକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର / ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର / ଡକ୍ଟର

ଢ

ଢକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର କେଶ - ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର - ମା
ଢକ୍ଟର - ଦୋକା
ଢକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର / ଡକ୍ଟର / ଡକ୍ଟର / ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର / ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର କେଶ - ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର
ଢକ୍ଟର - ଡକ୍ଟର / ଡକ୍ଟର

ଡା'ର - ମାଝିନା
 ଡା'ର୍ - ମାଝିବା
 ଡା ସହୁ - ମାଝି ବୁରଇ
 ଡା ପାଝରେ - ମାଝିକ
 ଡା ଦ୍ଵାର - ମାଝି ବେରଇ
 ଡା ପାଝି - ମାଝି ପ୍ଵାଇ
 ଡାଠାରୁ - ମାଝି ଡ
 ଡାହା - ମାଝି
 ଡାଳ ମାଗବା - ବାଠନାଝି
 ଡାପରେ - ପୁରୁଷା
 ଡାଲରସ - ଡାଝୁରୁ
 ଡାକ୍ତ - ଗୁରୁମ
 ଡାହା - ଗୁରନା
 ଡାକୁ - ଅମାଝି
 ଡାହାରୁ - ଅମାଝି
 ଡଳ (ନାଝ) - ଘେରବାଏ ସିନ୍ଦୂରନା / ଗୁସଙ୍ଗ
 ଡଳ - ଇଝି
 ଡୁଝହୋଇଆ - ନୁଝଲ
 ଡୁମେ ଦୁଝେ - ପା
 ଡୁମେ - ପେ
 ଡୁମ୍ଫୁମାନେ - ପେ
 ଡୁମଲ - ପେନା
 ଡୁମ୍ଫୁମାନକର - ପେନା
 ଡୁମ୍ଫୁମାନକ ସଙ୍ଗରେ - ପେବୁରଇ
 ଡୁମ୍ଫୁମାନକ ପାଝି - ପେପୁର
 ଡୁମ୍ଫୁମାନକ ଦ୍ଵାର - ପେଦୁଆ
 ଡୁମ୍ଫୁମାରୁ - ପେନୋର
 ଡୁମ୍ଫୁମାନକର - ପେନୋର

ଡୁ - ନ
 ଡୁମ୍ଫୁମାନେ - ପେକ
 ଡୁମ୍ଫୁ - ପେ
 ଡୁମ୍ଫୁମାନକଠାରୁ - ନଦୁରା
 ଡୁ ନକେ - ନ ମୁରଡ଼ା
 ଡୁପାଝି - ଡୁଡ଼ା'ଡୁମ୍ଫୁ
 ଡୁମକୁ - ଅପେ
 ଡୁମ୍ଫୁମାନକ - ଅପେ
 ଡେମ୍ଫୁଲିଆ ବ୍ରହ୍ମ - ଘେରୁକ
 ଡେଣ୍ଡୁ - ମାଗିତନା
 ଡେଲ - ପୁର
 ଡେଲି - ପୁର ଅରେଁ ରେମ
 ଡେମ୍ଫୁଲି - ଉତମ / ଉତମ୍
 ଡେକ୍ଫୁଣି ପୋକ - ଡେମ୍ଫୁଡ଼ା
 ଡୋର - ପେନା / ନନା
 ଡୋ ଦ୍ଵାର - ନଦୁଆ / ନଦେରଇ
 ଡୋଠାରୁ - ନଦୁରା / ନୋନା
 ଡୋଠାରେ - ନଦୁରୁ
 ଡୋ ପାଝରେ - ନଦୁକ
 ଡୋ ପାଝି - ନପୁର
 ଡୋ ସାଝରେ - ନଦୁରଇ
 ଡୋଡେ - ଅନୋ
 ଡ୍ୟାଲ ଡ଼ରା - ବେଡ଼

ଅ

ଅଣ୍ଡା ବରବା - ଓଁସେନାଝି
 ଅନଦେବା - ଓଁବୁସେନାଝି
 ଅପଡ଼େଇବା - ଓଁଇମ୍ଫୁନାଝି

ଷଢ଼ା କରବା - କଥାଲ ନାହିଁ
 ଅନୁକା ମାଗବା - ଚିରୋଇଁ ନାହିଁ
 ଷାଳ - ଡାଲି
 ଷଣ୍ଠା (ଶୀତଳ) - ଲବବା / ରୁମ୍
 ଷର - ମୁସ
 ଷବାଲୋକ - ସାକାର

ଦ

ଦତ୍ତ - ଦଇ
 ଦଳଦେବା - ଆସ୍ତରଣ
 ଦୟା (ଶମା) - ସାଳା
 ଦରଜ - ସିଲେଇ ବାବୁ ରୋମ୍
 ଦନ୍ତକତ ହେବା - ପୁଣ୍ଡୁର
 ଦଳ (ଦୋଷ୍ଟ) - ବେପ୍ତଭେମ
 ଦଳସତ - ମୁନାରେମ୍ / ନାହିଁକ / ନାସ୍ତେକ
 ଦନ୍ତଦେବା - ବୁଦ୍ଧ
 ଦୟାପୋକ - ବୁଦ୍ଧ
 ଦତ୍ତକି - ଗିଏ
 ଦୟା କରବା - ଅନୁର
 ଦାନ୍ତ ଦାସିବା - ଦାତନ୍ ଡେମ୍ ଡଙ୍ଗ
 ଦାହି - ସଡ଼ (ହସଡ଼) / ହୁଡମ / କୁରସାକ
 ଦାଣ୍ଡ - ବୁଦ୍ଧି
 ଦାନ୍ତବିଜ୍ଞା - ସେ ପିଞ୍ଜା
 ଦାନ୍ତମାଡ଼ି - ସେଲିଗିନେ / ଗିନେଦେଲି / କୁରାକ
 ଦାଳ - ଉଦେବାର
 ଦାଞ୍ଜା - ବେଦଭେମ୍
 ଦାନ କରବା - ବେଦକ୍

ଦାଦା - କଦା
 ଦାଆ - ଅରଇଁ / ଅରୁଇ
 ଦାସ - ଦାସ
 ଦାନ - ସିମିୟ / ଅଇସିୟମି
 ଦାସ୍ୟ - ମାବୁର
 ଦାସର - ଏରେ
 ଦୁଧ - ଦାଉକୁର / ଚାଉର
 ଦୁଃଖ - ଦୁବାଡ଼ିକା
 ଦୁଇଶହ କର୍ମୀ - ସାନାଡ଼ିଗି
 ଦୁଃଖ କରବା - ସିନ୍ତାଲତ
 ଦୁଇ ବନ୍ଧୁ - ବନାଲକକ
 ଦୁଇ ଶର - ବନସ୍ତାଟ / କୁବସ୍ତାଟ
 ଦୁଇ ଭଉଣୀ - ବୁଲୁ
 ଦୁଗ୍ଧା - ଡିଙ୍ଗିଆ
 ଦୁଇ - ଉମ୍ପାର
 ଦୁର୍ଗଳ - ଗୁରୁଗୁଡ଼ା
 ଦୁର୍ଗଳ - ଅଲଅନ୍ ଡୁଗ୍ଡା
 ଦୂର - ସୁରୁ
 ଦୂରରେ - ସୁଲୁ
 ଦୂର୍ଗା - ଦୁର୍ଗା
 ଦେବତା - ଦେବତା / ଉକ୍ତି
 ଦେବା - ଦେବତା ବୁଇ
 ଦେବଶୁର - ମାଂମା
 ଦେବା - ଦେବତ
 ଦେଖିବା - କୁଡ଼
 ଦେବଶାସ୍ତ୍ର - କାୟା
 ଦେଖା କରବା - ଅରୁଇତ
 ଦୈତ୍ୟଦାଃ - ଉଦ୍ଧର

ଜର୍ଜିତ - ଅବୁତ୍ତା

ଜଳ - ଜଳ

ଜଳ - ଜଳଖିଆ / ଜଳ

ଜୁଆ - ଜୁଆ

ଜେଉଳ - ଜେଉଳ

ଜେବା - ଜୁଆ

ଜୂନ - ମିନେ / ମିନେ

ପ

ପରି - ପିତଳ

ପଞ୍ଜର - ପୁସ

ପଞ୍ଚା ଜମି - ସରକାରୀ ଜମି

ପରିବା - ପାଗପା / ମାଲି

ପକାଇବା - ବୁଝିବେ

ପଞ୍ଜ (ପଞ୍ଜ) - ପୁସ୍ତକ

ପରି - ମାଲି

ପଥର - ପଥର

ପକାଉର - ମେଡ଼ିଆ

ପଞ୍ଚକା - ବୁଆ

ପଞ୍ଜାଳ - ପକାଇ / ପାକାଇ / କଞ୍ଚା

ପଞ୍ଚ କଞ୍ଚାକା - ବୁଝାକ

ପଞ୍ଚ - ପାଞ୍ଚ / ଦୁଇକ / ଉଦ୍ଧାରଣ / ଦୁଇ

ପଞ୍ଚନାଡ଼ - ନାଡ଼

ପଞ୍ଚବା - ଲଗା

ପଞ୍ଚଦ କରଣ - ଲବନାଲ

ପାକୁରଣୀ - ଶାଳଗ୍ରାମ

ପଞ୍ଚବାର - ଛଅଟିଦିନ

ପଞ୍ଚତ - ପିନାନ୍

ପଞ୍ଚର ଶିବ - ଶ୍ରୀଗଣେଶ

ପଞ୍ଚାଶ - ପଞ୍ଚାଶ

ପଞ୍ଚ - ପଞ୍ଚସିଦ୍ଧ / ପଞ୍ଚସିଦ୍ଧ / ଅକ୍ଷୟ

ପଞ୍ଚମ - ଜଗତ

ପଞ୍ଚାଶ କରଣ - କୁଳ

ପଞ୍ଚାଶ ଖୋଦା - କୁଞ୍ଚା ଶୁଭକର

ପଞ୍ଚା - ପଞ୍ଚା

ପଞ୍ଚନ - ଉଦ୍ଧାର / ଉଦ୍ଧାର

ପଞ୍ଚଶା - ଅକ୍ଷୟ ଅକ୍ଷୟ ରେମ

ପଞ୍ଚାଶୀ - ଅକ୍ଷୟ-ପିତୃ ରେମ

ପାଞ୍ଚରେ - ଉଦ୍ଧ

ପାଞ୍ଚକୁ - କୁଦ୍ଧ

ପାଞ୍ଚେ ଫଳ / ବଳ / ବୁଲ / ବୁଲ

ପାଞ୍ଚଳ - ବାଞ୍ଚାକାଳ / ବାଞ୍ଚା

ପାଞ୍ଚେବାଳ - ବାଞ୍ଚାକା

ପାଞ୍ଚକାଳୀ - ପଞ୍ଚାସ / ପଞ୍ଚା

ପାଞ୍ଚୁକ - ପଞ୍ଚମ / ପଞ୍ଚ

ପାଞ୍ଚ - ପାଞ୍ଚ

ପାଞ୍ଚ - ପାଞ୍ଚ ପଞ୍ଚା ରେମ

ପାଞ୍ଚରେ ପିଠି ମାଞ୍ଚା - ପେଡ଼

ପଞ୍ଚ - ପାଞ୍ଚ / ପୁସ୍ତକ / ପାଞ୍ଚ

ପାଞ୍ଚି ପୋଡ଼ା - ପେଡ଼

ପାଞ୍ଚି କଞ୍ଚା - ନଗରକମ / କଞ୍ଚା

ପାଞ୍ଚମାକଡ଼ (ନାକଡ଼ ମାକଡ଼) - ନଗରକମ

ପାଞ୍ଚି - ପା / ପାକ

ପାଞ୍ଚି ମଞ୍ଚେଇକା - ପାଞ୍ଚାକା

ପାଞ୍ଚ - ପଞ୍ଚ

ପାପୁକ - ପତମ-ପ / ଚତ	ପୁରୁଷ - ପୁରୁଷ
ପାଟ - ଭୂମ / ଭୂମୀ	ପୁଅ - ଅ'ଅ' / ଅ'ଅ'
ପାହୁଡ଼କା - ଗୁମବେ	ପୁଣିମା - ଆରକେକେ
ପାଣିଦଧାରୁ - ଦୋରୁ / ନସରକୁମ	ପୂଜା - ରିଦେ
ପାଦେଇ - ଜନ୍ମ	ପୁଞ୍ଜ - ଜନାଟ
ପାକୁଅ - କାଣ୍ଡି ଅବାଇ	ପୁଜ - କୁସୁ / କୁରୁ
ପାହାଡ଼ - କୁଣ୍ଡା	ପୁଞ୍ଜପୁରୁଷ - ମୂଳରୁ ନୀ ରେମ
ପିପୁଲ - ବୁଝୁ / ପିପଲ	ପୁଞ୍ଜ - ମୂଲ୍
ପିତ୍ତ - ପୁଲେଇରୁ / ପୁପାଉରକ	ପେଳ - ପ୍ରା / ଇନ୍ଦ୍ରା / ଜା / ନୂତର
ପିଇସା - ମାମୁଟ / ମାମୁ	ପେଟମୋଡ଼ା / (ଟଣା) - ସଲ୍ ଇସିତା
ପିମ୍ପୁଡ଼ - ବୁଇଏ / ଅଭୁ	ପେଟୁ - ଶଟକାଗେ / ତାଲକବାଇ / ଯୋରୁନରେମ / ରାଟଲକ
ପିଟିବା - ବୁଢ଼ଦଳ	ପେଟ - ବୁସୁ / ବୁଲ
ପିଲେଇ - ପପାଲରବ	ପେଡ଼ - ପେଡ଼
ପିତାମାତା ରଜ - ପୁଣାପୁଣା	ପେସୁ - କୁରୁଟ-ପିଃ / କୁରୁମା
ପିତା - ପୁଣାଇ	ପୁନା କରେଇବା - ଅଗେ
ପିଅଳ - ପେଅଳ	ପୋଇଲି - ପାଇଟି ସେଲନେ
ପିସୁପଲ ରଜ - ପିପଲ / ବୁ	ପୋକ୍ଷ - ବୁରାଟାଡ଼ା
ପିକୁଲ - ଜାମ୍	ପୋଖାଳ - ବୁଞ୍ଜ
ପିଲ - ପୁ	ପୋକ୍ଷର ଇନ୍ଦ୍ରପେକ୍ଷର - ଇନ୍ଦ୍ରପିଟ
ପିଠି - ବୁଜାଙ୍ଗ	ପୋକ୍ଷରୁ କରୁଣା - ଇସାରକ
ପିସୁ - ବୁଣାପ / ବୁଣାପ	ପ୍ରୌଡ଼ (ବାବାଳକ) - ମୁନାରେମ
ପିକ୍ଷା - ଡ୍ରାଟ / ବୁଅଟ	ପୋଷ - ପୁର
ପିଇବା - ବୁଢ଼ା	ପ୍ରତୋକ - ବୁଇସୁ
ପୁଣି - ମାରମୁର	ପ୍ରଥମେ - ପୁଣାଇ
ପୁଅର ଶୁଣର - ଜମଡ଼	ପ୍ରସାଦ କରବା - ପୁନୋ
ପୁରୁଷ - ମନା / ଦ'ରେରେ / ଚପୁ / ଅଣ୍ଡା	ପ୍ରାର୍ଥନା କରବା - ସେରୁନାହିଁ
ପୁରାଧର ଦେବା - ଦେବୁଡ଼ା	ପ୍ରକାଶ କରବା - ବଲ୍ ଡ଼
ପୁରୋଡ଼ - ପୁନାବ	ପ୍ରେମ - ମୁଖାବତ

ପ୍ରଧାନ - ମୁଦାରେମ
 ପ୍ରହାର କରିବା - ବୁଗନାଇଁ
 ପ୍ରଜାପତି - କ୍ଷାୟପ / ଇନ୍ଦ / କ୍ଷୟପ
 ପ୍ରହର - ଜଗନାରେମ୍
 ପ୍ରଭୁ / ମୁନବ - ବୁମାଟ
 ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା - ବୁଲଇ ବୁଝାଇଥିବା
 ପ୍ରଶ୍ନ କରିବା - ଅଗିପ୍ପାଠା
 ପ୍ରେତ - ବାଟକାବୁ
 ପ୍ୟାଣ୍ଟ - ସାଇକ୍ ସକା
 ପଞ୍ଚର - ପ୍ରଜାଳ
 ପଞ୍ଚା - ରେଂଟା

ଫ

ଫଳ - ସାଗ / କୁଅ
 ଫଳ ଅଧିକାରୀ - ସାଗ ବୁଝା
 ଫକା - ଠିକେଇ ବାଲ
 ଫୁଲ - ସାଗ
 ଫୋପାଡ଼ିବା - ଓଡ଼ମୁଢ଼
 ଫେସି - ଅଲସି

ବ

ବସିବା - କେଉଟ୍
 ବର୍ଷା - ଡାଗୁରୁ / ଡାଗୁରା
 ବନ୍ଦ କରିବା - ଡାବଲବେ
 ବନ୍ଦା ସୁଲେଖର ମୁଣ୍ଡବନ୍ଧା ଠେକାର ଏକ ଅଂଶ - ବୁରୁ
 ବର - ଡବୁରୁଡ଼ା
 ବରଷ - ବୁରୁ

ବଳଦ - ବ୍ଲାସ / ଗିଲ୍ସଇ / ବୋଇତାଟ / ଦାବ୍ସ
 ବସା - ବୁଡ଼ାପିଃ / ପିଶଂ ଡିଅର୍ସିସାପି
 ବଶୁଆ - ବୁରୁବେ
 ବଢ଼ିଲ ଫୁଲର - ଭୁଲିସାଗି ସେମ୍
 ବରଦାସୀ - ଅକ୍ଟୁରେମ୍
 ବର - ଅକ୍ଟୁରେମ୍
 ବଜା - ଅଲେବାଇ
 ବଧ କରିବା - ଅପଇଡ଼
 ବଡ଼ ଭଉଣୀ - ଅପା / ମିଟ
 ବଡ଼ ପାଟିରେ - ମୁନାବାଇଭୁମ୍
 ଦଣ୍ଡି - ବାମ୍ପି
 ଦଣ୍ଡିଆ - ମୁନା ଓରୈ ରେମ
 ଦଳଦେବା - ସେସ୍ତ
 ଦଡ଼େଇ - ସେମୁକ ନା ଓରୈ ରେମ୍
 ଦଳ - ସେମେ
 ଦର୍ଜୀ - ସେଲ୍
 ଦର୍ସ - ବର୍ସେକ୍ / ମଃ
 ଦଢ଼ସଇ - ମା / ମୁନାଃଡ଼ା
 ଦସନ୍ତ - ମାଠା
 ଦଦଲ କରିବା - ବାଦ୍ଲଇସୁଠା
 ଦଡ - ମୁନା
 ଦପ - ବୁଲି
 ଦଡ଼ ପେଟ - ବୁନଡ଼ା
 ଦଡ଼ ଅଛି - ବୁରୁ-ମଃ
 ଦସା - ପିଶଂ ଡିଅର୍ସିସାପି / ବୁଡ଼ାପିଃ
 ଦଡ଼ ନାଲି ପିମ୍ପୁଡ଼ - ନଡ଼ୁର ଦର୍ସିଟ
 ଦରୁ - ନାଲି
 ଦାନ୍ତ କରିବା - କରୁଡ଼

ବାଣ୍ଠ - ଲବ୍ଧ
 ବାଦ୍ୟମ - ବ୍ରହ୍ମ
 ବାଲକ୍ୟବୀ - ବାଲକ୍ୟ
 ବାଲ୍ୟା - ବାଲ୍ୟାଦେ / ସେନାଦେ
 ବାଞ୍ଛ - ଚାହା
 ବାଞ୍ଛ - ଚିନ୍ତାଧର
 ବାସିକା - ବୃକ୍ଷ
 ବାଳ - ଚନ୍ଦ୍ରପୁତ୍ର
 ବାହୁର ଶ୍ଵପର ଅଂଶ (ଶୁଆ) - ଚନ୍ଦ୍ରାକାଶ
 ବାଞ୍ଛ (ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ) - ବୃକ୍ଷେଶୁ
 ବାସୁଣୀ - ଜହ୍ନ ବୁଦ୍ଧି / ସୁଚରୁ
 ବାସୁକୀ - ଗାଦମ / ଲତା ଉଦ୍ଭିଦ
 ବାଟ - ପାଥ
 ବାଦର - ଚିତ୍ରାତ
 ବାଲ୍ୟ ମାଲ - ଚିତ୍ରାତ
 ବାମନ - ବୃକ୍ଷାକ ବାଲ / ବୃକ୍ଷି
 ବାଲକ - ବୃକ୍ଷେନେ / ବୃକ୍ଷେନ
 ବାସ - ବୁଦ୍ଧି / ବୁଦ୍ଧିପାତ
 ବାଲକଣ - ଏ-ଲେ / ଲସମ / ଲକ୍ଷଣମ
 ବାସପି - ଉଦ୍ଭିଦ
 ବାହୁକବା - ଲପରାଜା
 ବାସିଣୀ - ଅଥ / ଆଥା ଅବଦାସୁତ
 ବାହୁକବା - ଅଶ୍ରେୟିତା
 ବାସୀ - ଅବା / ଦାସ / ବସୁଧା / ବାସ / ବାସ / ସୁଧା / ବା
 ବାହୁର ଚଳ ଅଂଶ (ବାସ) - ମାତୁର / ମାଂସାସୁର
 ବାଲ ସିଦ୍ଧି ଅ ଶ୍ଵପର - ବୃକ୍ଷ
 ବାଞ୍ଛବା - ବୃକ୍ଷ
 ବାଞ୍ଛାଦେ - ବାଞ୍ଛ ବୃକ୍ଷ

ବାଳ - ଉଦାର
 ବାଞ୍ଛିକା - ଶ୍ଵପର
 ବାଞ୍ଛାକା ଦାନ୍ତ - ବୃକ୍ଷାଗିନେ-ବାଲ / ବୃକ୍ଷାଗିନେ ବାଲ
 ବାସ - ସେପ
 ବାହୁକା - ବାହୁକା
 ବାଞ୍ଛିକା - ବାଞ୍ଛାଦେ
 ବାଦ୍ୟମ - ବାଦ୍ୟମ
 ବାଲ - ବାଲ
 ବାମ ସ୍ଵାତ - ବାସୁକୀ
 ବାସୁକଣ ପକାଳବା - ବାଞ୍ଛା
 ବାଲକୀ - ବାଲକୀ
 ବାଲ - ବାଲ
 ବାସପର ଅଶୁ ଉପକୀ - ବାଞ୍ଛା
 ବାଦ୍ୟକାର - ବୃକ୍ଷେନେ
 ବାହୁ - ବୁଦ୍ଧି
 ବାହୁକ ଗୋଡ଼ - ପିକା
 ବାସ-ମା - ସୁତବା
 ବାସ ସୁତ - ବୁଦ୍ଧା
 ବାହୁ - ଲମ୍ବ / ଲମ୍ବା / ବୁଦ୍ଧା
 ବାଲ - ଲମ୍ବ / ପାଦା
 ବାହୁ - ଲମ୍ବ, ଲମ୍ବା / ଲମ୍ବଲମ୍ବା / ବାଲକ
 ବାହୁକା ସୁନେତ - ଚିତ୍ରାତ
 ବାଞ୍ଛା - ବୃକ୍ଷେଶୁ
 ବାହୁ ଲକ୍ଷଣ - ଲେ ସା ଗୁରୁ
 ବାହୁକୀ - ବାହୁକୀ / ବାହୁକା / ବାହୁକୀ
 ବାହୁ - ବାହୁକା / ବାହୁକା / ବାହୁକା
 ବାହୁ ଅଞ୍ଚଳ - ବାହୁ

ବୋବାଇବା - ମାଲଗା
 ଦୈଶାଣ - ଦୈଶାଣ / ବଦାୟ
 ବୃଦ୍ଧବ୍ୟା - ବୃଦ୍ଧ
 ବୃଦ୍ଧା - ବୃଦ୍ଧ
 ବ୍ୟାପିବା - ମରୁଡ଼ି ତେଜା
 ବନ୍ଧ୍ୟା - ବାନ୍ଧ୍ୟ
 ବନ୍ଧାପାଲବା - ବାନ୍ଧା ତେଜା
 ବଂଶୀ - ପିନ୍ଧେ / ବଂଶ

ଊ

ଭଲ - ବାଡ଼ / ଓଲ
 ଭଣଜା - ବାନ୍ଧା
 ଭଦ୍ରଲେତ - ମୂଳାଭେମ / ଭୁଲମଭେମ
 ଭରସିବା - ଚାଷପୁନ
 ଭରଣୀ ଓ ସିଧ - ଭୁନାଗାଲ
 ଭଗ୍ନାବ - ଗଦକଭେମ
 ଭରଣୀ - ଭୁ / ଭୁଲ
 ଭୃଶିଳ - ବାନ୍ଧ
 ଭଲ - ମା / ମେ / ବାରେ
 ଭରଜ - ମବଜ / ଭମ୍ଭିଙ୍ଗ / ଭମ୍ଭି
 ଭରଜିବା - ଭୁରୁରୁଡ଼ି
 ଭର ଭରଣୀ - ଭୁନା / ଭୁନାବରୋ / ଭୁରୁତା
 ଭରୁଆ - ଭରୁଭେମ
 ଭଜିବା - ଚାନ୍ଦନା
 ଭବ - ଭିଦବସ୍
 ଭତ - ବ୍ୟା / ବ୍ୟାଙ୍ଗ
 ଭଦ୍ର - ଓଧା / ଓଧା
 ଭଜିବା - ଭୁନାଗା

ଭବପ୍ରବଣ - ଆଗୁଲେ ମାରି ଗୋଡ଼
 ଭଜା - ଅଧି
 ଭଜ / ଭଜା - ପାଲ ପଲ
 ଭଜେଇ - ମବାଟ / ଆରୁଙ୍ଗ / ଆରୁଙ୍ଗୁ
 ଭଜେଇ - ଭୁରୁଗୁରୁଭେମ
 ଭଜିବା - ଚାନ୍ଦନାକରୁତା
 ଭଜିବା - ଓଧା
 ଭଜିବା - ବାନ୍ଧକ ଭଜନ
 ଭଜେଇବା - ଭଜରୁଙ୍ଗ ଠା
 ଭଜିବା - ଭଜରୁଙ୍ଗ ଠା
 ଭଜିବା - ଭୁବରା
 ଭୁଷୁଣିବା - ଭରଭରା
 ଭୁଆଣୁଣୀ / ଭୁବଣ ସ୍ତ୍ରୀ - ଭପରଗୁତା
 ଭେଣ୍ଡି - ବେଣ୍ଡି
 ଭେଟିବା - ଅପୁରା
 ଭେଦବା - ଅପୁରା

ମ

ମନ୍ଦର ଚଢ଼ା - ସଲପାଡ଼
 ମନ୍ଦିର - ମନ୍ଦିର
 ମଦ - ସାଗୁରୁ / ଭଲ
 ମନ୍ଦିର - ଭେମୋ
 ମନ୍ଦିର ପଣ୍ଡା (ଅଣ୍ଡି ବା ମନ୍ଦିର ବାକୁଣ୍ଡ) - ଅଧିକ
 ମଦୁଲ ଭଲ - ବ
 ମଦୁସ (ଭୁଣ୍ଡ) - ମଦୁସ
 ମଦା - ମିତା / କଳା
 ମଦାଭଲ - ମିତା
 ମଦଲ ବାରି - ମଦଲ ବାରି

ଯେଉଁ - ମଞ୍ଜୁର / କାଳିଆ / କୁଟ / କୁକୁଟ / କୁକୁମ
 ମନ୍ଦୀ - ମଣି / ମରୀ
 ମନ୍ଦର - ମାସର
 ମନ୍ଦ - ବାଳିଆଣ୍ଡା
 ମଳକା - ବାମାନାଇଁ
 ମର୍ଦ୍ଦିଣି - ବ୍ୟ-ବୁଟ / ବୁଡେ / ବୁଡ଼େ
 ମର୍ଦ୍ଦିଆଁସ - ମୂଳାମନି / କେଆମାଟ
 ମଦୁଆ - ବୁଡୁନଂରେ
 ମଣା - ବୁଡୁପୁଣ୍ଡି
 ମନ୍ତ୍ରୀ - ନଚମବନ / ନଚଟବକ / ଗୁଡ଼
 ମନ୍ଦୁଣ - ସୁଟକୂଟ
 ମକରକା - କଲେକ୍ତମ୍
 ମଡୁଲ ମଞ୍ଜି - ଟଲ
 ମହା ମଣ୍ଡଳ ସର୍ପ - ତରକରା
 ମୟୁର ବୁଲ - ବେଣୁରାକୂଟ
 ମହଲକା - ଗଲଲ ଉଲଗା
 ମରକା - ଗୟାନାଇଁ
 ମହତା - କଳା
 ମଳଦାର - ବୁଣ୍ଡାଲ
 ମକରଣ - ବୁଲିରେମ୍
 ମଡୁମାତ୍ର - ଉଦ୍ୟାୟୁକ୍ / ଇସୁଅଁ ଉରବକ
 ମଳ - ଇର
 ମଡୁ - ଇସୁଡାକ / ମାଣ୍ଡୁ
 ମଦ - ଇଲ / ସାଗୁର
 ମତେ - ଅକ୍ତ
 ମତେ - ଅକ୍ତ
 ମଧ୍ୟମା ଅକ୍ତ - ଅକ୍ତ
 ମହଲକା - ଅକ୍ତକୂଟା

ମନେଇବା - ଅକ୍ତମବେକ୍
 ମାକ୍ତନ - ଅକ୍ତେଇଁ ନାହିଁ / ବୁଣ୍ଡାଲନାହିଁ
 ମାକ୍ତନାଗୀ - ସାକ୍ତନାଗ
 ମାକ୍ତନ - ସାକ୍ତନାଗ / ମୂଳାରେମ
 ମାଣ୍ଡିଆ - ସାମେ
 ମାଣ୍ଡିଆ କାଣ୍ଡ - ସାମେରୁ / ଛଦସୁସାମ
 ମାଳୀ - ସୁଦ, ସୁକରେମ
 ମାଣ୍ଡିକା - ସୁଲନାହିଁ
 ମାଣ୍ଡିକା - ବୁଣ୍ଡାଲ ନାହିଁ / ଅକ୍ତେଇଁ ନାହିଁ
 ମାଂସ - ଖେଲି
 ମାଣ୍ଡିଆ ପିଠା - ବଲୁର ସାମ
 ମାସ - ମାର
 ମାମୁଁ - ମାମୁଁ
 ମାସ - ମାସ
 ମାଲ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲେକ - ମାଲ
 ମାଣ୍ଡିକା - ମୁ
 ମାତାଲ - ବୁ / ବୁଲିରେମ
 ମାଣ୍ଡିକା - ବୁଲନାହିଁ / ଅକ୍ତେଇଁ ଅନାହିଁ
 ମାତା - ବୁଲନାହିଁ
 ମାଗଣିର - ପଣ୍ଡ
 ମାତା - ସୁକ / ସୁଟ / ଇସୁଟ / ଇସୁ
 ମା ବିଅ - ମୁସୁଟ
 ମାଗିନା - କୁନାହିଁ
 ମାଟି - ବୁଡି
 ମାଗୁର ମାଟି - ଚିଲ / ଚିଲିଆ
 ମାଣ୍ଡି - ଉଦ୍ୟା / ଉଦ୍ୟା
 ମାଣ୍ଡି - ଅକ୍ତ / ଅକ୍ତ
 ମାଣ୍ଡି - ଅକ୍ତ

ମାଗଦା (ମଦନରେ) - ଅଞ୍ଜଳ ଅନାୟ / ଭୁକ୍ତାନାୟ

ମାନ୍ଦବୀ - ଅଞ୍ଜଳ

ମିଳାଇବା (ଗୋଳାଇବା) - ସାକ୍ଷ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର

ମିସ୍ତ୍ର / ଏକାଠି - ମୁଣ୍ଡପତ୍ତ ଚିତ୍ତକାଳ

ମିଳାଇବା (ସୋଡ଼ନା) - ମୁକ୍ତଲେଖ

ମିଳିବା (ପାଇବା) - ବାନ୍ଧନ

ମିଳାଇବା (ସୋଡ଼) - ମିଶାଇତ୍ରଣ

ମିଳିବା (ମିଶିରିବା) - ମିଶ୍ରଣ

ମିଠା - ମୁକ୍ତଲେଖ

ମିରୁଆ - ଭରଣ

ମିଶିବ / ହରଣ - ଏକମ / ବ୍ୟ-ଏ

ମିଳାଇବା (ତରଳାଇବା) - ଅକ୍ଷେପଣ

ମୁଖ - ସରମ / ସରମ

ମୁଣ୍ଡ - ବଦଳେଇ

ମୁଣ୍ଡ ଓଠୁଆ - ବଦଳାଟ

ମୁଣ୍ଡଦାୟ - ବଦଳିତା

ମୁକ୍ତକା - ମୁକ୍ତସ୍ଵରଣ

ମୁକ୍ତ - ମୁକ୍ତ

ମୁଖ - ସରମ / ସରମ

ମୁହାଁଇବା - ଚକ୍ରପଥ

ମୁହାଁ - ଚାରେପୁଣ

ମୁଠା - ଗାଠିକଳ

ମୁଠ - କଳ

ମୁଠ ସଂକଳ - କଳ

ମୁଠାଇବା - କଳମଣ୍ଡଳ

ମୁଣ୍ଡାଣୁ - କୁରୁଣ

ମୁକ୍ତକା - ଅକ୍ଷର ଗୋଳାଇ

ମୁଖା - ଭରଣ / ଭରଣ

ମୂର୍ଖ - ବିସ୍ଵାଳ / ମାତା ଅମାତ୍ର

ମୁଠ (ପକ୍ଷୀ) - ଭୁକ୍ତକ / ଭୁକ୍ତକ / ଭୁକ୍ତକାମ (ଏ) /

ଭୁକ୍ତା

ମେଲିବା - ଭୁକ୍ତ

ମେସ - ସେମ୍ପୁରାବ / ବାଦଲ

ମେରୁଦଣ୍ଡ - ଭୃତାଟସାଟ

ମୋଟେ - ଭରଣ

ମୋଟା ବୁଦ୍ଧ - ମୁକ୍ତଲେଖ

ମୋ ହୃଦ - କରୁଣ

ମୋଠାରୁ - କଂଚାରୁ

ମୋର ଅଂଶଠାର - କଂଚାବାରେଣ

ମୋ ଦ୍ଵାର - କଂଚା

ମୋ ପାଟରେ - କଂଚା

ମୋର - କଂଚା

ମୋ ବାପା - କଂଚା ବା

ମୋ ପାଖରେ - କଂଚା ବା

ମୋ ନାଁ - କଂଚା କାଳମେ

ମୋ ପର - କଂଚା କାଳମେ

ମୋ ପାଇଁ - କଂଚା ପାଇ

ମୋ ଠାରେ - କଂଚା ବା

ମୋଡ଼ିବା - କଳକୃତା

ମୋଟାହେବା - କ୍ରମ

ମୁକ୍ତ - କଳକୃତ / କ୍ରମ

ମୁକ୍ତ କଳ - କଳକ୍ରମ

ମ୍ୟାକେଣ୍ଡ୍ରା - ତାମ୍ର

ମେଘାଇବା - ମିଶ୍ରାୟଂକେତ୍ର

ମଞ୍ଚାଇବା - ବେଘାଇସୂତା

ମାୟ - କେବ

ମଞ୍ଚିବା - କେବ

ଶ, ସ, ଷ

ଶକ୍ତର - କ୍ରୀଣ / ନେଶ / ଏଶ / ଷ୍ଟେଶ / ସ୍ଵାଂଶ
 ଶକ୍ତବା - ତମ
 ଶକ୍ତାସାନ ଶକ୍ତ - ତାଉନ
 ଶକ୍ତାଲବା - ତାଉକାକ୍ତୁତା
 ଶକ୍ତଳ - ତାଉରେମ
 ଶକ୍ତୀର - ତିଣ୍ଡେମରେମ
 ଶକ୍ତୁ - ଶ୍ଵିମ୍ରେମ୍
 ଶକ୍ତୀ - ତାଉତା
 ଶକାଳ - କୁରୁ
 ଶକ - ଶକାଳରେମ
 ଶକା - ଶିଶକ୍ / ଶ୍ରୀ
 ଶକ୍ତପତ୍ନୀ - ଶୁକ୍ତୁର୍ଣ୍ଣ
 ଶକ୍ତରଣୀ - ଶୁକ୍ତୁର୍ଣ୍ଣକଲ
 ଶକ୍ତୁ - ଶୁକ୍ତଲ
 ଶକ୍ତପ୍ତେ - ଶୁକ୍ତପତ୍ନୀ
 ଶକ୍ତୁ - କଣ୍ଡା
 ଶକ୍ତେକବା - ଶକ୍ତେକ
 ଶକ୍ତାଧି - ଅତ / ତ
 ଶକ୍ତ - ଅତମ
 ଶକ୍ତାନ - ଅତ୍ତ
 ଶକ୍ତାକବା - ଅତମତ
 ଶକ୍ତବା - ଅତ୍ତା
 ଶକ୍ତକବା - ଅତାକ୍ତା
 ଶକ୍ତଶକ୍ତୀ - ତାଉମବା
 ଶକ୍ତକ୍ତ - ଶକ୍ତ
 ଶକ୍ତକ - ଶକ୍ତେ
 ଶକ୍ତ - ଶକ୍ତବା

ଶକ୍ତାନ ଶକ୍ତବା - ଶକ୍ତାତେମକେ
 ଶକ୍ତକଳ - ଶକ୍ତାନ ବାଲ
 ଶକ୍ତପ - ଶାକ୍ତ
 ଶକ୍ତୁ - ଶୁକ୍ତକକ୍ତ
 ଶକ୍ତୁର - ଶିକ୍ତମ
 ଶକ୍ତୀ କଶକବା - ଶୁକାଉଶୁକ୍ତ
 ଶକ୍ତୁ ଶୁକ୍ତକ - ଶୁକ୍ତୁରୁକ୍ତ
 ଶକାଲବା - କଳ୍ପତେମତ
 ଶକ୍ତୀଶା - ବାକାକ୍ତ
 ଶକ୍ତବା - ବାକ୍ତୁଶ୍ଚକେ
 ଶକ୍ତୀକ - ବାକ୍ତୁକ
 ଶକ୍ତପତ - ବାକ୍ତୁରେମ୍
 ଶକ୍ତପକ୍ତ ତାଉ ବକ୍ତୁର - ମୁକା-ମକ୍ତ
 ଶକ୍ତ - ନକ୍ତର-କକ୍ତ-ଶି
 ଶକ୍ତାକ୍ତ - ଶକ୍ତ / ଶୁକ୍ତା
 ଶକା ଶକ୍ତେକ - କୁଶିକ୍ତ
 ଶାକ୍ତା - ଶାକ୍ତାକ୍ତ
 ଶାକ୍ତକ୍ତ - ଶାକ୍ତକ
 ଶାକ୍ତ - ତାଉ
 ଶାକ୍ତ ଶାକ୍ତ - ତାଉ-ନାକ୍ତ / ତାଉକକ୍ତ
 ଶାକ୍ତ କକ୍ତ - ତାଉକାକ୍ତ କେଅ ମାକ୍ତ
 ଶାକ୍ତକ ବାପା - ତାଉକ୍ତ
 ଶାକ୍ତ ଶକ୍ତୀ - ଶୁକା / ଶକ୍ତୁରୁକ୍ତା
 ଶାକ୍ତକିବା - କୁକ୍ତୁ କୁକ୍ତୁ ଅକ୍ତ
 ଶାକ୍ତ ଶକା - ଶିକ୍ତକ୍ତ
 ଶାକ୍ତ ଶାକା - ଶିକ୍ତକକ୍ତ
 ଶାକା - ଶିକ୍ତକ୍ତ

ଶାଶୁ - ଶର୍ଆର / ସୁତକ
 ଶାବଳ - କୁମ୍ଭର / ମୁରୁ / ମୂର
 ଶାନ୍ତିକା - ଅମଲୁଲିତ
 ସାବିତ୍ରୀ - ଅତମନ
 ସାଧୁ - ଦରମ / ସନ୍ନାସୀ
 ଶାର - ପଥପା / ସମା / ମାଆ
 ସାଇକଲ - ସାଇକଲ
 ସାଜ - ସାଜି
 ସାରୁକଳା - ସାବିତ୍ରୀ / ସାବିତ୍ରୀକେ / ସାବିତ୍ରୀକେ
 ସାଇତବା - ରୁଣ୍ଡା ଅତ
 ସାଗ - ମଇଳା
 ସାପ - ବୁରୁ
 ସିଆଳଗଛ - ଲଗ୍ନ / ଲଗ୍ନ
 ସିନ୍ଦୁ - ଗାଃ ଅତ / ନସେମ୍ / ସିମ୍ / ମୈତେଇ
 ସିକାଣ୍ଡ - ଶୁକ୍ଳ ଲେମ୍
 ସିନ୍ଧ୍ୟା - ଗୁଲେନେ
 ସିନ୍ଧିତ - ଗୁଲ
 ସିମିଳଗଛ - କରୁତ
 ସିତଳାଦବା - ଅସେଷ୍ଟ
 ସିଲ - ସାଜ ସାଜ ବେରେ
 ସିଖାଇବା - ସିଖାଇତ
 ସିନ୍ଧିବା - ସିନ୍ଧି
 ସିନ୍ଦୁ - ସିମ୍ / ମୈତେଇ / ଗାଃ ଅତ / ନସେମ୍
 ସିନ୍ଧିବା - ସୁକୁଳନ
 ସିନ୍ଧିବା - ମାକତ
 ସିଲପୁଆ - ବାଟିବେଲ
 ସିନେତ - ତକଶ / କୁଳିକାମ

ସୀ - କୁଳ / କୁଳ / ସେଲବ / ସେଲବେ
 ସୀଲପୁ - ପୁସା
 ଶୁଣିଲ - ତାତାଅଗତ
 ଶୁଆ - କାଶିତ / ରୁପ
 ଶୁଣିବା - କ-ସରତା
 ସୁଆଁ ସୁଜଳ - କ-ଲେ / ଶରବୁଟ / ଶରତା
 ଶୁଣିବା - ଅଜ୍ଞତ
 ଶୁଣିବା - ଅଜ୍ଞତ
 ଶୁକ - ସୁକୁଳବା
 ସୁଆଁ - ଶରତା
 ଶୁଣାଇବା - ସୁଜତ
 ଶୁଆ - ରୁପ / କାଶିତ
 ସୁଜଳ - ବଲ ଶୁଣିବା
 ସୁନର - ବାଳ
 ସୁଣିବା - ବେଡ଼ / ବେଡ଼
 ସେସୁ - ତମ
 ସେମିତ - ତିତନା
 ସେଠୁ - ତମବନା
 ସେଇଟା - ତିତନେ
 ସେଗୁଡ଼ାକ - ତିତନା
 ସେଟା - ଗୁରନା
 ସେମାନଙ୍କୁ - ଆମା
 ସେଠି - ଆର
 ସେବେବେଲେ - ଅଜ୍ଞେବେଲ
 ସେଅଡ଼େ - ତମର
 ସେତେ - ଅଜ୍ଞନା
 ସେହନଠାରୁ - ଉଜ୍ଞନ

ସେ ଜନେ - ସାଧ ମାୟ
 ଶେଷକୁ - ଚମ୍ପ
 ସେବକ - ବଳ ଭିଷ୍ମେମ୍ଭେମ୍
 ସେ (ସାଲେକ) - ମାଲ / ମାଲ
 ସେମାନଙ୍କର - ମାୟନାଏ
 ସେ - ମାୟ
 ସେମାନେ - ମାଏ
 ସେମାନଙ୍କ ସହକ - ମାଏ ବୁରାଟ୍
 ସେମାନଙ୍କଠୁ - ମାଏ ବୁରାଟ୍ ସା
 ସ୍ଵେଦ - ଲଟ୍
 ସ୍ଵେଦ - ମାୟ ଗୁଲଲ ରବତା
 ଶୋଭାବା - ଲେମଟ / ଲେମଟ
 ଶୋଷିବା - ସୁରୁତ
 ଶୋଷଣ - ସୋଷଣ
 ଶୋମ - ସୋମବାଟ୍
 ଶୈଳ୍ୟ - ଚାନାଟ୍
 ଶୁନାଣ - ଶାତକୁଲ
 ଶୁନ - ଶାତକୁଲ / ସାଗୁକୁଲ / ସାଗୁକୁଲ
 ଶ୍ରୀବତ୍ସ - ବନାପଟ୍ / ବାନାପଟ୍ / ବାନାପଟ୍
 ଶ୍ଵେତ - ଚକ୍ରୁୟ / ଚକ୍ରୁୟ / ସାଶ
 ଶ୍ରୀମା - ଶ୍ରୀମା / ମଂପର / ମର
 ଶୂର୍ଷ - ଅବୁତେ / ସିଟ୍
 ଶୂଂସାଣୀ - ଶ୍ଵେତେମି
 ଶୂଂସିବା - କୁର୍ଷୁ
 ଶୂଂସିବା - ଶ୍ଵେତେ
 ଶୂଂସିବା - ସୁଶାଲକ
 ସହବା - ବୁଝାଇବୁତ
 ସାଧ / ସଞ୍ଜ - ମଲକର / ବାଲକର / ବାଲକର /
 ବାଲକାଗେ / ବାଲକାଗେ

ସଧ୍ୟା - ମିଶ୍ର ମିଶ୍ର
 ସପକ୍ଷିୟ ଲେକ - ବସାଟ-ଲେ
 ଶକ୍ତିବା - ବୁରୁଟ୍, ଚ
 ସିବାକୃଷ୍ଣ - ବସାକଟା
 ହି
 ହରିବା - ଲଗନାୟ
 ହରଣା - ଭବସାମ୍
 ହରିବା - ଅଶ୍ଵେଦ୍ୟାନାୟ
 ହରଣବା - ଅପଲ ସାଠ
 ହରଣବା - ଅପୁତ
 ହରଣବା - ଅପୁନାୟ
 ହରଣ / ମିଶ୍ର - ଲେ-ଏ / ଏଲମ
 ହସିବା - ଚତତର / ଚତୁନାୟ
 ହସ - କୁତ
 ହକିବା - ଅପୁନାୟ
 ହଳ - ଅଲ
 ହଳାକିବା - ଅମ୍ଭାକୃତ
 ହଳଦା - ସାଧ ସାଧ / ସାଜ ସାଜ
 ହାତୁ - ସୁରଲ
 ହଲଦୟା - ସାଂସା / ହଲଦୟା
 ହଳୟା - ସିଦ୍ଧେତେମ୍
 ହଳ କରବା - ସେତଟ୍
 ହଣା ବା - ରେ
 ହସ୍ତରେଣା - ସେଟ୍
 ହତ୍ୟାକାର - ବାଞ୍ଚାଲ
 ହରିଣୀ - ମୁଣ୍ଡକ ବାଲ
 ହରିଣୀ - ସୁରସାକୃତ

